

Budsjett 2022

Handlings- og økonomiplan 2023-2025
Kommunestyrets vedtak

Innholdsfortegnelse

Politisk behandling	3
Kap. 1 Kommunedirektørens innledning og økonomiske forutsetninger	
a. Kommunedirektørens innledning	13
b. Kommuneplanens samfunnsdel - hovedsatsinger	17
c. Forslag til vedtak	18
d. Økonomiske forutsetninger	19
e. Befolkningsutvikling	28
Kap. 2 Delbudsjetter for det enkelte tjenestoområde - drift	
a. Fellestjenester	30
b. Oppvekst	31
c. Kultur og samfunn	44
d. Helse og velferd	49
e. Idrett, kirke og politiske organer	55
f. Driftstiltak – samlet oversikt og ikke prioriterte tiltak	58
g. Ikke prioriterte driftstiltak	59
Kap. 3 Bevilgningsoversikt, investeringsprogram og bevilgningsoversikt investeringer	
a. Bevilgningsoversikt drift	61
b. Investeringsprogram utstyr, vei og bygg	62
c. Investeringsprogram idrett og friluftsliv	67
d. Investeringsprogram boligsosial handlingsplan, sentrum og tomteområder	69
e. Investeringsprogram selvfinansierende tjenester – vann, avløp og renovasjon	72
f. Bevilgningsoversikt investeringer	75
Kap. 4 Vedlegg	
a. Gebyrsatser for 2022	77
b. Obligatoriske oppstillinger budsjett og økonomiplan 2022 - 2025	86
c. Prosjektliste – alle investeringer	88
d. Kostnadsoversikt pr. bygg	90

Forklaringer til tabeller i dokumentet:

- Referansegruppen er: Hå, Time, Klepp, Eigersund og Strand
- Budsjettet og regnskapstall er nominelle priser frem til 2022. Fra 2023-2025 i 2022 priser
- Budsjett og regnskapstall er oppgitt i hele 1000,-. I tabeller med både utgifter og inntekter er inntektene og driftsreduksjoner vist med – (minus)

Framsidedilde: ÅBOAS-kvartalet

Foto: Geir Einarsen

Øvrige foto: Reidun S. Skjørestad, Målfrid Brunnes Gilje og Gjesdal kommune

Politisk behandling

Formannskapet 25.11.21

Møtebehandling

Torbjørn Fjermestad, Sp og Astrid R. Førli, Ap, presenterte fellesforslaget på vegne av partiene Ap, Sp, H og Krf.

Hayley Anita Henriksen, Frp, presenterte forslaget fra Frp.

Votering

Kommunedirektørens innstilling med de endringer som følger av vedlagte fellesforslag fra Ap, Sp, H og Krf fikk 9 stemmer (Ap, H, Sp og Krf).

Kommunedirektørens innstilling med de endringer som følger av vedlagte fellesforslag fra fra Frp fikk 2 stemmer (Frp).

Kommunedirektørens innstilling med de endringer som følger av vedlagte fellesforslag fra Ap, Sp, H og Krf ble vedtatt.

Formannskapets vedtak/innstilling

1. Forslag til budsjett 2022 og handlings- og økonomiplan 2023-2025 godkjennes.
2. Ved utskrivning av skatt på inntekt og formue brukes de maksimale satsene som Stortinget vedtar.
3. I medhold av eiendomsskatteloven § 3 skrives det i 2022 ut eiendomsskatt på alle faste eiendommer i hele kommunen. Det foretas en kontormessig justering av takstene fra 2011, det vil si at skattegrunnlaget økes med 20 %. Generell skattesats settes til 5 promille. For bolig- og fritidseiendommer settes satsen til 2 promille. Bolig- og fritidseiendommer tilordnes et bunnfradrag på kr 100 000 pr boenhet. Videre skrives det ut eiendomsskatt på særskilt fastsatt grunnlag i henhold til overgangsregelen til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2022 være lik 3/7 av differansen mellom eiendoms-skattegrunnlaget i 2018 og 2019. Grunnlaget for dette er nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for tidligere verk og bruk som fra og med 2019 blir ansett som næringseiendom. Kommunen skriver ut skatt på bygning og grunn i tidligere skattlagte verk og bruk.
4. Budsjettet godkjennes som rammebevilgninger til hvert av tjenesteområdene og prosjektene slik de fremgår av bevilgningsoversikt drift og bevilgningsoversikt investeringer.
5. Kommunestyret vedtar selv postene under bevilgningsskjema drift og endring av disse.
6. Kommunedirektøren gis fullmakt til å fordele fellesposter på bevilgningsoversikt drift, oppsatt etter § 5-4 i forskriften mellom tjenesteområdene på samme skjema.
7. Kommunedirektøren gis fullmakt til å avsette til fond inntektsført premieavvik og disponere fra fond til dekning av utgiftsført premieavvik.
8. Det tas opp lån til investeringer på inntil 53 mill i samsvar bevilgningsoversikt. Lånet nedbetales over 25 år.
9. Det tas opp startlån til videreutlån i Husbanken på inntil 40 millioner. Lånet nedbetales over 25 år.
10. Betalingssatsene for SFO og kulturskolen prisjusteres ut fra anslått kostnadsøkning, ca. 3 %.
11. Vederlag for opphold i institusjon beregnes med hjemmel i Forskrift om vederlag i institusjon og Rundskriv I-47/98.
12. Maksimal kurdøgnpris for opphold i sykehjem for 2022 er kr 3 440,-.
13. Satser for tilskudd til private barnehager beregnes på bakgrunn av kommunens regnskapstall for 2020, oppjustert med lønns- og prisvekst for 2021 og 2022 (deflator). For 2022 settes satsene til henholdsvis kr. 220 320 for barn 0-2 år og kr. 105 393 for barn 3-5 år, beregnet med 11 % pensjonspåslag. Videre settes satsene beregnet med 13 % pensjonspåslag til henholdsvis kr. 225 175 for barn 0-2 år og kr. 108 090 for barn under 3-5 år.

14. Gebyrsatsene for selvkostområdene og andre gebyrer under kultur og samfunn vedtas i henhold til vedlagte oversikt.
15. Eventuelle ekstraordinære inntekter/frigjorte midler avsettes til reservefond.

Budsjettforslag Ap, H, Sp og Krf

Budsjett for 2022 – ny regjering og nye vilkår for kommunen

Ny regjering har lagt sine rammer i Hurdalsplattformen. Det ser me også konsekvensar for i Gjesdal kommune. Etter 1,5 år med pandemi og drift som har vore prega av både smittevern og endra mønster for samhandling og kommunikasjon, er det godt å sjå at det meste i samfunnet er tilbake i kjende former. Men me vil alltid ha med oss viktige erfaringar frå ei tid der verda var snudd ganske opp ned frå normalen.

Sjølv om økonomien har vore sterkt utfordra under pandemien, så har me likevel fått til mykje gjennom 2021. I komande fireårsperiode ynskjer me å halde fram med prioritering av barn og unge, folkehelse og attraktivitet i alle tettstadene i Gjesdal.

Gjesdal har vore svært attraktiv både for næringslivet og for nye innbyggjarar. Kommunen får nye innbyggjarar gjennom fortettingsprosjekt, og nye bustadfelt som Kodlidalen.

Folketalet aukar gradvis, og kontrollert. Som i fjor ynskjer me at kommunen skal arbeide målretta for å vere, og for å verte attraktiv både for næringsliv, turistar og innbyggjarar. Dette får me til med desse satsingane:

- Attraktive lokalsamfunn
- Folkehelse
- Barn og unge

Kommunedirektøren sitt budsjettframlegg viser prioriterte investeringar for perioden, og endringar i driftsbudsjettet for perioden. Dette fellesforslaget til Ap, Sp, Høgre og Krf viser endringar frå kommunedirektøren sitt framlegg som partia er samde om å gjere.

Endringar i investering:

Me har ikkje gjort store endringar på investeringssida. Me tykkjer at kommunedirektøren i eksisterande framlegg har gjort gode prioriteringar, der viktige anlegg og investeringar er på plass. Her er lagt opp til at me gjer særst viktige investeringar i sentrum, som begge skal setje oss betre i stand til å møte det veksande talet på eldre innbyggjarar me får i Gjesdal dei komande tiåra. Først kjem viktige investeringar i Kanalhuset, der Gjesdal kommune får bygt husvære med livslapsstandard, gode fellesareal og uterom. Slik kan me hjelpe fleire innbyggjarar til å bu lengre heime. Dei største grepa gjer me når me skal bygge nytt i ÅBOAS-kvartalet. Her er det lagt opp til heilt naudsynte investeringar for å møte omsorgsbehova i eldreomsorga. Samla er det lagt opp til å bruke 323 millionar på det nye ÅBOAS kvartalet. Gjesdal kommune har vore flink til å få mykje att for pengane. Me tykkjer det er viktig at me også her bygger nøkternt og fornuftig, og at me planlegg og gjennomfører prosjektet så kostnadseffektivt som mogleg. Kan me få ned kostnadane, vil det vere positivt. Me vil heller

ikkje avvise at det kan byggast i etappar, dersom det er tenleg og kan gjerast kostnadseffektivt.

Limagarden blir tilført midlar for å gjere ferdig oppgradering av driftsbygning. Me vil sette av midlar til investering av utstyr som kan lage gode aktivitetar ute, for eksempel frisbee-bane og treningspark på områder som alt er kommunen sine areal, eller i samarbeid med privat grunneigar. I tillegg vil me lage gode nærmiljøanlegg som inspirerer til aktivitet for styrking av folkehelsa. For å finansiere desse endringane, vil me redusere kjøp av kommunale bustader.

Kommunedirektøren har ikkje funne rom for å realisere ein ny symjehall i perioden, men held fast ved dei midlane (25 millionar) som er sett av til å rehabilitere den gamle i 2024. Me endrar ikkje på det. Kostnadane med ei ny symjehall er så store at me på det noverande tidspunktet vurderer det som for krevjande, gitt dei omfattande investeringane det er lagt opp til komande fireårsperiode. Men me meiner framleis at ein ny symjehall er ein god ide. Det vil kunne gje eit løft både for symjeklubb, symjeopplæring, sentrumsutvikling og Ålgård og Gjesdal som reisemål. Me meiner difor at det er viktig at me som kommune arbeider vidare med planane for eit sentrumsnært nytt anlegg. Slik me vurderer dette, er det ein føresetnad at me får til eit godt samarbeid både med nærings- og foreningsliv. Kommunen maktar ikkje å løfte dette aleine. I vårt framlegg til handlings- og økonomiplan legg me opp til auka sparing, ved at me sett av om lag 6,5 millionar til disposisjonsfondet i laupet av perioden. Om me lukkast med det, vil me auke sjansane for at me kan makte dei investeringane som ei ny symjehall utgjør.

Endringar i drift

Mange felles røyster har løfta fram barn og unge som satsingsområde. Det betyr ikkje at eldreomsorg har mindre prioritet, men me vil at dette budsjettet skal vise ei klar satsing der barn og unge får betre vilkår.

Det er felles vilje til å gje barnehagane ressursar til å satse på kvalitetsbarnehagar. I tillegg vil me gje handlingsrom til å fornya utstyr og læremidlar i skulen. Kommunen har over tid hatt for låg dekning av helsesjukepleiar, og det vil dette forslaget retta på med å leggja inn ressursar til eit nytt årsverk. Auka støtte til eldreomsorg/dagsenter er òg eit viktig grep for å gje auka tilbod til personar med demens og deira pårørande.

Det er *Frivillighetens* år i 2022, og dette markerer me ved å sette inn ekstra ressursar til fordeling til frivillige lag, og ved å sette av ein sum til å markere året gjennom aktivitet som kjem ut frå samhandling mellom kommune og lag/organisasjonar. Me har auka stønaden til frivillige lag og organisasjonar. Nå me legg tilbake meir enn det som kommunedirektøren har tatt bort, er det mellom anna for å kunne gje ei ekstra hand til dei laga som har ekstra store straumutgifter. Fleirtalspartia har som mål at private idrettsanlegg i kommunen skal ha same støtte til drift som brukarane av sentralidrettsanlegget.

Auka vedlikehald til bygningar og vegar har lenge vore eit ønska grep. Derfor vil me sette inn 1 million kvart år for å minke etterslepet.

Det er sannsynleg at kommunen vil få langt meir i konsesjonsinntekter i 2022. Men desse inntektene vil me i størst mogleg grad spare til bruk ved nye behov ved at desse midlane blir sett på disposisjonsfond.

Me er glade for at auka ramme frå ny regjering gjev oss eit nytt handlingsrom som styrker dei særleg prioriterte områda. Eit tettare samarbeid med frivillige og med innbyggjarar, og gode kanalar for kommunikasjon og samarbeid vil vere viktige verkemiddel for å auke aktivitet, styrke samhandling og få kommunen vår til å framstå som attraktiv for både eigne innbyggjarar, nye innbyggjarar, turistar og andre som bidreg til eller brukar næring i kommunen vår.

Gjesdal kommune har som mål å vere ein berekraftig kommune, og på mange område er me det. Mellom anna har me klart å bygge fleire nye bygg i kommunen rimelegare ved at me samarbeider godt med næringsliv, frivillige lag og organisasjonar. Me har òg som smartkommune satsa framtidsretta på bruk av sensorteknologi. Førre året vart me kåra til ein av dei beste på energi- og miljø i ei kommunal kåring. Dette er bra, men me kan verte betre. I dei komande budsjettåra bør me prioritere inn slike omsyn. I denne handlings- og økonomiplanen har me ikkje talfeste desse ambisjonane, men vil følgje opp prioriteringane når dei vert presenterte i den energi- og miljøplanen som kommunen arbeider med å gjere ferdig.

Ap, Sp, H og Krf

Investeringer (Inkl. mva) (Skjema 2B)	2022	2023	2024	2025	Kommentarer
Limagarden - utbedre sauefjøs	200				
Frisbeegolf	300				
Dagstyrhytte eller tilsvarende	500				
Utendørs treningspark		100			
Nærmiljøanlegg for folkehelse		400	500	500	
Redusert kjøp kommunale boliger	-1 000	-500	-500	-500	
Sum endringsforslag Investeringer	0	0	0	0	
Investeringer VAR (eks. mva) (Skjema 2B)	2022	2023	2024	2025	Kommentarer
Sum endringsforslag Investeringer	0	0	0	0	
Finansiering av investeringer (Skjema 2A)	2022	2023	2024	2025	
Låneopptak	0	0	0	0	
Mva-kompensasjon investeringer	0	0	0	0	
Sum endring finansieringsplan investeringer	0	0	0	0	
Kontrollsum investeringer (Skal være 0,-)	0	0	0	0	

Drift	2022	2023	2024	2025	Kommentarer
Satsing kvalitetsbarnehage	750	750	750	750	
Læremidler/utstyr	1 000	1 000	1 000	1 000	
Helsesykepleier	500	780	780	780	
Styrking eldreomsorg	1 000	1 000	1 000	1 000	
Velferdstiltak ansatte	100	100	100	100	
Fritidsveileder	330	330	330	330	
Økt støtte lag og foreninger	250	250	250	250	Snu budsjettframleggets foreslåtte nedjustering på 210 000
Ny frivillighet/frivillighetens år	250	150	150	150	
Kulturskole 3.0	100				
Grusing private veier	50	50	50	50	
Økt vedlikehold	1 000	1 000	1 000	1 000	
Prosjekt- skjønnsmidler	-500	-500	-500	-500	
Økt salg konsesjonskraft	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	
Økt handlingsrom regjeringens tilleggsproposisjon	-5 300	-5 300	-5 300	-5 300	
Avsetning til reservefond	1 670	1 590	1 590	1 590	
Sum endringsforslag Drift	0	0	0	0	
Endring renter (rentesats 1,5 % i 2022, 1,75 % i 2023)	0	0	0	0	
Endring avdrag (avdragstid 25 år)	0	0	0	0	
Sum endring (skal være 0,-)	0	0	0	0	

Alle tall i hele 1.000,-

Innledning

Gjesdal FrP mener at fokuset skal være på de lovpålagte oppgavene, som sikrer Gjesdals innbyggere gode tjenester hele livet.

Vi er mest opptatt av kvaliteten på tjenestene, ikke hvem som tilbyr dem.

Den viktigste investeringen vi gjør, er på barn og unge.

Det å sikre en trygg og god oppvekst gjennom tidlig innsats er viktig for Gjesdal FrP og for Gjesdal som samfunn. Barn og unge er vår fremtid, vi har ikke råd til å la vær å satse på de.

Gjesdal FrP **styrker** derfor tjenesteområdet oppvekst med **20 millioner kroner** i perioden. 6 millioner av disse er øremerket til **fornyning av læremidler** i 2022 og 2023.

Samtidig har vi et viktig ansvar for de eldre i kommunen vår. Gjesdal FrP er opptatt av at alle skal få den hjelpen de trenger, når de trenger den.

Investeringen i **ÅBOAS kvartalet** er stor, men nødvendig for å sikre god omsorg til innbyggerne våre i årene som kommer. Gjesdal FrP legger også inn en styrking i frie midler til tjenesteområdet helse i perioden.

I Gjesdal skal det være trygt og godt å bo og leve, hele livet.

Investeringer

Gjesdal FrP legger opp til å senke ambisjonsnivået på investeringer med totalt ca 2% for alle investeringsprosjekt i perioden. Vi er opptatt av at man kan velge å kjøre "toyota" og komme seg fra a til b, man må ikke kjøre "porsche".

ÅBOAS kvartalet

ÅBOAS kvartalet er en stor investering for Gjesdal, men en av de viktigste investeringene Gjesdal gjør. Da sikrer at vi at vi i fremtiden er bedre rustet til å kunne gi de som trenger hjelp, hjelp når de trenger det.

Gjesdal FrP mener at utbyggingen av ÅBOAS kvartalet er tidenes satsing på helse og omsorg i Gjesdal.

Kommunale boliger

Gjesdal FrP har ved flere anledninger påpekt at vi har noe å gå på når det kommer til vedlikehold av kommunal bygningsmasse.

Behovene Gjesdal kommune har på dette området kan fort svinge. Derfor mener vi det blir feil å kjøpe, og budsjetterer med at kommunen skal leie inn etter behov.

Vi har ikke lagt inn de sparte vedlikeholdskostnadene dette evt vil medføre. Videre kan dette ha en positiv side ved en bedre fleksibilitet ved skiftende behov for boliger.

Drift

15,9 millioner mindre i eiendomsskatt

Gjesdal FrP mener at eiendomsskatt på privat bolig er en usosial skatt som rammer feil.

Gjesdal har flere år levert overskudd som tilsvarer store deler av eiendomsskatten. Den gjentakende argumentasjonen for reell økning eller kontorjustering som blir brukt, er bedre tjenester og tilbud til innbyggerne. Til tross for det, profiterer kommunen år etter år på innbyggernes penger som blir betalt inn via eiendomsskatt, fordi Gjesdal til syvende og sist går med overskudd.

Den enkleste måten å drive inn ekstra penger på, enten en har behov for dem, eller ikke. Er ved å øke skatter og avgifter. Det er vi i mot. I vårt alternative forslag til budsjett starter vi utfasingen av eiendomsskatten allerede i 2022.

Totalt vil innbyggerne i Gjesdal betale **15,9 millioner kroner mindre i eiendomsskatt** i løpet av perioden.

20 millioner til barn og unge!

Gjesdal kommune har driftet oppvekst med minimale ressurser og tjenesteområdet har år etter år vært tapere i budsjettene. Skolene har til tross for dette levert gode resultater. Gjesdal bruker halvparten av det sammenlignbare kommuner gjør.

Det vil Gjesdal FrP gjøre noe med.

De ansatte strekker seg lengre hver eneste dag for å sørge for en trygg skole- og barnehagehverdag for barn i Gjesdal. Med utslitt inventar og utdaterte læremidler har de ansatte levert mer enn hva som kan forventes over tid. Det vil være helt urimelig å kreve det samme, høye nivået. Uten tilførsel av midler. Gjesdal FrP styrker derfor i sitt alternative forslag til budsjett, tjenesteområdet oppvekst med **20 millioner kroner** i perioden. I 2022 og 2023 legges det inn øremerkede midler til å investere i **nye læremidler etter ny læreplan**.

Skolelederne og barnehagestyrerne er de beste til å gjøre gode faglige vurderinger på hvilke prioriteringene de mener er viktigst. **I resten av perioden foreslår derfor Gjesdal FrP 5 millioner kroner hvert år som er frie midler til tjenesteområdet.**

Beløpet som blir brukt til å styrke er ikke tilfeldige. Det er sammensatt av hele, eller deler, av ikke prioriterte tiltak som for eksempel:

- Tidlig innsats (forsterket fokus 3 åringer og 1.klasse).
- Fornyng av slitt inventar.
- Kvalitetsutvikler barnehage.
- Helsesykepleier.

Dette mener vi er viktige tiltak som det burde vært funnet rom til i budsjettet, men lar det være opp til tjenesteområdet å gjøre disse prioriteringene.

4 millioner til helse og omsorg

Gjesdal FrP er opptatt av at helse og omsorg for unge og eldre i kommunen skal ha god nok kvalitet. Vi står foran en tid som vil bli krevende og behovet for omsorg vil bli betydelig mye høyere i årene som kommer.

Vi vil måtte legge mer til rette for at flest mulig kan bo hjemme lengst mulig. Hjemmetjenesten må på sikt styrkes, og omsorgslønnen/BPA bør være av et visst volum når behovet er tilstede.

Gjesdal FrP legger inn 4 millioner i frie midler til å styrke tjenesteområdet helse og velferd i perioden. Dette kan feks brukes til aktivtør på Solåsheimen, lavterskeltilbud psykisk helse o.l. Vi mener også at den viktigste investeringen på helse og omsorg de neste årene vil være utbyggingen av ÅBOAS kvartalet for å sikre gode tjenester i årene som kommer.

Unngå mer vedlikeholdsetterslep på vei

Gjesdal FrP registrer at posisjonen har nedprioritert veivedlikehold over tid. Asfalteringen bør opprettholdes på anbefalt nivå. Det er dyrt å la ting forfalle.

For å sørge for at vi ikke får økt vedlikeholdsetterslep på vei, legger **Gjesdal FrP inn 4,3 millioner i perioden.**

Politisk struktur

Omstrukturere politiske utvalg til et minimum av lovpålagte utvalg.

Gjesdal FrP mener at det er fornuftig å effektivisere den politiske strukturen. Det vil gi besparelser i andre enden.

Investeringer (Inkl. mva) (Skjema 2B)	2022	2023	2024	2025	Kommentarer
Salg av kommunal eiendom	-5 000	-7 500	-7 500	-7 500	Salg av kommunal eiendom
Ikke kjøp av kommunale boliger	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000	Leie, ikke eie. Dårlig vedlikehold på egen eiendom.
Salg av kommunal tomt grunn		-10 000	-20 000	-20 000	
Svømmehall			-25 000		Gå i dialog med Sandnes utrede felles svømmehall
Reduksjon i ambisjonsnivået på alle prosjekter 2022-2025		-4 300	-4 300	-4 300	Reduksjons av ambisjonsnivået på alle investeringsprosjekter i perioden
Sum endringsforslag Investeringer	-12 000	-28 800	-63 800	-38 800	
Investeringer VAR (eks. mva) (Skjema 2B)	2022	2023	2024	2025	Kommentarer
Sum endringsforslag Investeringer	0	0	0	0	
Finansiering av investeringer (Skjema 2A)	2022	2023	2024	2025	
Låneopptak	9 600	23 040	51 040	31 040	
Mva-kompensasjon investeringer	2 400	5 760	12 760	7 760	
Sum endring finansieringsplan investeringer	12 000	28 800	63 800	38 800	
Kontrollsum investeringer (Skal være 0,-)	0	0	0	0	

Drift	2022	2023	2024	2025	Kommentarer
Økte frie midler, høyere skatteinngang	-5 500	-7 300	-7 300	-7 300	4,5mill i økte frie midler som lovet fra regjeringen 2022 + 5,3 i årene etter. 1mill i forventet høyere skatteinngang i 2022, 2mill i resten av perioden.
Start utfasing av eiendomsskatt	2 900	3 370	4 190	5 440	Start utfasing av eiendomsskatt.
Innsparing drift generelt (unntatt oppvekst) og endring i politisk organisering	-2 001	-1 960	-581	-581	Innsparing drift (unntatt t. område oppvekst) Endring i politisk struktur til et minimum.
Kommunale boliger	250	500	750	1 000	Leie, ikke eie. Dårlig vedlikehold på egen eiendom.
Styrking barn og unge	1 150	2 350	5200	5 300	Frie midler til feks tidlig innsats 3 åringer og 1 klasse, kvalitetsutvikler barehage og fornying utslitt inventar.
Styrking helse og velferd		920	1 501	1 581	Frie midler til tjenesteområdet i perioden. Feks lavterskel psykisk helse, styrke hukommelsesteam/aktiviteter
Vedlikehold av vei	741	1 000	1 200	1 400	Solåsheimen.
Læremidler etter ny læreplan 2020	3 000	3 000			Ikke økt vedlikeholdsetterselep vei
Sum endringsforslag Drift	540	1 880	4 960	6 840	Fornyng av læremidler etter ny læreplan 2020
Endring renter (rentesats 1,5 % i 2022, 1,75 % i 2023, og 2 % i 2024 og 2025)	-150	-560	-1 590	-2 220	
Endring avdrag (avdragstid 25 år)	-390	-1 320	-3 370	-4 620	
Sum endring (skal være 0,-)	0	0	0	0	

Alle tall i hele 1.000,-

Kommunestyret 13.12.21

Møtebehandling

Unn Birkeland, Sp presenterte fellesforslaget på vegne av partiene Ap, Sp, H og Krf.

Hayley Anita Henriksen, Frp, presenterte forslaget fra Frp.

Ellinor Madland, SV, presenterte forslaget fra SV.

Dag Tveit, MDG, presenterte forslaget fra MDG.

Budsjettforslag fra SV:

Forutsetninger

Gjesdal kommune står i en utfordrende økonomisk situasjon. Samtidig som det i et 10-årsperspektiv kommer åpenbare behov for investeringer særlig innen omsorg, er driften presset. Signaler kommer fra foresatte til elever i skolen om at det er skåret ned mot, og kanskje forbi smertegrensen. På side 29 i kommunedirektørens budsjettforslag kan vi lese at

barnehager ikke klarer å oppfylle krav om pedagogisk utdannet personale. Ansatte innen omsorg forteller om en bemanningssituasjon på grensen til det forsvarlige. Kommunen legger opp til å flytte krevende brukere fra ÅBOAS til Solåsheimen vel vitende om at dette vil føre økt belastning på ansatte der.

Spissformulert kan man si at Gjesdal kommune på en del områder nærmer seg å ikke kunne levere tjenester av en standard vi kan være bekjent av.

Gjesdal SV ønsker med dette alternative budsjettforslaget å belyse noen muligheter kommunestyret har til å gjøre hverdagen lettere for pressede ansatte og elever, og dermed sikre den høye kvaliteten på tjenester vi ønsker å levere til innbyggerne.

Inntekter

Vi legger inn 5,3 millioner kroner som er signalisert i regjeringens tilleggsproposisjon.

Vi legger inn en moderat økning på inntekter fra konsesjonskraft: 500 000 kroner.

Gjesdal SV mener at kommunestyret må prioritere å oppfylle normer innen f.eks. barnehage framfor investering i IT-utstyr. Vi foreslår derfor å kutte investeringer i IT-drift med 1,5 millioner kroner.

Gjesdal SV vil vise at kommunen kan øke promillesatsen på eiendomsskatt fra 2 til 3 promille. Eiendomsskatt er ikke noe vi med glede skriver ut, men det er et virkemiddel til omfordeling og finansiering av felles goder. Det er i alle innbyggers interesse at kommunen leverer gode tjenester. Noe som også vil påvirke huseiernes verdier positivt. En økning opp til 3 promille vil skaffe 5 millioner kroner i ekstra inntekter.

Samlet har vi økt inntektene med **11,8 millioner kroner** i forhold til kommunedirektørens budsjettforslag.

Utgifter

Omsorg trenger sårt et løft. Vi vil styrke omsorg med 3 millioner kroner. Dels for å redusere belastning på ansatte på Solås, dels for å finansiere behovet for aktivitør. (s. 42 i kommunedirektørens forslag.). Vi vil i tillegg styrke fysio/ergoterapi med 200 000 kroner.

Vi vil også øke rammen for skole med 3 millioner kroner. Og i tillegg styrke helsesykepleier tilbudet med 500 000 kroner.

Vi setter av 1 million kroner til å innfri lovkrav om pedagogisk bemanning i barnehage. (s. 49 i kommunedirektørens forslag.)

Gjesdal SV finner også rom for å styrke arbeidet med psykisk helse, del ved å styrke lavterskeltilbudet med 200 000 kroner og øke støtten til Smiå med 100 000 kroner. Vi vil også markere takknemlighet til det frivillige arbeidet ved å opprettholde støtten til lag og foreninger og legger inn 200 000 kroner.

Vi øker rammen for vedlikehold av kommunale bygg med 1,5 millioner kroner. Gjesdal SV ønsker også å utrede mulighetene for å ta i bruk solenergi på kommunale bygg og setter av 50 000 kroner for å få dette vurdert.

Vi har samlet disponert 9,9 millioner kroner av de 11,8 millioner kronene og styrker dermed bunnlinjen med 1,9 millioner kroner. Dette foreslår Gjesdal SV avsatt til reserve.

Endringsforslag Drift - Gjesdal SV	
Redusert ramme IT	-1000
Tilleggsproposisjon	-5300
Eiendomsskatt opp til 3 promille	-5000
Økt salg konsesjonskraft	-500
Helsesykepleier	500
Styrking omsorg, inkl. aktivtør Solås	3000
Økt ramme skole	3000
Innfri lovkrav om bemanning barnehage	1000
Økt vedlikehold	1500
Velferdstiltak ansatte	150
Styrking fysio/ergoterapi	200
Styrking lavterskeltilbud psykisk helse	200
Ekstra bevilgning Smiå	100
Økt bevilgning lag og foreninger	200
Utredning solenergi kommunale bygg	50
Avsetning til reserve/styrke bunnlinje	1900
Sum endringsforslag drift	0

Budsjettforslag MDG:

Vognskur Nesjane barnehage og lagerbod Flassabekken omsorgsboliger. Dette kan gjøres rimeligere. Settes det av kr500 000.-, vil en ha god margin.

For dagsturhytte settes av kr 250 000.-. For denne summen alene, kan det gjøres mye.

Til reiser i kommunal regi, settes av 1 000 000.-.

Fornyng kunstgress sløyfes. Det finnes andre og mer miljøvennlige alternativer. Eneste plassen vi kan akseptere kunstgress, er innendørs (fotballhallen). Der kan flukt av plastfibre holdes under kontroll.

Budsjettet for kjøp av varer og tjenester, reduseres med 1%. Møbler og lignende skiftes ikke ut på grunn av avvikende farge eller lignende, men etter brukbarhetskriterier. Det samme gjelder andre varer. Reparasjon av skadet utstyr prioriteres før innkjøp av nytt.

Flerbrukshall i Oltedal skyves til siste år i økonomiplanen.

Estimatet for utbygging av Åboas reduseres med 10%. Tilbydere til prosjektet, vil gjerne orientere seg etter de budsjettmessige signalene. Det vil være sentralt å unngå å la seg friste av Fancy elementer. Disse har en tendens til å smake mer enn de koster.

Politikergodtgjørelsen reduseres med 20%. I den grad en ser seg nødt til å bruke eiendomsskatt som et varig virkemiddel i budsjettet, og endog ønsker å øke den, bør politikerne vise at de er villige til bidra.

Votering

Det ble votert i følgende rekkefølge:

Kommunedirektørens innstilling med de endringer som følger av vedlagte fellesforslag fra Ap, Sp, H og Krf fikk 21 stemmer (Ap, H, Sp og Krf).

Kommunedirektørens innstilling med de endringer som følger av vedlagte fellesforslag fra Frp fikk 4 stemmer (Frp).

Kommunedirektørens innstilling med de endringer som følger av vedlagte fellesforslag fra SV fikk 1 stemme (SV).

Kommunedirektørens innstilling med de endringer som følger av vedlagte fellesforslag fra MDG fikk 1 stemme (MDG).

Kommunedirektørens innstilling med de endringer som følger av vedlagte fellesforslag fra Ap, Sp, H og Krf ble vedtatt.

Kommunestyrets vedtak

1. Forslag til budsjett 2022 og handlings- og økonomiplan 2023-2025 godkjennes.
2. Ved utskrivning av skatt på inntekt og formue brukes de maksimale satsene som Stortinget vedtar.
3. I medhold av eiendomsskatteloven § 3 skrives det i 2022 ut eiendomsskatt på alle faste eiendommer i hele kommunen. Det foretas en kontormessig justering av takstene fra 2011, det vil si at skattegrunnlaget økes med 20 %. Generell skattesats settes til 5 promille. For bolig- og fritidseiendommer settes satsen til 2 promille. Bolig- og fritidseiendommer tilordnes et bunnfradrag på kr 100 000 pr boenhet. Videre skrives det ut eiendomsskatt på særskilt fastsatt grunnlag i henhold til overgangsregelen til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2022 være lik 3/7 av differansen mellom eiendoms-skattegrunnlaget i 2018 og 2019. Grunnlaget for dette er nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for tidligere verk og bruk som fra og med 2019 blir ansett som næringseiendom. Kommunen skriver ut skatt på bygning og grunn i tidligere skattlagte verk og bruk.
4. Budsjettet godkjennes som rammebevilgninger til hvert av tjenesteområdene og prosjektene slik de fremgår av bevilgningsoversikt drift og bevilgningsoversikt investeringer.
5. Kommunestyret vedtar selv postene under bevilgningsskjema drift og endring av disse.
6. Kommunedirektøren gis fullmakt til å fordele fellesposter på bevilgningsoversikt drift, oppsatt etter § 5-4 i forskriften mellom tjenesteområdene på samme skjema.
7. Kommunedirektøren gis fullmakt til å avsette til fond inntektsført premieavvik og disponere fra fond til dekning av utgiftsført premieavvik.
8. Det tas opp lån til investeringer på inntil 53 mill i samsvar bevilgningsoversikt. Lånet nedbetales over 25 år.
9. Det tas opp startlån til videreutlån i Husbanken på inntil 40 millioner. Lånet nedbetales over 25 år.
10. Betalingssatsene for SFO og kulturskolen prisjusteres ut fra anslått kostnadsøkning, ca. 3 %.
11. Vederlag for opphold i institusjon beregnes med hjemmel i Forskrift om vederlag i institusjon og Rundskriv I-47/98.
12. Maksimal kurdøgnpris for opphold i sykehjem for 2022 er kr 3 440,-.
13. Satser for tilskudd til private barnehager beregnes på bakgrunn av kommunens regnskapstall for 2020, oppjustert med lønns- og prisvekst for 2021 og 2022 (deflator). For 2022 settes satsene til henholdsvis kr. 220 320 for barn 0-2 år og kr. 105 393 for barn 3-5 år, beregnet med 11 % pensjonspåslag. Videre settes satsene beregnet med 13 % pensjonspåslag til henholdsvis kr. 225 175 for barn 0-2 år og kr. 108 090 for barn under 3-5 år.
14. Gebyrsatsene for selvkostområdene og andre gebyrer under kultur og samfunn vedtas i henhold til vedlagte oversikt.
15. Eventuelle ekstraordinære inntekter/frigjorte midler avsettes til reservefond.

1.a. Kommunedirektørens innledning

Gode liv for våre innbyggere og utviklingsmuligheter for næringslivet, er primær oppgaver i vårt oppdrag.

«Sammen for et attraktivt Gjesdal» er en hovedmålsetting i kommuneplanen. Dette skal ha en sentral plass i alt vi foretar oss. Gode tjenester til innbyggerne våre er en forutsetning for å være attraktive, og nøkkelen til gode tjenester ligger hos alle de ansatte i Gjesdal kommune. Kommuneplanen er tydelig på at vi skal prioritere folkehelse, attraktive lokalsamfunn og tidlig og helhetlig innsats for barn og familier. Disse satsingsområdene danner grunnpilarene i kommunedirektøren sitt forslag til Handlings- og økonomiplan (HØP) for perioden 2022-2025.

Opptakten til årets budsjettprosess har vært koronapandemien. En pandemi som har satt både ansatte, tjenestemottakere, innbyggere og næringsliv på mange prøvelser. Samtidig har vi en bekymring for hvordan pandemien har påvirket folks psykiske helse.

Likevel opplever vi at vårt lokalsamfunn har håndtert pandemien på en god måte, og vi har sammen lært mye som vi vil ha god nytte av i årene som kommer.

Attraktivitet

Gjesdal er en attraktiv kommune med store muligheter:

Et attraktivt sted å drive næring. Gjesdal har et variert og spennende næringsliv, med bedrifter som er ledende innenfor sitt felt, både regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi har et godt utgangspunkt for å sikre videre utvikling og etablering av nye arbeidsplasser, der ett av våre største fortrinn innen næringsutvikling er den sentrale plasseringen til E39.

Et attraktivt sted å besøke. Gjesdal har flere av regionens største reisemål. Vi er en friluftskommune med engasjerte innbyggere som stadig oppdager og fremmer nye turmål og attraksjoner. Gjennom både lokalt og regionalt samarbeid, kan vi bidra til at enda flere velger å besøke både Gjesdal og regionen vi bor i.

Et attraktivt sted å bo. Det skal være godt å vokse opp i Gjesdal. Gode rammer og muligheter for familier, barn, unge og eldre er en forutsetning for gode og inkluderende lokalsamfunn. Vi ønsker å gi plass til alle som ønsker å bosette seg her, og kunne tilby en variasjon av boliger, i et nærområde med de rette kvalitetene. I Gjesdal finnes det mange muligheter og en stor variasjon i lokale kvaliteter. Vi er en kommune preget av både samskaping, medvirkning og frivillighet. Dette er vi stolte av, og skal la oss inspirere av slik at vi alle bidrar til økt oppmerksomhet rundt alt det positive som Gjesdal har å tilby.

Et stramt budsjett

Gjesdal kommunes stramme økonomi gjør at vi er avhengige av å utnytte ressursene vi har på en best mulig måte. Store investeringer, statlige føringer og rammebetingelser, økte krav til våre tjenester og en gradvis endring i vår demografi, gir oss betydelige utfordringer med å få budsjettet til å balansere.

Våre prognoser viser en nedgang i antall førskolebarn, samtidig som antallet eldre mennesker øker. Dette innebærer at behovet vil kunne øke innenfor helse og velferd, mens det på sikt vil kunne reduseres innenfor oppvekst.

Omdisponering av ressurser er krevende og nødvendig i en stor organisasjon med et sammensatt tjenestespekter. Videreutvikling av kommunens tiltak innenfor forebygging og tidlig innsats, spesielt rettet mot eldre vil være sentralt i tiden fremover. Vi skal og tenke bærekraft i ordets fulle bredde, noe som innebærer ivaretagelse av sosial bærekraft, økonomisk bærekraft og ikke minst miljøet vårt.

I forslag til handlings - og økonomiplan legges det opp til betydelige investeringer. Kommunedirektøren planlegger for investeringer til over 730 millioner kroner i perioden. Store deler av disse midlene knyttes til utvikling av ÅBOAS-kvartalet. Et nytt ÅBOAS-kvartal vil gjøre oss i stand til å gi enda bedre tjenester og til å ha en bedre ressursutnyttelse fremover. Med denne satsingen posisjonerer vi oss for fremtiden. Vi bygger med god kapasitet, både med tanke på institusjonsplasser og boliger med heldøgns omsorgstjenester. I tillegg vil det bidra til en sentrumsutvikling med mer aktivitet, noe som er et hovedmål i områdeplanen for Ålgård.

Videre foreslås det store investeringer i infrastruktur og opparbeidelse av nytt delfelt tilknyttet Kodlidalen. Dette er investeringer som blant annet legger til rette for å opprettholde og øke vår bostedsattraktivitet. Forslaget til HØP prioriterer også midler til rehabilitering, og da er det særlig Ålgård skole og Rettedalen 7 med Familiens hus, som øremerkes midler. Nevnte rehabiliteringsprosjekter sammenfaller godt med kommunens satsing på barn og unge.

I foreslåtte driftsbudsjett er det viktig for oss å opprettholde en stabil grunnbemanning for å kunne levere gode grunntjenester til våre innbyggere. Barn og unge er et satsningsområde i Gjesdal. Samtidig vil endring i demografi med en økende andel eldre med behov for pleie- og omsorgstjenester, utfordre økonomien i årene som kommer. Gjennom budsjettet forsøker en med flere grep å gi enda bedre tjenester til disse aldersgruppene.

Flere av våre eldre innbyggere utvikler demens. For å ivareta denne innbyggergruppen er en viktig prioritering å få etablert en egen demenskoordinator. En demenskoordinator vil arbeide både med forebygging, tidlig avdekking og oppfølging av mennesker med slike symptomer.

Kommunen har fått mer å gjøre både på drift- og vedlikeholdssiden, uten at man har tilført flere driftsmidler. Man har likevel klart å opprettholde tjenesteytingen og samtidig videreutviklet organisasjonen. Dette skyldes i stor grad en forsterket drift gjennom digitalisering og automatisering. Å jobbe fremtidsrettet og finne smarte løsninger blir viktig i årene som kommer.

Vi kan skilte med kvalitetsbarnehager i Gjesdal og vi har god kapasitet. Skolene våre viser til gode resultater. Det legges til rette for både tidlig og sen oppstart i barnehager, samtidig som vi ser på muligheten for å kunne dele store klasser i skolene våre. Kommunepsykologen vår arbeider aktivt med barn og unge og det brukes ressurser på en ungdomsoppfølger. Samtidig, og i tråd med nasjonale føringer kommer det en egen barnekoordinator som skal lette dialogen mellom barnefamilier med behov for assistanse og de ulike avdelingene i kommunen.

I Gjesdal har vi flotte fasiliteter som innbyr til aktivitet og idrett. Det er lagt ned en betydelig innsats for å tilrettelegge for både bredde og toppidrett i hele kommunen. Vi er stolte av sentralidrettsanlegget vårt. I Dirdal har vi flerbrukshall og nyåpnet kunstgressbane, mens i Oltedal er det en god kunstgressbane og vedtatte planer om flerbrukshall.

For å møte et økende behov for kommunale tjenester, har Gjesdal i flere år arbeidet med kontinuerlig forbedring, utvikling og omstilling. Dette er et arbeid vi må fortsette med, samtidig har det vist seg vanskelig å få budsjettet til å balansere. Eiendomsskatt er et virkemiddel kommunen har for å øke sine inntekter for å kunne finansiere økte behov og nye investeringer. I forslag til budsjett legges det opp til at eiendomsskatten økes med 20%.

Hvordan lykkes vi med å møte fremtiden?

Våre medarbeidere vil være nøkkelen for hvordan vi lykkes i å møte fremtiden. Å ansette personer med rett kompetanse og i tillegg bidra positivt til medarbeidernes utvikling, vil være momenter som vi og må rette søkelyset mot i tiden fremover. Derfor skal vi være enda mer bevisst på å bygge et godt omdømme som arbeidsgiver.

Alle mennesker har behov for å oppleve mestring, og bli anerkjent og verdsatt. Verdsettende ledelse handler om å bygge en organisasjonskultur som løfter frem disse verdiene. Å ha en verdsettende dialog og en inkluderende holdning mellom folk er noe kommunedirektøren ønsker at vi skal jobbe med i tiden som kommer. Mellomlederne er bindeleddet mellom medarbeider og bruker og ledelsen i kommunen, og de spiller en helt avgjørende rolle for at vi lykkes i vårt samfunnsoppdrag. Kommunen satser derfor stort på lederutviklingsprogrammet «Gjesdallederen» hvor vi skal sørge for at våre ledere

skal bli både bedre, bygge ny kompetanse, bli enda tryggere og få en større forståelse for sin viktige rolle.

Når behovene vokser mer enn inntektene også i årene som kommer, må vi løse de utfordringene vi står i på en annen måte enn hva vi gjør i dag. Vi må være proaktive og tenke forbedring, utvikling og omstilling. Ansatte har gjennom pandemien vist en formidabel evne til å finne løsninger og til å tenke omstilling og innovasjon. Vi har dedikerte medarbeidere som på en imponerende måte har tatt i et ekstra tak i en krevende situasjon, noe som gir kommunedirektøren tro på at vi også i fremtiden vil løse de utfordringer vi møter på.

Kommunedirektøren er trygg på at vi kan se frem mot noen gode neste fire år i Gjesdal!

Pål Larsson
kommunedirektør

Bjarte Madland
økonomisjef

1.b. Kommuneplanens samfunnsdel - hovedsatsinger

Kommuneplanen har 3 hovedmål: folkehelse, attraktive lokalsamfunn og tidlig innsats for barn og familier. Hovedstrategien for å oppnå dette er Smart Gjesdal. Dette betyr at vi jobber for en bærekraftig utvikling for innbyggere, økonomi og miljø. Innsatsen skal være fremtidsrettet. For å få dette til jobber vi med å utvikle nye former for samarbeid, både internt i kommunen, med lokalsamfunnet og med andre samarbeidspartnere. Vi forsøker alltid å forbedre kommunens tjenester, og måten vi jobber på for å nå målene våre. Kommunens økonomiske handlingsrom skal benyttes for å ivareta innbyggernes behov i dag, uten at det går på bekostning av naturressursene og framtidige generasjoner sin mulighet til å ivareta sine behov.

To av de største utfordringene samfunnet står overfor i dag er klimaendringer og tap av naturmangfold. Gjesdal kommune sin politikk for å jobbe med disse utfordringene er ikke blitt oppdatert siden 2012. Det er på tide å gjøre noe med, og vi er derfor i startfasen av arbeidet med å lage en ny klima- og miljøplan. I det arbeidet skal vi jobbe med å sette mål for klimagassutslipp og naturvern i Gjesdal kommune, og utarbeide tiltak som skal gjøre kommunen vår rustet til å takle stadig verre ekstremvær, flommer, ras og tørke.

Folkehelse

Alle i Gjesdal kommune skal jobbe slik at vi bidrar til å gjøre det lett for innbyggerne å ta sunne valg i hverdagen, og ta vare på sin egen helse og trivsel. Kun 10 % av folkehelsearbeidet skjer i helsesektoren. Folkehelsearbeidet i Gjesdal handler om likebehandlende praksis, utvikling av helsefremmende og ressurs-skapende barnehager og skoler, universell samfunnsplanlegging og arealbruk, rent vann og utemiljø til alle, vedlikehold av infrastruktur og konstruksjoner som opprettholder liv og helse, tilby kultur og fremtidsrettede utbygginger, legge til rette for aldersvennlige institusjoner mm. Det er her mesteparten av vår ressursbruk og daglige arbeidsinnsats ligger: dette er vår basiskvalitet. Her handler det om at tjenestene og oppgaveutførelsen er god nok til å tilfredsstille alle innbyggere på et gitt nivå. Det gjelder alle avdelingens oppgaveområder.

Attraktivitet

Organisasjonen skal bidra der det er mulig til å øke kommunens attraktivitet, enten det gjelder for å bo her, besøke oss eller drive næring. Tjenesteområdene skal i kjernevirksomheten finne områder som kan bygge opp om attraktivitetskategoriene og prioritere disse innenfor sine gitte rammer.

Tidlig innsats for barn og unge

Organisasjonen satser på barn og unge og det skal vise igjen i våre planer og daglige prioriteringer. Arbeid med barn og unge spinner alltid ut fra basiskvalitet, men skal uttrykke en enda større satsning og innsats enn det som vi legger i "godt nok". Barn og unge skal stå i første rekke når det kommer til prioriteringer i hele organisasjonen.

1.c. Forslag til vedtak

1. Forslag til budsjett 2022 og handlings- og økonomiplan 2023-2025 godkjennes.
2. Ved utskrivning av skatt på inntekt og formue brukes de maksimale satsene som Stortinget vedtar.
3. I medhold av eiendomsskatteloven § 3 skrives det i 2022 ut eiendomsskatt på alle faste eiendommer i hele kommunen. Det foretas en kontormessig justering av takstene fra 2011, det vil si at skattegrunnlaget økes med 20 %. Generell skattesats settes til 5 promille. For bolig- og fritidseiendommer settes satsen til 2 promille. Bolig- og fritidseiendommer tilordnes et bunnfradrag på kr 100 000 pr boenhet. Videre skrives det ut eiendomsskatt på særskilt fastsatt grunnlag i henhold til overgangsregelen til eiendomsskatteloven §§ 3 og 4 første ledd. Det særskilte grunnlaget skal i 2022 være lik 3/7 av differansen mellom eiendoms-skattegrunnlaget i 2018 og 2019. Grunnlaget for dette er nye verdsettelsesregler og at produksjonsutstyr- og installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for tidligere verk og bruk som fra og med 2019 blir ansett som næringseiendom. Kommunen skriver ut skatt på bygning og grunn i tidligere skattlagte verk og bruk.
4. Budsjettet godkjennes som rammebevilgninger til hvert av tjenesteområdene og prosjektene slik de fremgår av bevilgningsoversikt drift og bevilgningsoversikt investeringer.
5. Kommunestyret vedtar selv postene under bevilgningsskjema drift og endring av disse.
6. Kommunedirektøren gis fullmakt til å fordele fellesposter på bevilgningsoversikt drift, oppsatt etter § 5-4 i forskriften mellom tjenesteområdene på samme skjema.
7. Kommunedirektøren gis fullmakt til å avsette til fond inntektsført premieavvik og disponere fra fond til dekning av utgiftsført premieavvik.
8. Det tas opp lån til investeringer på inntil 53 mill i samsvar bevilgningsoversikt. Lånet nedbetales over 25 år.
9. Det tas opp startlån til videreutlån i Husbanken på inntil 40 millioner. Lånet nedbetales over 25 år.
10. Betalingssatsene for SFO og kulturskolen prisjusteres ut fra anslått kostnadsøkning, ca. 3 %.
11. Vederlag for opphold i institusjon beregnes med hjemmel i Forskrift om vederlag i institusjon og Rundskriv I-47/98.
12. Maksimal kurdøgnpris for opphold i sykehjem for 2022 er kr 3 440,-.
13. Satser for tilskudd til private barnehager beregnes på bakgrunn av kommunens regnskapstall for 2020, oppjustert med lønns- og prisvekst for 2021 og 2022 (deflator). For 2022 settes satsene til henholdsvis kr. 220 320 for barn 0-2 år og kr. 105 393 for barn 3-5 år, beregnet med 11 % pensjonspåslag. Videre settes satsene beregnet med 13 % pensjonspåslag til henholdsvis kr. 225 175 for barn 0-2 år og kr. 108 090 for barn under 3-5 år.
14. Gebyrsatsene for selvkostområdene og andre gebyrer under kultur og samfunn vedtas i henhold til vedlagte oversikt.
15. Eventuelle ekstraordinære inntekter/frigjorte midler avsettes til reservefond.

1.d. Økonomiske forutsetninger

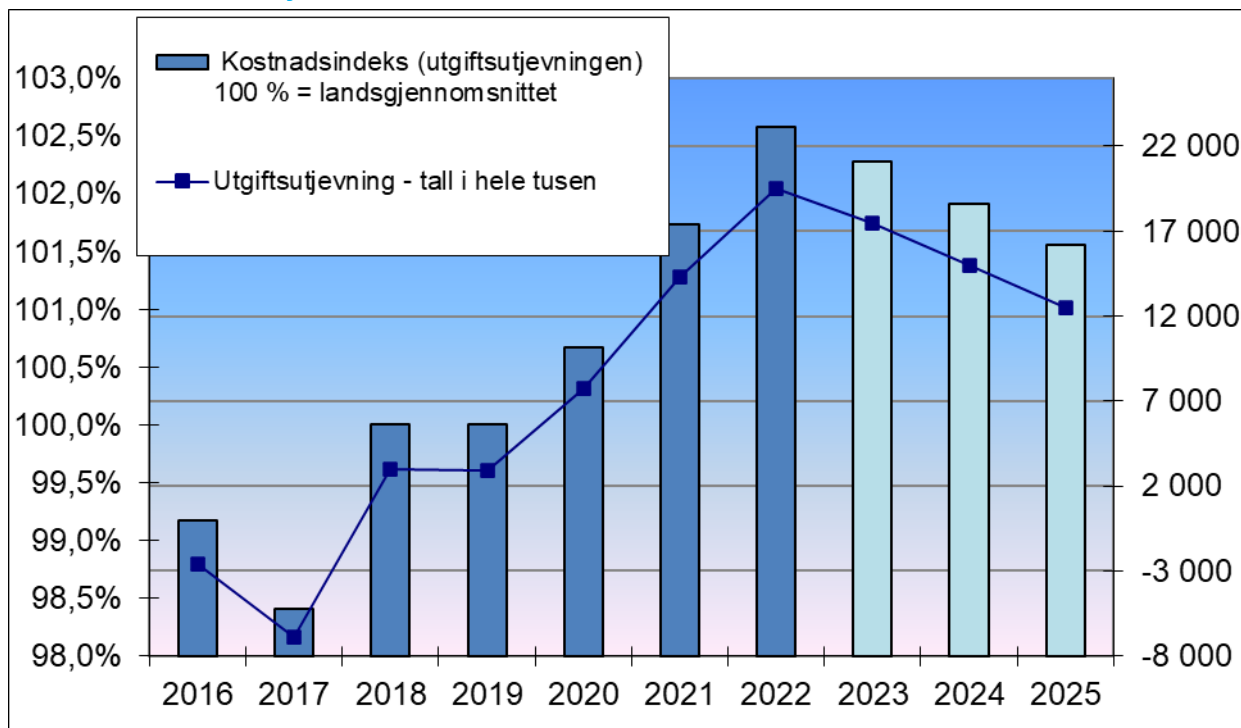
Ny giv etter koronakrisen – gode vekstutsikter

Høsten 2021 er vi tilbake til en tilnærmet normal hverdag, etter nærmere 1,5 år med koronakrise. Næringslivet etterspør mer arbeidskraft, og det er igjen blitt krevende å få tak i relevant kompetanse innen enkelte bransjer. Konjunkturbarometeret høsten 2021 indikerer ny optimisme, større i Rogaland enn mange andre steder i landet. Statsbudsjettet for 2022 indikerer solid vekst i norsk økonomi, med lav arbeidsledighet og stimulering til vekst frem mot det grønne skiftet. Oljeregionen Rogaland er mindre avhengig av denne bransjen alene enn for noen år tilbake, men vi er avhengige av å være i front i arbeidet med ny grønn, fornybar teknologi for å opprettholde bosetting og arbeidsliv i vårt område de neste 10-20 årene.

Kommuneopplegget 2022

I statsbudsjettet for 2022 legges det opp til en vekst i frie inntekter for kommunene (fylkeskommunene ikke inkludert) på til sammen 1,6 mrd. Dette er på samme nivå som veksten fra 2020 til 2021. Regjeringen mener at kommunene samlet får et økt handlingsrom på 0,5 mrd, når en har trukket fra for økte kostnader til demografi, pensjon og spesielle satsinger. Barnevernsreformen er den største omleggingen for kommunene fra og med 2022, der vi får overført mer midler gjennom rammetilskuddet for å utføre tjenester som tidligere har tilhørt stat/fylke. Videre er det lagt inn noe midler til blant annet psykisk helse og rusvern, e-helse og flere barnehagelærere. Vi ser også tydelig starten på eldrebølgen i kommende planperiode, da de store etterkrigskullene har begynt å gå av med pensjon. Andelen pensjonister er økende i forhold til andel skatteyttere. Dette gjelder stort sett alle landets kommuner.

Konsekvenser for Gjesdal

Det samlede opplegget gir ikke rom for økninger i tjenestenivå de neste årene. De høye fødselskullene frem til og med 2016 er blitt avløst av betydelig lavere kull de siste 6 årene. Aldersgruppen 6-15 år har økt de siste 4 årene, og vil øke noe også de neste 2 årene. Dette krever noe ekstra ressurser i skolen i kommende planperiode, men betydelig lavere ressursbruk i barnehagesektoren. Figuren over viser at Gjesdal kommune har blitt betydelig dyrere å drifte fra 2017 til 2022, først og fremst ut fra endringer i alders-sammensetningen i vår kommune. Fra og med 2023 vil lavere fødselstall føre til nedgang i kostnadsindeks, og følgelig lavere bidrag til rammetilskuddet gjennom utgiftsutjevningsordningen. Nedgangen fra toppnivået i 2022 vil være på 7 mill frem til 2025.

Skatt

Skatt på inntekt og formue

- Skatteinntektene ble redusert med 1,1 % fra 2019 til 2020 i Gjesdal.
- Det er lagt inn vekst i skatteinntektene i 2022 på 0,5 % målt mot anslag for 2021: Nasjonalt er det lagt til grunn at skatt til alle kommunene samlet også øker med 0,5 %.
- Det forutsettes at skatt pr. innbygger blir liggende tilnærmet på samme nivå i 2022 som i 2021, målt mot landsgjennomsnittet.

Forklaring

Skatt er den viktigste inntektskilden for kommunesektoren, og utgjør sammen med rammetilskuddet kommunens frie inntekter. Den del av skatten som tilfaller kommunen kommer stort sett fra personlige skatteyttere.

Skatteinntektene utgjør i 2022 ca. 36 % av kommunens totale driftsinntekter.

Nærmere om skatt på inntekt og formue

En andel av inntekts- og formue-beskatningen fra innbyggerne i Gjesdal kommune overføres til kommunens inntektsregnskap. Gjennom statsbudsjettet hvert år fastsetter Stortinget hvor stor andel av skatten kommunene skal få. Dette gjøres gjennom en prosentsats som kalles skattøre. For 2022 er denne satt til 10,95 %, en nedgang fra 12,15 % i 2021. Når skattøren blir satt ned, får kommunen en høyere andel av de frie inntektene via rammetilskudd. I 2020 fikk Gjesdal for andre gang skattenedgang, 1,1 % målt i prosent. Skatteinntekter pr. innbygger ble redusert med 2 %. Siden 2017 har Gjesdal ligget på ca 86 % av landsgjennomsnittet i skatteinntekter. Anslaget for 2021 er at vi blir liggende et sted mellom 86 og 87 %. Kommunedirektøren legger opp til et svakt stigende skattenivå i hele den kommende planperioden, frem til 2025. Selv med en relativt god vekst i Rogaland generelt, vil Gjesdal få en relativt sett lavere andel av befolkningen i alderen 18-67 år. Dette betyr at skatteinntektene vil holde seg under 90 % av landsgjennomsnittet i kommende 4-års periode.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten foreslås økt i 2022.

Kommunedirektøren foreslår en kontormessig oppjustering av skattegrunnlaget for alle eiendommer i kommunen. Skattesatsene vil holde seg på samme nivå; 2 promille på bolig- og fritidseiendommer og 5 promille for næringsseiendommer. Skattegrunnlag som fastsettes av Skatteetaten berøres ikke av denne endringen. Videre blir skattetakster som ikke er fastsatt etter sjablonverdier heller ikke oppjustert. Det er lagt inn en økning i eiendomsskatt på 2,9 mill i 2022, med utgangspunkt i en kontormessig oppjustering på 20 %.

Det er fra og med 2019 vedtatt endringer i regelverket knyttet til utskriving av eiendomsskatt på produksjonsbedrifter. Endringen skal fases inn over en 7 års periode.

Økt eiendomsskatt ble ikke varslet i rammesaken for 2022. Kommunedirektøren foreslår likevel en økning, da dette vil bidra til å bedre driftsbalansen i kommunen. Forslaget innebærer at hver husstand i gjennomsnitt vil betale ca 500 kr mer i eiendomsskatt i 2022 enn i 2021. Eiendomsskatten vil i gjennomsnitt utgjøre ca. kr 3000 per boenhet. Kommunedirektøren har ikke lagt inn ytterligere økninger i eiendomsskatten fra og med 2023 til og med 2025. Det legges opp til å fremme en sak om retaksering i løpet av våren 2022. Gjeldende skattegrunnlag ble fastsatt i 2011.

Rammetilskudd

- Gjesdal får 5 mill i økte inntekter gjennom utgiftsutjevningen fra 2021 til 2022.
- Innbyggertilskuddet øker med 17,5 mill.
- Skatt pr innbygger i % av landsgjennomsnittet holder seg lav i hele planperioden, og dette gir vedvarende høyt bidrag fra inntektsutjevningen (skatteutjevningen).

Inntekter (tall i hele tusen)	2021	2022	2023	2024	2025
Utgiftsutjevningen	14 330	19 493	17 478	14 985	12 517
Inntektsutjevning	35 829	34 586	32 976	31 342	29 682
Innbyggertilskuddet	299 191	316 634	320 055	325 493	328 385
Overgangsordn/tillegg	-456	-584	0	0	0
Saker til særskilt fordeling	3 621	4 689	4 689	2 683	2 683
Ekstra koronamidler	15 942				
Skjønnsmidler m.m	3 669	3 000	2 500	2 500	2 500
Rammetilskudd	372 126	377 817	377 698	377 003	375 767

Forklaring

Rammetilskuddet er, i tillegg til skatt, den delen av inntektene til kommunen som kalles "frie inntekter". Dette utgjør for Gjesdal i 2021 ca. 36 % av de totale inntektene. Tabellen over viser de ulike delene rammetilskuddet er satt sammen av, og de største endringene fra og med 2022 er knyttet til utgifts-utjevningen og innbyggertilskuddet, samt bortfall av ekstra koronamidler.

Utgiftsutjevning

Utgiftsutjevningen baserer seg på ulike kriterier som skal gjenspeile hvor dyr den enkelte kommune er å drive. Gjesdal tilføres i 2021 19,5 mill, som er en økning på i overkant av 5 mill fra 2021. Bak tallene ligger betydelig tilførsel av midler knyttet til aldersgruppen 0-15 år, og et betydelig uttrekk av midler knyttet til aldersgruppen 67+. Gjesdal er landets yngste kommuner, og utgiftsutjevningsordningen regulerer inntektene i henhold til alders-sammensetningen pr 01.07.2021 i alle landets kommuner. I tillegg er det en rekke andre kriterier som trekker i ulike retninger, og i sum betyr økningen vi får i tilskudd under denne ordningen at Gjesdal er betydelig dyrere å drive i 2022 i forhold til 2021.

Inntektsutjevning

Inntektsutjevningen omfordeler skatte- inntektene mellom kommunene. Gjesdal har gått fra en lav % (86,9 % i 2005) til ca. 98 % av landsgjennomsnittet i 2014. Fra og med 2015 har skatt pr innbygger vist en betydelig fallende tendens, og fra og med 2017 har vi ligget mellom 86 og 87 % av landsgjennomsnittet. Det legges opp til at skatt pr innbygger skal øke litt frem mot 2025.

Innbyggertilskuddet

Innbyggertilskuddet tilføres kommunen pr innbygger, og for 2022 utgjør dette 26 134 kr pr innbygger, en oppgang fra 24 761 kr i 2021. Med en økning på 33 innbyggere fra juli 2020 til juli 2021 betyr dette øker med ca 17,5 mill. Veksten i frie inntekter fra 2021 til 2022 kommer altså først og fremst gjennom økning i innbyggertilskuddet, og lite gjennom skatteøkning.

Skjønnsmidler og veksttilskudd

Etter 2018 har ikke Gjesdal lenger fått noe veksttilskudd. Ordinært skjønnsstilskudd økte fra 2 mill i 2020 til 2,6 mill i 2021. I 2022 får vi 3 mill, og det anslås 2,5 mill årlig fra 2023 til 2025.

Finansområdet og salg av konsesjonskraft

Konsesjonskraft

Gjesdal kommune kjøper og selger konsesjonskraft tilsvarende en mengde på ca. 16 Gwh pr år. Det legges opp til netto inntekt på 4 mill. Kraftprisen og kronekursen målt mot Euro har betydning for inntektene fra konsesjons-kraft, og inntektsanslaget bygger på en kronekurs mot Euro på 9,80, og en kraftpris på spotmarkedet på ca 40 øre.

Lyse AS

Utbytte Lyse

Kommunedirektøren har lagt til grunn et økende utbytte fra Lyse, i tråd med det som er signalisert fra Lyse og det som Sandnes og Stavanger har lagt inn i sine budsjetter.

Renter og avdrag ansvarlig lån Lyse

Det er lagt til grunn en renteinntekt fra Lyse AS på ca 500 000. Lånet forrentes med 3 Mnd NIBOR-rente + 2 %. Nedbetalingene inntektsføres i investerings-regnskapet og brukes til finansiering av investeringer.

Rentekompensasjon

Gjesdal har fra 2009 til 2013 fått innvilget rentekompensasjon for til sammen ca. 31 mill kroner i låneopptak knyttet til rehabilitering av Oltedal skole og ombygginger/utbedringer Bærlund skole. Fra før 2009 mottar kommunen rentekompensasjons-tilskudd knyttet til utbygging av omsorgsboliger, sykehjem og Gjesdal ungdomsskole. Tilskuddene baserer seg på Husbankens lånerenter hvert kvartal.

Renteinntekter

For 2022 legges til grunn en rente på 1,5 %. Budsjetterte inntekter på 7 mill inkluderer også renter fra Lyse Energi og rentebytte-avtaler. Dette er høyere enn foregående år og forklares ut fra forventninger om et stigende rentenivå og noe meravkastning for aktive plasseringer i rentepapirer. Det legges opp til samme nivå på renteinntektene i hele planperioden.

Renteutgifter

Gjennomsnittlig lånerente på alle lån var pr 31.08.2021 på 1,32 %, 0,2 % høyere enn ved årets begynnelse. I planperioden legges det opp til en gjennomsnittlig lånerente på 1,5 % i 2022, økende til 2 % i 2023, 2,25 % i 2024 og 2,5 % i 2025. Det er budsjettert med renter på eksisterende lån og nye lån i perioden i tillegg til rentebytteavtaler. Gjesdal kommune vil ved inngangen av 2022 ha 200 mill av ordinære lån til fast rente, startlån er da ikke medtatt. I følge finansrapport pr 31.08.21 vil en renteøkning på 1 % bety ca 1,8 mill i økte rentekostnader for kommunen.

Avdrag

Avdrag på lån er budsjettert ut fra vedtatte avdragsplaner og godkjente låneopptak.

Renter VAR-sektor

I samsvar med "retningslinjer for selvkost" er det beregnet renteinntekter på gebyrfinansierte tjenester. Renteinntektene dekker renteutgiftene til lån for å finansiere investeringer på disse tjenestene. For 2022 er disse beregnet til 4,27 mill, men dette vil avhenge av fremdriften i det enkelte prosjekt innen VAR-sektoren og fastsettelse av endelig kalkylerente. Videre i planperioden 2023-2025 øker rentene ca 5 mill, på grunn av antatt svakt økende kalkylerente.

Avskrivninger VAR-sektor

I samsvar med "retningslinjer for selvkost" er det beregnet avskrivninger for gebyrfinansierte tjenester. Disse brukes til å dekke avdrag på lån for å finansiere investeringer på disse tjenestene. For 2022 er disse avskrivningene beregnet til 9 mill.

Utgiftsforutsetninger

Drift og investering

Forklaring

Kommunens utgifter består av en driftsdel og en investeringsdel. Ca. $\frac{3}{4}$ av alle driftsutgifter knyttes til lønn til ansatte i kommunen, de resterende $\frac{1}{4}$ går til innkjøp av tjenester og materiell til bruk i de ulike tjenestene kommunen produserer. Driftsutgiftene er nokså stabile hvert år, men øker med 2 til 4 % i snitt hvert år.

Investeringsdelen varierer fra år til år, og handler om enkeltkjøp som i Gjesdal kommune i stor grad finansieres ved å ta opp lån. Jo mer kommunen klarer å finansiere ved hjelp av egne driftsinntekter, jo mindre renter og avdrag må det betales i fremtiden. Renter og avdrag er en betydelig driftsutgift for kommunen.

Lønn og pensjon

Lønnsoppgjøret 2021

Lønnsoppgjøret for 2021 ga store tillegg for de fleste ansatte i Gjesdal kommune. Tilleggene var høye i de fleste sektorer i samfunnet, og har også gitt betydelig høyere skattevekst. Pensjonskostnadene ligger an til å bli noe høyere enn forutsatt for 2021.

Lønnsvekst i planperioden

Det er budsjettert med en lønnsvekst i 2022 på ca. 3,2 %. Dette er samme nivå som det legges opp til i statsbudsjettet. Lønnsveksten i Rogaland og Gjesdal forventes dermed å bli på samme nivå som landet ellers.

Pensjonspremiene

Gjesdal kommune har pensjonsordning for de ansatte i følgende ordninger:

1. Fellesordningen i KLP
2. Folkevalgordningen KLP
3. Lærerordningen i Statens pensjonskasse - SPK
4. Sykepleierordningen – KLP

Det legges opp til å bruke noe mer av premiefondet i KLP i planperioden, målt mot de siste 4 årene. Premiesatsene for arbeidsgivers andel legges likevel på samme nivå i 2022 som i 2021, og justeres endelig i forbindelse med årsoppgjøret for 2022. SPK budsjetteres også på samme nivå som i 2021.

Budsjetterte premiesatser for arbeidsgivers andel er (tall for 2021 i parentes):

KLP - sykepleie: 12,30 % (12.30 %)
KLP - fellesordning: 12,30 % (12.30 %)
SPK - lærere: 10,25 % (10.25 %)

Pensjonskostnadene NRSP

Ved siden av pensjonspremien beregnes det pensjonskostnader etter en egen regnskapsstandard. Det er denne som skal legges til grunn når regnskapet avlegges. Forskjellen mellom betalt premie og beregnet kostnad føres som premieavvik og dekkes inn året etter. Gjesdal har tidligere vedtatt at premieavviket avregnes mot fond slik at pensjonskostnadene dermed ikke har innvirkning på disponible midler i budsjett og regnskap.

Driftsutgifter utenom lønn

Alle driftsutgifter utenom lønn og pensjon er kompensert for prisstigning. Denne er satt til 1,5 %, som er reell prisvekst fra mai 2020 til mai 2021.

Strømkostnader under tjenesteområde kultur og samfunn er i samsvar med forventet pris og volum i 2022. Prisene i bygg- og anleggs-bransjen er svakt stigende, men det er gode sjanser for gunstige priser på prosjekter som legges ut på anbud i 2021.

Aktiv finansforvaltning videreføres

Vedtatt reglement for finans- og gjeldsforvaltningen gir handlingsrom til å kunne plassere midler utenom ordinær bankavtale. Dette reglementet, sammen med en relativt god likviditetssituasjon, har gitt Gjesdal kommune betydelige meravkastninger de senere årene. Dette har løpende vært brukt til å styrke tjenestetilbudet, og bidratt til merinntekter ut over budsjetterte renteinntekter.

Kommunedirektøren er opptatt av å balansere risiko og muligheter for avkastning på en ansvarsfull måte. Betydelige kurssvingninger må påregnes, men de grunnleggende prinsippene i forvaltningen er at porteføljen skal være så robust at en skal unngå nedsalg etter at markedsutsatte papirer har falt i verdi.

Hovedtrekk og målsettinger i den økonomiske utviklingen 2022-2025

Tre viktige indikatorer for økonomisk handlefrihet langt frem i tid

Kommunedirektøren legger til grunn vedtatte økonomiske måltall i den kommende økonomiplanperioden. Måltallene handler om tre vesentlige områder:

1. Netto driftsresultat i % av driftsinntektene
2. Fondsmidler i % av driftsinntektene
3. Netto lånegjeld i % av driftsinntektene

Ved å styre etter disse måltallene vil vi kunne legge en god plan for en sunn kommuneøkonomi langt frem i tid. Følgende måltall legges til grunn:

Netto driftsresultat i % av driftsinntektene: 2 %

Fondsmidler i % av driftsinntektene: 10 %

Netto lånegjeld i % av driftsinntektene: 80 %

Netto driftsresultat i % av driftsinntektene - utvikling 2020 - 2025

(tall i hele tusen)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Driftsinntekter	974 782	1 010 000	1 050 000	1 060 000	1 070 000	1 080 000
Driftsinnt. prisjustert		1 010 000	1 060 000	1 090 000	1 120 000	1 150 000
Netto driftsresultat	15 103	21 000	18 000	19 000	20 000	21 000
Netto dr. resultat i %	1,55 %	2,08 %	1,70 %	1,74 %	1,79 %	1,83 %

Kommunedirektørens forslag legger til grunn et noe høyere driftsresultat for kommende planperiode, målt mot gjeldende plan for 2021-2024. Dersom prognosene slår til, vil det i 2025 mangle 2 mill på å nå målsettingen om 2 % driftsresultat. Som det fremgår av beskrivelsene under hvert tjenesteområde nedenfor, har vi de siste årene nedjustert driftsnivået betydelig, målt opp mot utviklingen i behovet for tjenester. Det aller meste av økningene de siste årene har kommet innen tjenesteområdet helse og velferd.

Fondsreserver i % av driftsinntektene - utvikling 2020 - 2025

(tall i hele tusen)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Reservefond	33 112	35 000	42 000	46 000	50 000	54 000
Rentefond	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Reservefond Gjesdal Næringspark	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Flyktningefond	10 866	10 000	9 000	8 000	7 000	6 000
Andre fond - diverse	19 553	21 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Fond - restmidler tjenesteområder	17 352	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
Sum fond	95 883	101 000	106 000	109 000	112 000	115 000
Fond i % av driftsinntektene	9,84 %	10,00 %	10,00 %	10,00 %	10,00 %	10,00 %

Når vi inkluderer alle fondsmidler var status ved inngangen til 2021 at vi hadde 95,8 mill på fond. Inkludert i tallet «andre fond - diverse» ligger premieavviksfondet som knyttes til pensjonspremie og pensjonskostnader. Dette vil variere til dels mye hvert år, og kan ikke brukes til andre formål enn pensjonskostnader. Gjennom et noe høyere driftsresultat de kommende årene, legger kommunedirektøren opp til å nå målet om 10 % fondsreserver. Det betyr i praksis at det må avsettes ca 3 nye mill hvert år frem til 2025. Når vi målsettingen om å ha tilsvarende 10 % av driftsinntektene på fond, vil dette sikre oss mot kortsiktige innsparingstiltak og kunne ha handlefrihet til å drive en aktiv finansforvaltning.

Netto lånegjeld i % av driftsinntektene – utvikling 2020-2025

(tall i hele 1000)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Netto lånegjeld 1/1	828 020	856 275	874 275	891 605	876 285	933 466
Låneopptak	64 000	54 000	53 000	21 850	96 450	113 410
Avdrag	34 113	36 000	35 670	37 170	39 270	42 770
Endring utlån	1 632					
Netto lånegjeld 31/12	856 275	874 275	891 605	876 285	933 466	1 004 106
Lånegjeld i % av driftsinnt.	87,84 %	86,56 %	84,11 %	80,39 %	83,35 %	87,31 %
Pr innbygger.	71	72	73	71	75	80

Tabellen over viser utviklingen i netto lånegjeld fra 2020 til 2025. Med investeringsprogrammet som er lagt til grunn i planperioden, vil lånegjelden øke, særlig siste året i planperioden. Dette henger sammen med et omfattende investeringsprogram i 2023 og 2024, med ferdigstillelse av adkomst til boligfelt Ålgård Nord og oppstart av byggetrinn 1 i ÅBOAS-kvartalet. Det er lagt inn forutsetninger om salg av boligfelt/tomter i Kodlidalen, og dersom en klarer å realisere tomteverdier i Ålgård sentrum og på Skurve, kan gjeldsgraden også i 2025 kunne ligge noe nærmere måltallet på 80 %. Mye vil avhenge av hvor omfattende første byggetrinn på ÅBOAS vil være.

Hva må til for å nå målsettingene frem mot 2025?

Samletabell nøkkeltall – i % av driftsinntektene	2022	2023	2024	2025	Måltall	Avvik 2025 i kr hele 1000
Netto driftsresultat i %	1,70 %	1,74 %	1,79 %	1,83 %	2 %	2 000
Fondsreserver i %	10,00 %	10,00 %	10,00 %	10,00 %	10 %	0
Lånegjeld i %	84 11%	80,39 %	83,35 %	87,31 %	80 %	84 106

Tabellen over viser forventet utvikling i de tre måleindikatorene de neste 4 årene. Med kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan (HØP) 2022-2025 vil 10 % i fondsreserver være innen rekkevidde for hele planperioden. For 2025 er netto driftsresultatet 2 mill lavere enn måltallet, og lånegjelden er 84 mill høyere enn måltallet. For å klare å nå målsettingene kan vi gjøre en eller flere av følgende tiltak:

- Redusere bemanningen ytterligere, tilsvarende ca 3 årsverk
- Redusere investeringsnivået
- Øke eiendomsskatten ytterligere
- Realisere (selge) flere eiendommer
- Kutte ikke-lovpålagte oppgaver

Tverrsektorielle mål

Visjon

- Gjesdal – vi strekker oss lenger

Verdier

- Gjesdal skal være en ansvarlig, modig og endringsvillig kommune
- Vi skal gi våre brukere rett tjeneste utført til rett tid og med rett kvalitet

Mål

- Fornøye brukere
- Ansvarsbevisste og stolte medarbeidere
- Framtidsrettede og funksjonelle løsninger
- Økonomi som gir handlingsrom

Krav til lederatferd

- Ledere skaper tillit gjennom at de utfordrer og delegerer
- Har fokus på helhet og strategi
- Kommuniserer åpent og ærlig
- Motiverer og skaper trivsel
- Er resultatorientert og tar ansvar
- Skaper positivt omdømme
- Opptrer lojalt overfor verdier og beslutninger

1.e. Befolkningsutvikling

Historikk

År	Folke- mengde 1. januar	Fødte	Døde	Fødsels- oversk	Inn- flytting	Ut- flytting	Netto- flyttin- g	Folke- tilvekst	Vekst i %
2011	10.508	175	48	127	754	603	152	270	2,57 %
2012	10.778	169	65	104	758	600	158	261	2,42 %
2013	11.039	184	60	124	706	553	153	278	2,52 %
2014	11.317	165	41	124	813	654	159	283	2,52 %
2015	11.600	214	55	159	645	595	93	253	2,18 %
2016	11.853	169	50	119	613	683	-70	49	0,41 %
2017	11.902	178	56	122	567	725	-158	-36	-0,30 %
2018	11.866	144	62	82	533	582	-49	33	0,28 %
2019	11.899	160	60	100	606	603	3	103	0,87 %
2020	12.002	154	65	89	470	497	-27	62	0,52 %
2021	12.064	62	28	34	296	279	17	51	0,42 %
2021*	12.115								
Gj.snitt siste 10 år		171	56	115	647	610	41	156	1,40 %
Gj snitt siste 5 år		161	59	102	558	618	-60	42	0,36 %

*Kilde: SSB 1.juli 2021

Prognose for befolkningsutviklingen i planperioden

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Innb. 0-5 år	1 156	1 075	1 082	1 072	984	960	960	970	970
Innb. 6-15 år	1 711	1 768	1 787	1 827	1 887	1 925	1 930	1 930	1 900
Innb. 16-66 år	7 961	7 927	7 922	7 973	7 965	8 020	8 100	8 160	8 250
Innb. 67-79 år	813	859	894	924	990	1 020	1 050	1 070	1 100
Innb. 80-89 år	210	229	236	242	244	260	280	295	320
Innb. o/90 år	50	42	39	45	46	50	52	54	56
Totalt	11 901	11 900	11 960	12 083	12 116	12 225	12 372	12 479	12 596

Fordeling av folketall er pr 1.juli. Prognosen fra 2022-2025 er også pr 1.juli.

Etter en langvarig vekst har fødselstallene stagnert, og gått noe ned. Antall barn 0-5 år har gått betydelig ned fra 2020 til 2021, og det forventes en ytterligere nedgang før det stabiliserer seg siste del av planperioden. Antall barn i skolealder har vokst betydelig fra og med 2017. Denne gruppen vil vokse i noe lavere takt de neste to årene, for så å stabilisere seg på ca 1900. Gruppen unge eldre (67-79 år) har økt spesielt mye de 5 siste årene. Denne trenden vil fortsette, men med noe lavere årlig vekst fremover. Andelen eldre (80+) i Gjesdal har lenge vært svært lav, men øker i planperioden med omtrent samme takt som for landet ellers. Gruppen 90 + er relativt sett lavest i hele landet, men det forventes en jevn økning videre i planperioden.

Prognose for samlet folkevekst er noe høyere enn gjennomsnittet for de siste 5 årene. Fra 2016 til 2021 vokste folketallet i Gjesdal med gjennomsnittlig 0,36 %. Det er lagt opp til i underkant av 1 % årlig vekst for planperioden 2022-2025, noe som innebærer at det meste av folkeveksten vil komme gjennom et årlig fødselsoverskudd på ca.100 innbyggere.

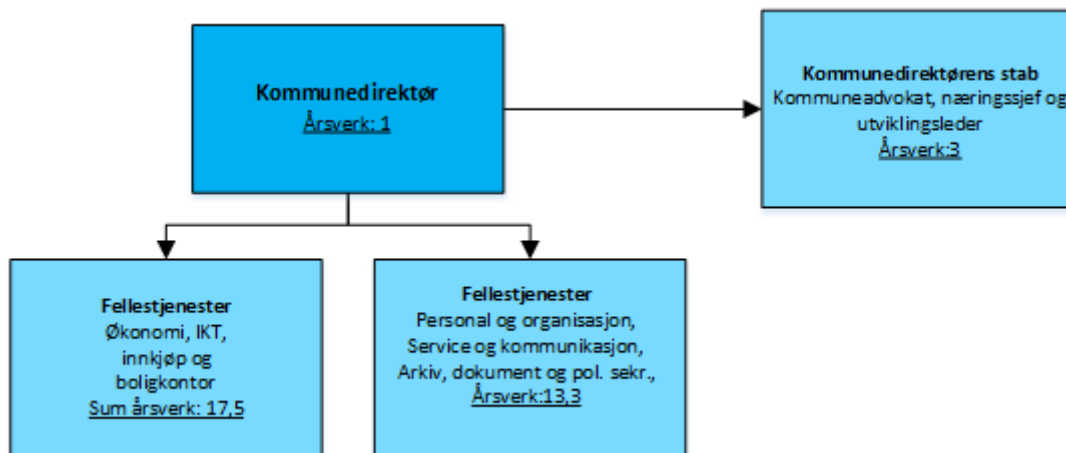

Del 2

Delbudsjetter for det enkelte tjenesteområde – drift

2.a. Fellestjenester

Organisasjon

Fra 1.8.21 har kommunedirektøren foretatt en mindre omorganisering ved at næringssjef, kommuneadvokat og utviklingsleder inngår i kommunedirektørens stab.

Hovedmål

Service til innbyggerne gjennom å yte et bredt spekter av samordnede støttetjenester med god kvalitet.

Service til tjenesteområdene gjennom å yte et bredt spekter av effektive og fremtidsrettede støttetjenester av god kvalitet.

Strategier

- Sikre gode, effektive og helhetlige tjenester til innbyggere, tjenesteområder og samarbeidspartnere.
- Hjelp til selvhjelp
- Digitalt førstevalg

1) Satsingsområder fra gjeldende kommuneplan

- Folkehelse
- Attraktive Gjesdal
- Tidlig innsats barn og unge
- Gjesdal kommune – en lærende organisasjon
- Gjesdal kommune skal jobbe målrettet og strukturert for å utvikle en lærende organisasjon som er blant de fremste innen kommunal sektor. Fellestjenester har et særlig ansvar for mål og felles satsinger og er leverandør av styringsdata innenfor området "Organisasjon".
- Innbyggere og ansatte i Gjesdal har digital løsning som førstevalg, og vi sikter mot å bli en heldigital og tilgjengelig kommune.
- Innbyggere, næringsliv og ansatte i Gjesdal skal ha en enkel digital hverdag og ha god tilgang til digitale tjenester.
- Vi skal opprettholde et utviklende arbeidsmiljø som hindrer utstøting fra arbeidslivet. Heltid er hovedregelen og høyt nærvær hos ansatte er målet.

2) Status for tjenesteområdet

- Fellestjenester har over tid hatt høyt nærvær og stor andel heltid i tråd med overordna mål.
- Arkivfunksjonen har på grunn av redusert bemanning/innsparing ikke hatt nødvendig kapasitet og kvalitet i 2021.
- Økonomiavdelingen kjøper noen tjenester i innkrevingsarbeidet, da total bemanning er noe redusert ved inngangen til 2022.

3) Prioriteringer og tiltak i planperioden

Prioriteringer

- Arbeid innen næringsutvikling og salg av næringsarealer.
- Arbeid med boligutvikling i Gjesdal, spesielt i Ålgård sentrum og Kodlidalen.
- Fortsette arbeidet med digitalisering av flest mulig tjenester.
- Nytt digitalt styringssystem for ledere er iverksatt og skal videreutvikles
- Strategiplan digitalisering skal utarbeides og vedtas
- Heltidskultur prosjekt videreføres
- Nærværarbeid på systemnivå og oppfølging i enkeltsaker er styrket
- Kompetansekartleggingssystem vurderes innkjøpt og implementert i alle avdelinger

Vesentlige forbedringer

- Digilean er innført. Det setter forbedringsarbeid i system og en helhet, og utvikler oss som lærende organisasjon.
- Masterplanen skal hjelpe oss å nå målene i kommuneplanen. Masterplanen er først og fremst en metodikk for hvordan de ulike tjenesteområdene og avdelingene skal jobbe med mål og satsingsområder på ulike nivå. Fellestjenester vil i hovedsak ha sitt primærområde innenfor "Organisasjon", men vil samtidig være en viktig "underleverandør" på de 3 andre områdene; God folkehelse, Attraktivitet og Helhetlig satsing for barn og unge.
- Arkivfunksjonen skal styrkes ved økt bemanning/omprioritering og bedre utnyttelse av digitale system.
- Gjesdallederen:
 - Lederutviklingsprogram fordelt over 6 samlinger + kick off. Totalt 10 dager
 - Obligatorisk for alle ledere med økonomi- og personalansvar. Men også åpent for andre å søke
 - Innholdet vil primært handle om lederrollen. Temaene kobles til de 6 kriteriene i LOS-speilet. I tillegg vil undertema som kommunikasjon og prosessledelse tas inn.
- Kommunikasjonsstrategi ferdigstilles, vedtas og iverksettes
- All mulig post digitaliseres i planperioden.
- Digitalisering av gamle papirarkiv og avlevering til interkommunalt arkiv
- Digital kompetanse hos ansatte og innbyggere styrkes
 - Flyt prosjekt er igangsatt for digital visualisering av arbeidsprosesser
 - Revidering av "Gjesdal-måten" som omhandler digital lagring og kommunikasjon
 - Kompetansekartlegging

Avvikling og nedskalering av oppgaver/tjenester

- Målt arbeid knyttet til utleie av boliger gir innsparinger i drift og vedlikehold.
- Deltidsstillinger innen økonomi blir erstattet av heltidsstilling
- Fellestjenester har en bemanning der det er en ansatt med hovedansvar innen et fagområde, og en eller flere som har sekundæransvar. Nedskalering av oppgaver består i hovedsak av å forenkle prosesser og takle økt arbeidsmengde ved digitaliserte løsninger. Dette vil innebære nye måter å jobbe på, endring av oppgaver og eventuelt nedlegging av oppgaver og funksjoner.

4) Nøkkeltall og måltall for tjenesteområdet

Område	Note	2017	2018	2019	2020
Økonomi og medarbeider					
Driftsutg. til administrasjon, styring og fellesutg. pr innb. i % av ref.gruppe	1	95,6 %	93,9 %	95 %	94 %
Årsverk	4	23,1	22,6	25,6	28,1
Sykefravær	2	3,9 %	5,3 %	3,7 %	2,6 %

Område	Note	Status 2020	2021	2022	2025
Brukertilfredshet					
Fellestjenester – alle enheter	3	4,9	5,0	5,0	5,0
Økonomi					
Driftsutgifter til administrasjon, styring og fellesutgifter pr innbygger i % av ref.gruppe	1	94 %	95 %	95 %	95 %
Sykefravær	2	2,6 %	3 %	3 %	3 %

Kommentarer til nøkkeltall og måltall

1. Langsiktig mål er at Gjesdal sine utgifter til administrasjon og styring skal ligge 5 % under referansekommunene.
2. Sykefraværet har vært lavt over lang tid, og målsettingen er at det skal være under 3 % over tid.
3. Brukertilfredshet har ikke vært målt de siste, langsiktig målsetting er en score på 5 av 6.
4. Antall årsverk har økt frem til 2020 på grunn av etablering av boligkontor som er organisert under fellestjenester.

Rammeendring fra 2021 til 2022

Vedtatt budsjett 2021	21 825
Lønn- og pensjonsjusteringer	1 087
Prisjusteringer	148
Helårsvirkning av vedtatte tiltak/interne justeringer	1 295
Innarbeide tiltak 2022	800
Budsjettramme 2022	25 155

Foreslåtte innsparinger/omstillinger og tiltak i perioden

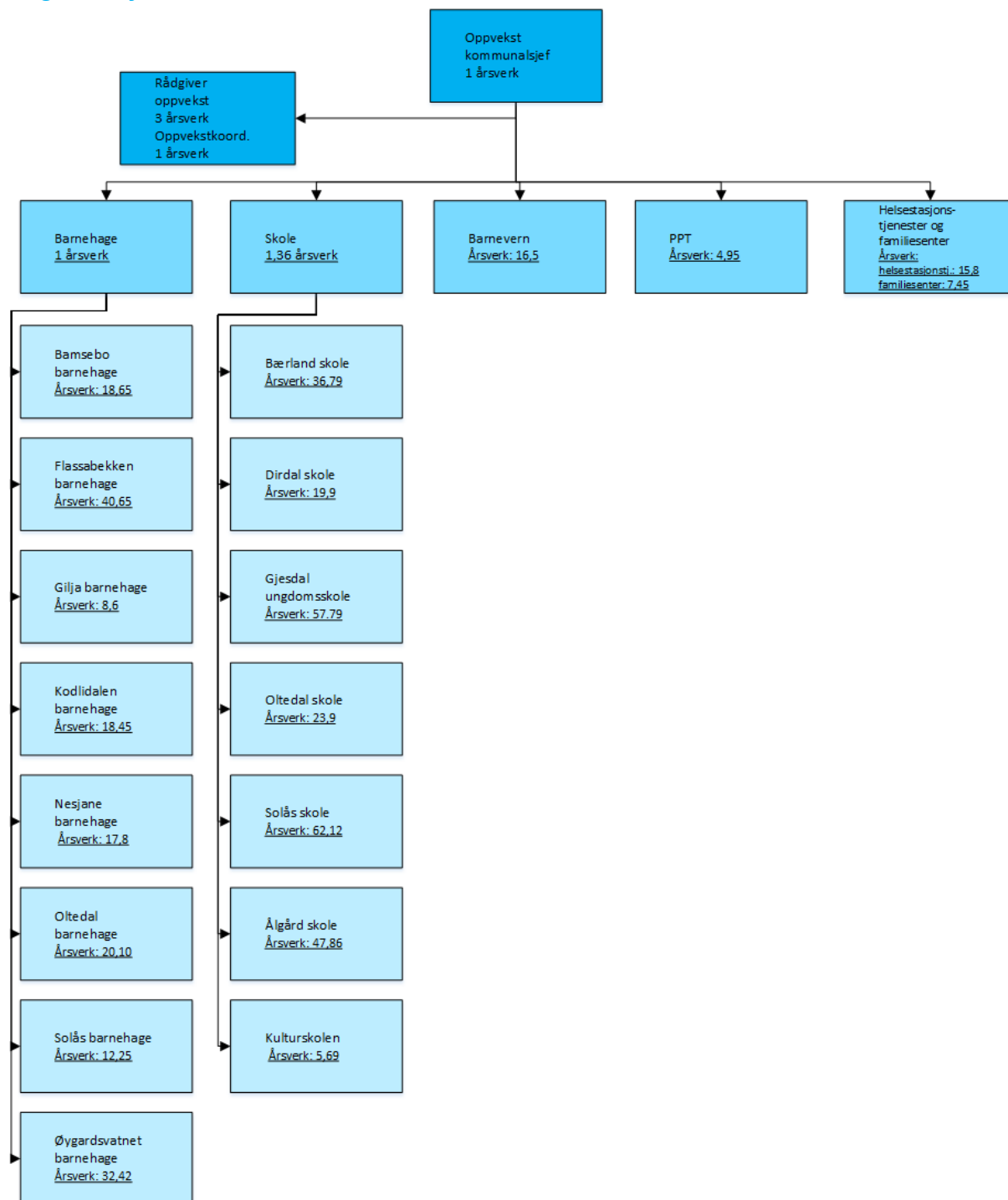
Fellestjenester	2022	2023	2024	2025
Digitalisering og økte lisenskostnader	600	600	600	600
Revisjon og kontroll	200	200	200	200
Økte behov fellestjenester - arkiv og økonomifunksjon	700	700	700	700
Effektiviseringer og omstillinger	-700	-700	-700	-700
Sum	800	800	800	800

Kommentarer til endring i ramme fra 2021 til 2022

- Felleskostnader til lisenser for hele kommune er lagt inn i fellestjenester, flere og bedre digitale løsninger har høyere kostnader.
- Økte kostnader ut fra revisjonen og kontrollutvalgets budsjett.
- Arkiv og økonomi/regnskapsfunksjonen er de første områdene som skulle vært styrket, men det jobbes med effektiviseringer og omstillinger for ikke å øke bemanningen.

2.b. Oppvekst

Organisasjon

Hovedmål

- Barn og unge trives.
- God læring og utvikling for alle.
- Ruste barn og unge til å mestre livet sitt.

Strategier

- Barn og unge blir spurt, hørt og tatt på alvor.

- Tidlig innsats og helhetlig hjelp til barn og familier.
- Systematisk arbeid for å fremme god fysisk og psykisk helse.
- Kontinuerlig kompetanseutvikling i barnehager, skoler og hjelpetjenester.
- Økt fokus på inkludering av flerkulturelle barn og unge.
- Arbeide for å utjevne sosial ulikhet.
- Tilby et variert og inkluderende kultur- og fritidstilbud.

1) Satsingsområder fra gjeldende kommuneplan

De tre hovedområdene i kommuneplanen: 1) Folkehelse 2) Attraktive Gjesdal 3) Tidlig innsats barn og unge” i kommuneplanen brytes ned til konkrete målsettinger for arbeidet i tjenesteområdet. Fokuset vil blant annet være:

Folkehelse

Barn og unge i Gjesdal trives og sikres god utvikling og læring.
Fysisk aktivitet i hverdagen vektlegges.
Systematisk arbeid for å forebygge, avdekke og følge opp vold og overgrep.

Attraktive Gjesdal

Barn og unge opplever medvirkning i alle saker som vedrører dem.
Barnehager, skoler og hjelpetjenester kjennetegnes av høy kvalitet og godt omdømme.
Vi er lærende organisasjoner som samhandler målrettet, tverrfaglig og effektivt.

Tidlig innsats barn og unge

Barn i alderen 0-3 år prioriteres.
Barn og unge sikres retten til inkluderende opplæring, og stimuleres til deltagelse i fritidsaktiviteter.
Barn, unge og familier som trenger det får tidlig, riktig og helhetlig hjelp.

Gjesdal kommune – en lærende organisasjon

Tjenesteområdet Oppvekst har dyktige ansatte med en god utdanningsbakgrunn. Den samlede kompetansen er det viktig å bruke og dele på tvers av tjenester og avdelinger. Tjenesteområdet jobber målrettet med å utvikle en lærende hverdag gjennom:

- Deltakelse i nasjonale kompetanseprogrammer innen barnehage-skoleområdet som:
 - ReKomp (regional kompetanseutvikling) og DeKom (desentralisert kompetanseutvikling). Programmene skal blant annet være med å realisere de nasjonale målene for barnehage og skoleområdet der det blant annet heter «de ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse».
 - Deltakelse i nasjonal satsing på et inkluderende – og trygt læringsmiljø.
 - Ansatte som deltar i videreutdanningsordningen «kompetanse for kvalitet» og ledere som deltar i blant annet styrer- og rektorskolen.
- Lokale opplæringsprogrammer innen blant annet:
 - Lean og forbedringskultur
 - Høgkvalitets barnehager
 - Delesamling for å øke lærerens profesjonsfaglige digitale kompetanse
- Deltakelse i forskningsprosjekt/utviklingsprosjekt som:
 - ROBUST undervisningsopplegg hvor målet er å øke trivsel og motivasjon blant elever på 9.klassetrinn.
 - Tilsyn på barnehageområdet – et samarbeidsprosjekt mellom Jærkommunene.
 - Utviklingsstøttende praksiser på småbarnsavdelingene i barnehagene i Time, Klepp, Hå og Gjesdal.
- Nettverksarbeid for ansatte. De fleste ansatte deltar i ulike nettverksarbeid innen sin tjeneste eller på tvers av tjenester. Eksempler på slike viktige nettverk:
 - Nettverk for pedagogiske ledere i barnehagene
 - Ledernetverk
 - Nettverk for ressurspersoner for barn som pårørende

2) Status for tjenesteområdet

Felles:

På tross av pandemien har tjenesteområdet Oppvekst hatt tilnærmet normal drift. Det er stort fokus på strategiene tidlig innsats og helhetlig innsats. Disse strategiene viser seg konkret gjennom en omfattende satsing på:

- å utvikle alle barnehager til å bli høgkvalitetsbarnehager.
- en målrettet og tiltaksrettet fokus på BTI –prosjektet (bedre tverrfaglig innsats).
- skoler som har stort fokus på å implementere ny læreplan og jobbe for et inkluderende læringsmiljø.
- et familiesenter som er styrket med en ungdomsoppfølger.
- en kommunepsykolog som er fullt operativ fra høsten 2021.

Vi har en økning i antall barn og unge som har behov for psykisk helsehjelp. Vi har og et økt behov for spesialpedagogisk hjelp til barnehagebarn, og til elever i skolealder som trenger spesialundervisning. Dette er en utvikling som vi må få snudd. Store økonomiske ressurser bindes opp mot enkeltbarn og elever som kunne blitt brukt mot mer generelle og forebyggende tiltak. En mulig forklaring på økningen mot det spesialpedagogiske, kan være at stramme økonomiske rammer over tid fører til en forskyvning fra tilpasset undervisning/fleksibel innsats til med rettighetsbaserte individuelle tjenester som spesialundervisning er. Det er også flere barn/unge med en annen språkbakgrunn enn norsk som skulle hatt en bedre opplæring i norsk slik at de er bedre rustet til videre skolegang og arbeidsliv.

Helsestasjon og familiesenter:

Oppgaver fra 2. linjetjenesten er overført til kommunene både innenfor barselomsorgen og innen oppfølging av psykisk helse for barn og unge. Kommunen skal behandle mild til moderat uhelse hos barn og unge, og i tillegg følge opp barn og unge som har behov for langvarig oppfølging for sin psykiske og fysiske helse. Dette medfører at Gjesdal har kapasitetsutfordringer innen disse tjenestene.

Barnehagene:

Ifølge folketallsprognosen skulle antallet barnehageplasser kunne reduseres med ca. 3 avdelinger fra høsten 2021. Etter opptak er den reelle nedgangen på 1,3 avdelinger. Dette skyldes en høyere tilflytning av barnehagebarn til kommunen, samt at andelen barn det søkes om plass til har økt. Overkapasiteten på østsiden av Ålgård sentrum opprettholdes, mens det er venteliste for plass på vestsiden. Flere barn har behov for ekstra bemanning og tilrettelegging gjennom dagen. Andelen minoritetsspråklige barn i barnehagene har økt, og majoriteten av barna går i Bruhammaren barnehage og Flassabekken barnehage.

Skolene:

Samlet elevtall vil fortsette å stige de neste årene. Det er særlig skolene på Ålgård og Oltedal skole som vil merke dette. På grunn av lave fødselstall i Dirdal vil både barnehage og skole over tid merke en relativ sterk nedgang. Vi har et økende elevtall som velger privatskoler. Gjesdal er en av de kommunene som bruker minst økonomiske ressurser per elev i fylket. Vi har flere barn og unge som trenger tett oppfølging.

Barnevern:

Barneverntjenesten arbeider med mange familier med sammensatte vansker som har behov for langvarige og koordinerte tjenester fra flere instanser på kommunalt nivå og i spesialisthelsetjenesten. Dette er utfordrende og svært ressurskrevende.

I tilfeller hvor barn eller ungdom må bo utenfor familien i kortere eller lengre perioder, er det svært uheldig at Bufetat har store kapasitetsutfordringer og at det da pr dags dato må påregnes 12 måneders ventetid for barn i skolealder og ungdom. Ved behov for akutte tiltak for ungdom, er det lite kapasitet i regionen og dette medfører at ungdom må plasseres på andre kanter av landet. Kapasiteten på akutte tiltak for de minste barna er ofte bedre, men også her skjer det at eneste

tilbudet fra Bufetat er så langt fra Gjesdal at barnet ikke kan opprettholde kontakt med sin barnehage/skole, og at praktisk gjennomføring av samvær med familie er belastende for barnet.

PPT:

2021 har vært et krevende år for tjenesten, grunnet økning i henvisninger og barn som trenger sakkyndig vurdering. I tillegg har det vært en økning i antall barn som venter på utredning og flere barn henvises videre til BUP utredning. Vi har behov for innkjøp av ny Leither–R testmateriell som er en nonverbal evnetest.

3) Prioriteringer og tiltak i planperioden

Vesentlige forbedringer

Felles for alle virksomheter innen Oppvekst

- Tidlig innsats vil bli vektlagt gjennom å utvikle en enda tydeligere strategi for 0 – 3 år. Gjesdal vil fra 1.1.2022 bli en del av programmet «Familie for første gang». Programmet tilbyr utvalgte førstegangsgravide kvinner hyppige hjemmebesøk fra spesialopplærte helsesykepleiere. Programmet varer gjennom hele graviditeten og til to år etter fødsel. Tiltaket er i hovedsakelig finansiert av eksterne midler.
- Bedre tverrfaglig innsats (BTI) jobbes videre med i 2022. Det vil bli vektlagt å ha gode tverrfaglige møteplasser for å støtte foresatte, barn og unge. Handlingsveilederen som er en veiviser for hvordan det skal jobbes når det oppstår en undring eller bekymring rundt et barn/ungdom, skal brukes av alle ansatte. Det innføres videre et digitalt verktøy, «Stafettloggen» som skal sørge for at barn får en kontinuerlig oppfølging uten brudd. Gjesdal har mottatt statlige midler via Bufdir til BTI.
- Brukermedvirkning vil bli vektlagt i alt arbeid som omhandler enkeltbarn/elever. Barnekonvensjonen gir barn rettigheter i saker som gjelder dem.
- Bruk av digitale løsninger vil bli vektlagt for å skape effektive og framtidsrettede løsninger. Eksempler på dette er «stafettloggen» og digital helsestasjon som innføres.
- Barnekoordinator skal oppnevnes for å styrke oppfølgingen av utsatte barn og unge og deres familier gjennom økt samarbeid mellom tjenestene. Barnekoordinator skal sikre at barn som trenger det, gis en rett til helhetlige og koordinerte tjenester.
- Det vil bli en forsterket innsats på å snu trenden med økningen i spesialpedagogiske tiltak, til heller å få bruke mer av ressursene mot gode generelle tiltak rettet mot alle barn og elever.
- Det tilsettes i samarbeid med Jærkommunene en synspedagog som skal hjelpe barn og voksne som har store synsvansker.

Helsestasjon/familiesenter

- Barselomsorgen er i endring. Flere oppgaver overføres til kommunen som en følge av at mødre skal ha kortere liggetid på sykehuset etter fødsel. Særlig etter nye SUS står klar. Dette vil medføre økt behov for helsestasjonstjenester som helsesykepleier, jordmor og lege.
- Innføring av Digi-helsestasjon. Digitalisering av helsestasjonstjenester effektiviserer, letter tilgjengeligheten for brukerne og minsker bruk av papir.
- Videre sertifisering av helsesykepleiere og jordmødre innen COS-P (Circle of Security) og NBO (Newborn behaviour observation) for å styrke kompetansen inn mot barn 0-3 år og foreldreveiledning.
- FIT- Feedback informerte tjenester implementeres videre på Familiesenteret og i skolehelsetjenesten på ungdomstrinnet. Denne faglige tilnærmingen gir utgangspunkt for læring og endring, og sikrer større grad av brukermedvirkning og tilpassende tiltak.

Barnehage

- Nasjonalt krav til minimums grunnbemanning i barnehagene oppfylles i framlagte budsjett.
- Barnehagene har utviklet sitt eget kvalitetssystem som skal bidra til at vi oppnår den ønskede kvaliteten. Kvalitetssystemet inneholder forskningsbasert kunnskap om hva som utgjør god kvalitet for barn og hvordan slik kunnskap vises i praksis, i tillegg til at den forplikter oss til å måle kvaliteten jevnlig (class kartlegging). Kvalitetssystemet innebærer også metodikk som sikrer at alle barnehagene arbeider systematisk i retning av høykvalitet etter tilbakemeldingene fra

kartleggingen. Det er nå 12 kvalifiserte Class-kartleggere i kommunen. Tiltaket er viktig og videreføres i 2022.

- Gjennom regional ordning for kompetanseheving (Rekomp) samarbeider vi med universitetet i Stavanger. Vi har fått tildelt en ansatt ved Læringsmiljøsenteret og en ansatt fra Lesesenteret som er våre faste samarbeidspartnere i utviklingsarbeidet. Rekomp er finansiert av statlige midler.
- Jærkommunene deltar i den nasjonale kompetanseordningen «Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende opplæring». I samarbeid med Dronning Mauds Minnes Høyskole i Trondheim og Statped skal vi arbeide for å gi 1-2-åringene i barnehagene de beste utviklingsmulighetene, som grunnlag for all senere læring. PPT og barnehagene i kommunene deltar i arbeidet. Prosjektet er delvis finansiert av midler via Statsforvalteren.
- Barnehagene i Gjesdal har over tid manglet minst en pedagog per barnehage. Det er pedagogene som er faglig ansvarlig for tilbudet til barna og for oppfølging av resten av personalet på egen avdeling. Vi må sikre at vi har kvalifisert personale. Vi vil i 2022 ha fagarbeidere som tar utdanning som barnehagelærere. Det vil være et viktig bidrag for å rekruttere pedagoger.
- Gjesdal kommune tilbyr barnehageplass for søkere som ønsker oppstart for barn det er søkt om plass til etter hovedopptaket og som ikke ønsker oppstart før i januar året etter. Dette er et tilbud som ikke gis i nabokommunene. Det forventes behov for å opprette 12 nye småbarnsplasser for perioden januar 2022 – august 2022.

Skole

- Den nasjonale lærernormen er oppfylt innen framlagte budsjett.
- Felles satsingsområder: På bakgrunn av analyse av styringsdata sett opp mot lov og forskrift for opplæringen, nasjonale sektormål og arbeid med mål i kommuneplanen, har skolene i Gjesdal valgt to felles satsingsområder i perioden. Områdene er «Inkluderende skolemiljø» og «Elevmedvirkning». Begge områdene er en forutsetning for å øke elevenes motivasjon, trivsel og læring. Som en del av kompetansehevingen deltar Solås- og Oltedal skole i den nasjonale satsingen «Inkluderende barnehage og skolemiljø». Kompetansen skolene opparbeider seg gjennom deltagelsen skal munne ut i en standard for hvordan vi jobber med inkludering i alle skolene i Gjesdal. Elevmedvirkning er en forutsetning for, og en viktig del av å lykkes med inkludering.
- Robust/Resilient: Gjesdal ungdomsskole og ungdomstrinnene på Oltedal og Dirdal deltar i forskningsprosjektet «Resilient». Det er elever og lærere på 9. trinn som deltar. Resilient har som mål å øke trivsel og motivasjon. Prosjektet er i regi av Universitetet i Stavanger. Robust er undervisningsopplegget som skal gi eleven verktøy til å takle hverdagen sin, og følges som forskningsprosjekt. Lærerne får opplæring av universitet i å undervise i dette. Etter at forskningsprosjektet er sluttført, skal alle elever i ungdomsskolen få undervisning i «Robust». Prosjektet er delvis finansiert av forskningsmidler.
- Spesialundervisning: Det er et mål å få redusert antall timer som går til spesialundervisning, og styrke tilpasset opplæring. Mye av spesialundervisningen gis utenfor ordinære klasser og står i et motsetningsforhold til økt inkludering. Arbeidet med å redusere antall spesialpedagogiske timer er og begrunnet med at vi i flere tilfeller ikke ser den ønskede effekten, noe også forskningen viser. Jo færre timer som bindes opp til spesialundervisning, jo flere timer vil bli frigjort til ordinær undervisning og komme flere elever til gode. Denne omstillingen forsterkes i 2022 og gjøres i samarbeid med PPT.
- Digital kompetanseheving av alle lærere fortsetter. Gjesdalskolen fikk statlige kompetansemidler til å frikjøpe to lærere som digitale ressurspedagoger, hver i 20% prosjektstilling i 2 år. Prosjektperioden er nå over, men vi har valgt å videreføre stillingene de to neste årene da disse i stor grad bidrar med å heve kompetansen til lærerne våre. Vi ser økt digital kompetanse og økt bruk av digital undervisning i alle skolene.
- Teknologi og programmering: I fagfornyelsen inngår teknologi, programmering og algoritmisk tenkemåte i de nye læreplanene for fag, særlig i matematikk, naturfag, musikk og kunst og håndverk. Alle elever skal gjennom opplæringen ha kjennskap til hvordan teknologi og ulike programmer fungerer og spiller sammen. Dette er en del av regjeringens digitaliseringsstrategi i grunnopplæringen. Vi har i denne forbindelse utarbeidet en plan for programmering og algoritmisk tenkning som skal være gjeldende for Gjesdalskolen i perioden 2021-2023. Lærere fordelt på de ulike skolene vil få relevant opplæring programmering og algoritmisk tenkning gjennom et 40 timers kurs. Målet er at flere lærere skal ha fullført studiepoenggivende kompetanseheving innen 2023. Frem til i dag har skolene hatt svært lite utstyr for programmering til bruk i undervisningen. Gjennom den Teknologiske skolesekken søkte Gjesdal om midler til innkjøp av digitale enheter for

programmering; som roboter, mikrokontrollere, sensorer, etc. Søknaden på 500 000 kroner ble innvilget. Det vil likevel være et mål fremover å kunne supplere det teknologiske utstyret på alle skoler ytterligere.

- Partner in practice: Gjennom den desentraliserte ordningen for kompetanseutvikling er Jærskulen i partnerskap med Universitetet i Stavanger om prosjektet "Partner in practice. Forskere samarbeider her med lærere om å utvikle, prøve ut og videreutvikle undervisningen i norsk, matematikk, naturfag og samfunnsfag. Dette arbeidet vil starte med lærere på mellomtrinnet, og videreføres med lærere på ungdomstrinnet. Fire skoler om gangen vil være direkte involvert, men erfaringer og eksempler fra arbeidet på de fire skolene vil deles i digitale seminarer for alle lærerne i Jærskolen.
- "Nye GUS – prosjektet": Det utarbeides nå en ny utviklingsplan for perioden 2021-24 og planene om "Nye GUS" er viktige i denne prosessen. Hovedmål er økt inkludering og motivasjon. Det jobbes nå med følgende delmål:
 - Fysisk aktive elever i både undervisningen og i friminuttene
 - Elever som kjenner seg inkludert, og er medvirkende i egen læringsprosess og skolemiljøet
 - Samarbeid med Kulturskolen for å la elevene få utvikle sin kreativitet og skapende evner
 - Samarbeid med lokale lag og foreninger
 - Ha fokus på entreprenørskap og innovasjon i samarbeid med Ungt Entreprenørskap og næringslivet
- Gjesdal kulturskole ble, som 1 av 16 kommuner i landet, valgt ut av KS og Norsk kulturskoleråd til pilotprosjektet «Kulturskole 3.0 – Kulturskolen som utviklingsaktør i fremtidens kommune». Målet er å bidra til at kommunen og kulturskolen etablerer tankesett og arbeidsformer som kan styrke kulturskolens rolle og funksjon til beste for innbyggerne i fremtidens kommune, med særlig vekt på samskaping, samhandling og det å se helhet og sammenheng med andre avdelinger. For at prosjektet skal la seg gjennomføre må det avsettes 100 000 kr innen eksisterende ramme for tjenesteområdet. Prosjektet i Gjesdal er nå tredelt med en overbygning basert på å fremme inkludering, hemme utenforskap og bidra til gode mestringsopplevelser gjennom:
 - Nye GUS-prosjektet og kombinerte stillinger med grunnskolen. Ved økte ressurser til kulturskolen i forbindelse med Nye GUS-prosjektet kan flere kulturskolelærere lønnes og involveres i «Friminuttsaktiviteter» - for at elevene skal kunne velge gode og profesjonelle tilbud innen kunsthøgskole. På lang sikt er målet gode strukturer for mulige kombinerte stillinger mellom kulturskole og grunnskole på generell basis.
 - Barnehage-prosjektet med gratis breddetilbud til alle 5-åringer
 - Nye mulighetsrom for samskaping og samhandling med andre avdelinger som PPT, NAV, Barnevern, Helsestasjon, Psykisk helse og Kulturavdelingen

PPT

- PPT-kontorets bemanning må sikres i et lengre perspektiv ved nyrekruttering og bemanning etter at ansatte går av med pensjon.
- Det startes et arbeid i 2022 for å se hvilke konsekvenser til ny opplæringslov 2023, vil få for mandatet til PPT og om tjenesten eventuelt pålegges nye oppgaver.
- PPT bruker anerkjente kartleggingstester ved utredning av barn. I 2022 vil en starte arbeidet med å fornye disse til dagens anbefalte standard.

Barnevern

Ny barnevernlov trer i kraft i sin helhet i 2023, men det er en del endringer som skjer allerede i 2022 i forbindelse med barnevernreformen. Mer ansvar flyttes fra stat til kommune og kommunenes forebyggende arbeid og tidlig innsats skal styrkes.

Det legges opp til en svært krevende finansieringsmodell innen barnevern ved at det blir økte egenandeler for beredskapshjem og institusjoner for de situasjoner hvor barn og unge ikke kan sikres gode nok omsorgsbetingelser i hjemmet, nettverket eller fosterhjem. Dette vil igjen føre til at det kan bli store økonomiske svingninger avhengig av hvilke behov det er for slike tiltak og hvor stor tilgangen er på fosterhjem samt andre løsninger som kan mobiliseres i slekt og nettverk. Fosterhjem og tiltak i slekt og nettverk har en betydelig lavere kostnad enn beredskapshjem og institusjon og det er også sterke faglige begrunnelser for å arbeide for å få til slike løsninger.

Avvikling og nedskalering av oppgaver/tjenester

Felles for alle virksomheter

- Tjenesteområdet opplever de økonomiske rammene som stramme. Det legges i budsjettet i liten grad opp til styrking av tjenestene. Det er et hovedmål å sikre at nasjonale bemanningsnormer i barnehage og skole sikres. Alle avdelinger ber i sine budsjettdokumenter om et større økonomisk handlingsrom. Det er ikke funnet rom for å styrke områder som:
 - spesialpedagogiske tiltak i barnehager og skoler.
 - flere helsesykepleiere ut over dagens standard i Gjesdal.
 - flere ansatte i PPT.
 - fornye læremidler i takt med innføring av ny læreplan.
 - miljøarbeidere som kan jobbe med elever i skolene som har en tøff hverdag
 - driftsmidler (midler utenom lønn) til utstyr og læremidler i barnehager og skoler.

Helsestasjon/familiesenter

- Fravær erstattes ikke av vikar.
- Skolekontroll av lege skal etter retningslinjene fra helsedirektoratet gjennomføres på hver enkelt skole, bl.a. for å gjøre lege mer tilgjengelig på skolene. Dette forutsetter økt behov for legetjeneste. Dette er ikke mulig innen dagens økonomiske ramme
- Gjesdal må ha et mål om å fortsette å styrke skolehelsetjenesten i tråd med nasjonale normtall. Det er ikke funnet midler i budsjettet for 2022 for dette. Tjenesten er en vesentlig faktor for å løse viktige oppgaver innenfor barn og unges psykiske, fysiske og sosiale helse. Kommunen har som oppgave å behandle mild til moderat uhelse hos barn og unge.

Barnehage

- Det er tilført en vikarressurs på 0,125 per avdeling som har gjort det mulig for barnehagene å ansette en fast vikar som kjenner barna og våre krav til kvalitet. 3 av barnehagene har industrikjøkken som stiller krav til å ha en faglært kokk. Intensjonen var at stilling for kokk skulle tas av den ordinære bemanningen. Nye lovfestede krav til bemanning gjør at det ikke lenger er mulig. Det er ikke funnet rom for å budsjettere disse stillingene. Det eneste muligheten vi har for å opprettholde disse kokkestillingene i de store barnehagene er å bruke vikarressursen. Det innebærer at disse barnehagene ikke har noe ressurs til vikar.
- Barnehagenes driftsmidler (ikke lønnsrelaterte kostander) har ikke blitt prisjustert over en årrekke. Nødvendig oppgradering og utskifting av inventar og utstyr blir ikke gjennomført.

Skole

- Det er lite rom for å sette inn vikarer, noe som gjør at det blir en større belastning på de ansatte som er på jobb. Det vil i budsjettet være lite rom for midler til drift, innkjøp og utskifting av inventar og utstyr, og til undervisningsmateriell. I forhold til rammer til drift bruker Gjesdalskolene bare halvparten av det som referansekommunene bruker.
- LOS funksjon: Gjesdal ungdomsskole har siden 2020 vært med i den nasjonale tilskuddsordningen «Støtte til oppfølgings- og losfunksjoner for ungdom». Ordningen er 2-årig der kommuner støttes med 50 % av en LOS-stilling. Losen har hatt oppfølging av elever med høyt skolefravær og/eller elever med lav skolemotivasjon. Oppfølgingen har bl.a. vært å ha tett samarbeid med elevenes foreldre, lærer, og andre instanser for å finne tiltak og tilrettelegger som kan styrke elevenes trivsel og mestring på skolen. Prosjektstillingen avsluttes våren-22, men metoder og tiltak vil fortsatt være i bruk. Ny søknad vil bli vurdert for mulig videreføring i 2 år.

Barnevern

Barneverntjenesten forsøker å løse de lovpålagte oppgavene med minst mulig kjøp av eksterne tjenester fra private leverandører da det er mer kostnadseffektivt å drive det selv eller kjøpe interkommunalt. Dette forutsetter at behov for spesialkompetanse kan ivaretas og svingninger i behov kan håndteres.

Barneverntjenesten samarbeider tett med Familiesenteret for å sikre at familier som kan få hjelp hos dem får det fremfor å få hjelp hos barneverntjenesten. Dette bidrar til å frigjøre ressurser hos barneverntjenesten til å håndtere de mest komplekse og krevende sakene.

Konsekvenser og utfordringer

Felles for Oppvekst

- Fokuset for budsjettet er å sikre grunnbemanningen/nasjonale normer i barnehage og skoler. Anbefalt norm (6,2 stillinger) på helsesykepleiere klarer vi ikke å innfri.

Helsestasjonstjenestene og familiesenter:

- Gjesdal har behov for flere helsesykepleiere. Helsesykepleiere med sin spesialisering innen sykdomsforebyggende og helsefremmende arbeid for barn 0-20 år er viktig i det forebyggende arbeidet for barn og unge. De representerer en viktig aktør i tidlig innsats og kan bidra til at barn og unge kan få hjelp med milde til moderate psykiske vansker.
- Ungdata viser at barn og unge i Gjesdal kommune har utfordringer med sin psykiske helse. Forskning viser at å fange opp tidlig og sikre nødvendig oppfølging er viktig for den psykiske helsen videre i livet. Helsesykepleier representerer en viktig gruppe ansatte som har kunnskap og kompetanse til å følge opp barns psykiske helse. Det er god tidlig innsats å oppdage barn og unge som er i faresone for å utvikle psykiske vansker. Normtall fra Helsedirektoratet tilsier at Gjesdal skulle hatt minimum 6,2 stillinger i skolehelsetjenesten ut fra elevantall. I 2021 har vi 4,6 stillinger.
- Familiesenteret med sin tverrfaglige kompetanse er viktig for å forebygge og avhjelpe barn, unge og deres familier med deres utfordringer.

Barnehage:

- Siden høsten 2020 har midler som er øremerket arbeid med flerspråklige barn, samt kompetansemidler fra Staten blitt brukt til å finansiere 80 % stilling for Kvalitetsutvikler. Økt antall flerspråklige barn med behov for oppfølging gjør at bruk av statlige midler må vurderes endret fra sommeren 2022. Konsekvensen vil være at vi da får vansker med å opprettholde stilling for kvalitetsutvikler. Kvalitetsutvikler har sørget for at vi har et egenutviklet kvalitetssystem. Systemet må videreutvikles og bruken må følges opp. Målet er å etablere en digital portal der alle ansatte har tilgang til forskning, beste praksis og standarder for barnehagetilbudet.
- Classkartlegging gir hver barnehageavdeling avgjørende kunnskap om kvaliteten og hva personalet må forbedre. Systemet krever sertifisering og senere årlig resertifisering av Classkartleggere. Vi har 12 Classkartleggere som hver bruker 5 dager til sertifisering for å være i stand til å gjennomføre kartleggingen. 31 avdelinger skal kartlegges og det skal skrives rapport. Det krever 1 dags observasjon og rapportskriving per avdeling.
- For å holde budsjetttrammene kan enkeltvedtak fattes for et lavere antall timer enn anbefalt av PPT. Effekten av tidlig innsats blir redusert.
- Gjesdal kommune innfrir ikke lovkravet om pedagogisk bemanning i barnehagene på grunn av en vanskelig rekrutteringssituasjon. Det mangler minimum en pedagog per barnehage. For å nå målet om å bli høykvalitetsbarnehager må andelen barnehagelærere økes. Ved utlysning av stillinger gjennom året, kan det komme søkere som er utdannet barnehagelærer. Budsjetttrammene våre gir ikke rom for å lønne en pedagog med konkurransedyktig lønn i en stilling som er budsjettet for en lavere lønnet stillingskategori.

Skole:

- Elever med annet morsmål enn norsk: I Gjesdalskolen har vi i dag en betydelig andel elever med annet morsmål enn norsk. I henhold til lovverket har "Alle elever i grunnskolen med et annet morsmål enn norsk, en rett til særskilt norskopplæring inntil de har tilstrekkelige kunnskaper i norsk til å følge ordinær undervisning. Om nødvendig har disse elevene også rett til tospråklig opplæring og morsmålsundervisning." Denne gruppen elever er svært forskjelligartet når det gjelder både opplæringsbehov og psykososiale behov. Det er en utfordring å få gitt denne elevgruppen den oppfølgingen de har rett på, og da særlig etter at de er ferdige i språkstasjonen og skal følge vanlig klasseundervisning på sine nærskoler.
- Både analoge (papirutgaver) og digitale læremiddel i skolen: Skolen har de siste årene gjennomgått en digitaliseringsprosess. Tilgang til en digital enhet i forbindelse med undervisning og skolearbeid har blitt nødvendig for både elever og lærere. Digitale ferdigheter er blitt en viktig

forutsetning for videre læring og for aktiv deltakelse i et arbeidsliv og et samfunn i stadig endring. Den digitale utviklingen har endret mange av premissene for lesing, skriving, regning og muntlige uttrykksformer, og økt bruk av internett gir lærere og elever en rekke nye muligheter for variert og god undervisning. Digitaliseringen av bilder, lyd, skrift, tegn og levende bilder gir grunnlag for en helt ny type læremidler med en innebygget interaktivitet som ikke er mulig på papir. For skolene vil innkjøp av digitale læremidler og digital teknologi fortsette å utgjør en betydelig kostnad i årene fremover. Dette må ikke utfordre muligheten til å skifte ut flere av de analoge lærebøkene vi har i dag, som både er slitt, og utdatert iht nye læreplaner. Analoge læremidler vil fremdeles ha en sentral plass i undervisningen i flere fag. De stramme økonomiske rammene vil ikke kunne dekke kostnadene til nye analoge læremidler i skolene, noe som gir lærerne våre liten reell mulighet til å velge og tilpasse læremidler etter den pedagogiske konteksten som skal bidra til å skape dybdelæring og progresjon.

4) Nøkkeltall og måltall for tjenesteområdet

Område	Note	2017	2018	2019	2020
Virksomhet Helsestasjon og familiesenter					
Antall barn født	1	178	148	165	156
Andel nyfødte med hjemmebesøk av helsesykepleier innen 14 dager etter hjemkomst	2	82 %	88 %	91%	82%
Stilling helsesykepleier i skolehelsetjenesten brukt på antall skoleelever	3	2,2/ 1.703	3/ 1.768	3,1/ 1.810	4,6/ 1.843
Antall 1.g konsultasjoner ny-gravid hos jordmor		106	130	132	120
Antall saker i familiesenteret		114	171	135	121
Virksomhet Barnehage					
Andel barn 1-5 år med barnehageplass I ref gruppe	4	89,3 % 88,4 %	89,9 % 88.1 %	89,1 % 89,1 %	92,8 % 89,8 %
Andel barn 1-2 år med barnehageplass I ref gruppe		83,1 %	80,5 % 83,7 %	79,1 % 76,2 %	83,3 % 78,4 %
Andel barn 3 –5 år med barnehageplass I ref gruppe		93,6 %	95,5 % 97,1 %	95,1 % 97,1 %	98,0 % 96,8 %
Antall barn med barnehageplass	5	839	848	802	829
Andel barn som får ekstra ressurser i forhold til alle barn i kommunale barnehager I ref gruppe (Kostragruppe 8)		3,5 % 3,7 %	3,4 % 3,9 %	3,1 % 3,5 %	3,3 % 3,0 %
Andel minoritetsspr barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år I ref gruppe (Kostragruppe 8)	6	77,9 % 78,5 %	82,0 % 81,9 %	79,9 % 80,7 %	82,1 % 78,9 %
Virksomhet skole					
Dekningsgrad SFO		46,7 %	46,0 %	42,9 %	44,4%
Dekning i kulturskolen i % av grunnskoleelever		16,2%	16,2%	17,1%	17,5%
Lærertetthet i ordinær undervisning gjennomsnitt 1.–4. trinn		17,22	15,47	15,54	14,74
Lærertetthet i ordinær undervisning gjennomsnitt 5.–7. trinn		16,83	18,21	18,54	18,53
Lærertetthet i ordinær undervisning, gjennomsnitt 8.–10. trinn		19,40	17,32	18,12	17,44

Antall elever med særskilt norskopplæring		47	45	45	34
Virksomhet PPT					
Antall henviste saker i førskolealder barnehageåret		39	25	30	35
Antall henviste saker i grunnskolealder skoleåret		57	44	39	49
Sakkyndige vurderinger barnehage--året		26	27	27	35
Sakkyndige vurderinger skoleåret		116	123	122	120
Virksomhet Barnevern					
Antall barn med hjelpetiltak pr 31.12		80	87	74	88
Antall barn plassert utenfor hjemmet pr 31.12.		31	31	25	30
Økonomi					
Brutto driftsutgifter i kr. per korrigert oppholdstime i kommunale barnehager I ref gruppe		51,8 55,6	57,3 60,3	60,2 62,7	54,7 59,3
Driftsutgifter til inventar og utstyr, og undervisningsmaterieell per elev i Gjesdal Gj.snitt referansegruppe	7	1 653 2 288	1 326 2 207	1 350 2 156	1 369 2 268
Driftsutgifter til undervisning per elev i Gjesdal Gj.snitt referansegruppe	7	102 720 113 025	106 598 117 429	109 048 120 768	105 741 117 805
Brutto driftsutgifter pr barn som er plassert av barneverntjenesten		379 816	339 209	429 711	338 872

Måltall – målsettinger i planperioden

Område	Note	Status 2020	2021	2024	2025
Andel nyfødte med hjemmebesøk av helsespl innen 7-10 dager etter fødsel		82%	100%	100%	100%
Stilling helsesykepleier i skolehelse-tjenesten brukt på antall skoleelever		4,6	4,6	6	7
Stilling jordmor i svangerskapsomsorgen	8	1,6	1,8	2,5	2,5
Andel barn 1-2 år med barnehageplass		83 %	83 %	83 %	84 %
Andel barn 3 –5 år med barnehageplass		98 %	99 %	99 %	99 %
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år		82 %	82 %	90 %	95 %
Grunnskolepoeng 10. klasse Referansegruppe		44,0 42,8	42,7	43,0	43,5
Antall elever med spesialundervisning		115			
Gjennomføring videregående skole 2020, på normert tid		87,9%	89%	91,0%	92%

Kommentarer til nøkkeltall og måltall

(tall i avsnittene over kommenteres)

1. Antall barn født per år har stabilisert seg på noe lavere nivå enn noen år tilbake i tid. Dette samsvarer med fødselstall på fylkesnivå og på landsbasis.
2. Alle nyfødte får tilbud om hjemmebesøk både av jordmor og av helsesykepleier. Jordmor går hjem 1-3 dager etter hjemkomst og helsesykepleier går hjem 7-10 dager etter fødsel. Fom 2020 måles hjemmebesøk 7-10 dager etter fødsel for helsesykepleier ikke 14 dager etter hjemkomst.

Hovedårsaker til at vi ikke når 100% her er at noen får tilbud tidligere/seinere, noen takker nei og noen blir re-innlagt SUS.

3. Det er en målsetting om å øke ressursene i skolehelsetjenesten til minimums normtall for helsedirektoratet som var gjeldende fra 2010. Per 2021 er vi fremdeles ikke i mål.
4. Gjesdal har høy andel barn i barnehage.
5. Antallet barn er oppgitt per 15.12.2020.
6. Andelen flerspråklige barn er økende. Barnehagedeltakelse er et viktig virkemiddel for norskopplæring.
7. Ressursinnsats per elev er betydelige lavere enn referansekommunene. I forhold til driftsutgifter til undervisning per elev ligger Gjesdal på 90% i forhold til referansekommunene. Driftsutgifter til inventar/utstyr/ undervisningsmaterieell per elev ligger Gjesdal betydelig under referansekommunene.
8. Endringer i barselomsorgen medfører tidligere hjemmebesøk og flere oppgaver som er delegert fra sykehuset til kommunene. Oppgavene vil øke ytterligere når nye SUS står ferdigbygget i 2024.

Rammeendring fra 2021 til 2022

Vedtatt budsjett 2021	341 417
Lønn- og pensjonsjusteringer	11 169
Prisjusteringer	567
Helårsvirkning av vedtatte tiltak/interne justeringer	5 923
Innarbeide tiltak 2022	8 150
Budsjettramme 2022	367 226

Tjenesteområde oppvekst	2022	2023	2024	2025
Årsvirkning økt elevtall skolene høst 2021	2 000	2 000	2 000	2 000
Økt elevtall fra og med høst 2022	1 000	4 200	4 000	4 000
Barnevernsreform - nye oppgaver	5 700	5 700	5 700	5 700
Redusert antall barn i barnehagene	-1 800	-6 300	-9 300	-9 500
Barnekoordinator	250	500	500	500
Bortfall av øremerkede midler til helsesykepleier	700	700	700	700
Ekstra time naturfag og inntektsgradering SFO	300	700	700	700
Sum	8 150	7 500	4 300	4 100

Kommentarer til rammeendring fra 2021 til 2022

- De 2 første årene av budsjettperioden vil økningen i elevtallet/klassetallet fortsette. Samtidig ser vi en reduksjon i fødselskullene fra de høye nivåene som vi har hatt de siste årene. Dette vil medføre et redusert behov for ressursinnsats på barnehageområdet i takt med at barnekullene blir redusert i aldersgruppen 0 – 5 år.
- Barnevernsreformen gjelder fra 2022. Kommunene får et enda større oppgave- og finansieringsansvar. Rammeoverføringen til kommunene er styrket for å løse disse oppgavene. Kommuner som klarer å jobbe bedre forebyggende vil kunne tjene på reformen. Det er fra staten lagt opp til en 2-årig overgangsperiode.
- Gjesdal har de siste årene etter søknad mottatt statlige midler til å styrke helsesykepleiertjenesten. Fra 2022 blir disse midlene redusert. For å opprettholde dagens standard er det lagt inn 700 000 kroner for å kompensere dette bortfallet.

2.c. Kultur og samfunn

Organisasjon

Hovedmål

Gjennom samlet innsats i tjenesteområdet skal vi bidra til god folkehelse for alle, økt attraktivitet for kommunen og styrke barn- og unges muligheter og opplevelse for livsmestring.

1) Satsingsområder fra gjeldende kommuneplan

Kommuneplanen har 3 hovedmål: *folkehelse, attraktive lokalsamfunn og tidlig innsats for barn og familier*. Hovedstrategien for å oppnå dette er Smart Gjesdal. Dette betyr at vi jobber for en bærekraftig utvikling for innbyggere, økonomi og miljø. Innsatsen skal være fremtidsrettet. For å få dette til jobber vi med å utvikle nye former for samarbeid, både internt i kommunen, med lokalsamfunnet og med andre samarbeidspartnere. Vi forsøker alltid å forbedre kommunens tjenester, og måten vi jobber på for å nå målene våre. Kommunens økonomiske handlingsrom skal benyttes for å ivareta innbyggernes behov i dag, uten at det går på bekostning av naturressursene og framtidige generasjoner sin mulighet til å ivareta sine behov. To av de største utfordringene samfunnet står overfor i dag er klimaendringer og tap av naturmangfold. Gjesdal kommune sin politikk for å jobbe med disse utfordringene er ikke blitt oppdatert siden 2012. Det er på tide å gjøre noe med, og vi er derfor i startfasen av arbeidet med å lage en ny klima- og miljøplan. I det arbeidet skal vi jobbe med å sette mål for klimagassutslipp og naturvern i Gjesdal kommune, og utarbeide tiltak som skal gjøre kommunen vår rustet til å takle stadig verre ekstremvær, flommer, ras og tørke.

Folkehelse

Alle i Gjesdal kommune skal jobbe slik at vi bidrar til å gjøre det lett for innbyggerne å ta sunne valg i hverdagen, og ta vare på sin egen helse og trivsel. Kun 10 % av folkehelsearbeidet skjer i helsesektoren. Folkehelsearbeidet i Gjesdal handler om likebehandlende praksis, utvikling av helsefremmende og ressurskapende barnehager og skoler, universell samfunnsplanlegging og arealbruk, rent vann og utemiljø til alle, vedlikehold av infrastruktur og konstruksjoner som opprettholder liv og helse, tilby kultur og fremtidsrettede utbygginger, legge til rette for aldersvennlige institusjoner mm. Det er her mesteparten av vår ressursbruk og daglige arbeidsinnsats ligger: dette er vår basiskvalitet. Her handler det om at tjenestene og oppgaveutførelsen er god nok til å tilfredsstille alle innbyggere på et gitt nivå. Det gjelder alle avdelingers oppgaveområder.

Attraktivitet

Organisasjonen skal bidra der det er mulig til å øke kommunens attraktivitet, enten det gjelder å for å bo her, besøke oss eller drive næring. Tjenesteområdene skal i kjernevirksomheten finne områder som kan bygge opp om attraktivitetskategoriene og prioritere disse innenfor sine gitte rammer.

Tidlig innsats for barn og unge

Organisasjonen satser på barn og unge og det skal vise igjen i våre planer og daglige prioriteringer. Arbeid med barn og unge spinner alltid ut fra basiskvalitet, men skal uttrykke en enda større satsning og innsats enn det som vi legger i "godt nok". Barn og unge skal stå i første rekke når det kommer til prioriteringer i hele organisasjonen.

KULTUR OG SAMFUNN SINE MÅL:

- Helhetlig samfunns- og arealplanlegging.
- Tekniske tjenester av god nok kvalitet

- God nok drift og vedlikehold av anlegg og bygg til lavest mulig kostnad over tid.
- Investeringer levert til rett tid i tråd med Smart Gjesdal og innenfor budsjettammer.
- Et godt og variert kultur- og fritidstilbud.
- Saksbehandling som imøtekommer ønsker og behov innenfor gjeldende rammer.
- Samarbeid på tvers av avdelinger – utnytte ressurser og utvikle kompetanse.

2) Status for tjenesteområdet

Kultur og samfunn (K&S) har foran seg et 2022 som gir noe mer “pusterom” enn foregående år. K&S vil fremdeles måtte være nøkterne og prioritere hardt på innsatsområdene, men det dreier seg ikke om nye konkrete kutt og/eller innsparinger. Det er likevel 4-5mnok man har identifisert som behov som ikke blir innbakt i rammen og som tvinger K&S til å prioritere innenfor allerede tildelte midler. De største behovene dreier seg om flere ansatte i Byggforvaltning og Arealbruk, samt økt midler til nødvendig vedlikehold i Teknisk drift. I tillegg til noen mindre poster som var tenkt brukt innenfor Kultur til å bedre svare opp vår satsning innenfor Veveriet, friluftsliv og frivillighet. K&S skal derfor jobbe med:

- Justere omfang og innhold i tråd med tjenesteområdets masterplan
- Bli flinkere til å søke eksterne midler til å skape; risikoavlastning, utvide økonomisk handlingsrom, større handlekraft knyttet til innovasjon, bærekraftige løsninger og gevinstrealisering
- Samskape/samarbeide internt i organisasjon, med sivilsamfunn, og næringsliv
- Stadig og økt fokus på digitalisering og implementering av smart teknologi i våre driftsområder (sensorikk, automatisering, robotisering, driftssystemer).

3) Prioriteringer og tiltak i planperioden

Prioriteringer

- Økt bruk av sensorikk for overvåking av driftssystemer.
- Etablere dashboard/driftssystem for å aggregere data og maskinlæring.
- Utbygging tar i bruk flere SG-relaterte verdier i sine prosjekter, knyttet til miljøvennlighet, anskaffelseskriterier, samarbeidsformer og involvering.
- Legge til rette for en fremtidsrettet energiløsning i sentrum med en fornybar andel på over 80%.
- Videreutvikle kompetanse knyttet til samskaping og medvirkning, blant annet med fokus på digitale verktøy.
- Prioritere tydeligere på kvalitet i enkelte av uteområdene.
- Teknisk drift vil prioritere våre barn og unge i barnehager/skoler og Ålgård sentrum.
- Innkjøp av bedre utstyr og maskiner for å lette og effektivisere arbeidet.
- Jobber for å forebygge barnefattigdom og sikre fast stilling for fritidsveileder.
- Utvikle gode driftssystemer og rutiner for Veveriet og utvikle aktivitetene.
- Aktivt markedsføre Veveriet som et attraktivt sted for inntektsgivende utleie.
- Markere Frivillighetens år 2022

Vesentlige forbedringer

- Innføre og ta i bruk det digitale verktøyet innbyggerappen.
- Ta i bruk det digitale verktøyet Decidim i forbindelse med innbyggerinvolvering.
- Videreutvikle og utvide Kafé Nielsens tilbud ved hjelp av godt tverrfaglig samarbeid.
- Etablering av Nettverk for friluftsliv i Gjesdal gir bedre koordinering og styrker arbeidet.

Nedskalering oppgaver/tjenester

- Fortsatt redusert vedlikehold på bygg.
- Fortsatt redusert drift av kommunale uteområder.
- Fortsatt reduksjon i badetilbud i Oltedal/ Ålgård.
- Fortsatt reduksjon i kulturmidler til lag og foreninger (kr. 210.000)
- Fortsatt reduksjon aktiviteter i kulturavdelingen/Veveriet.
- Vurdere å ikke ansette i ledig stilling som byggforvalter.
- Ikke erstatte byggdrifter som sluttet 2021.
- Reduksjon av midlertidige ansettelser/ vikarer ved sykefravær.
- Arealbruk må fortsatt nedprioritere tilsyn og ulovlighetsoppfølging.

- Ikke erstatte byggesaksbehandler (tilsyn og ulovlighetsoppfølging).
- Ingen midler til rehabilitering av bruer og kaier i 2022.

Konsekvenser og utfordringer

- Arbeidet med tilsyn og oppfølging av ulovligheter blir ikke fulgt opp nok
- Mindre rom for ekstern hjelp i arbeid med kommuneplanen og andre planer
- Redusert tilbud til innbyggerne innenfor kultur, friluftsliv og til markeringen av Frivillighetens år 2022
- Vei-, bygg- og anleggskapital blir redusert med dagens aktivitetsnivå
- Brukere av bygg opplever redusert kvalitet på bygg
- Tilstand på kommunens veibruer forverres

Særlige prioriteringer i 2022

DRIFT

- Markere Frivillighetens år 2022.
- Vedta ny frivillighetspolitikk og en oppfølgingsplan for friluftsliv i samarbeid med Nettverk for friluftsliv i Gjesdal.
- Kodlidalen boligfelt og ny adkomstvei.
- Revisjon av kommuneplanens arealdel og klima- og miljøplan.
- Tiltaksplan for Figgjovassdraget.
- Ny kartløsning på nett/innsynsløsning.
- Lage løypeplan for turløyper/stier i tråd med Heiplanen for Ryfylke/Setesdal.
- Gjøre nye vedtak om godkjenning av spredeareal i tråd med NIBIO.

4) Nøkkeltall og måltall for tjenesteområdet

Område	Note	2016	2017	2018	2019	2020
Innbyggere og brukere						
Sum kg. avfall per innbygger	1	263	258	253,5	240	262
Sum antall 1000 m3 vann kjøpt fra IVAR	2	1 025	1 009	1 075	1 070	1 040
Bibliotek – utlån		56 466	56 325	46 078	44 930	54 021
Antall utlånte enheter Utstyrssentralen	3	1 795	1 423	1 273	1 417	Frilager
Antall frivillig/faste tilbud på frivilligsentralen		224/24	274/26	274/26	245/27	196/23
Brukerundersøkelser – Frivilligsentralen		4,8 av 5	Ikke målt	4,9 av 5	Ikke målt	Ikke målt
Stasjonen ungdomshus – antall besøkende	4	887	1 520	1 564	1 989	2 132
Økonomi						
Samlede VAR-gebyrer målt i prosent av referansekommunene	5	97,3	98,3	92,8	91,3	93,5
Årsgebyr for vannforsyning i Gjesdal	6	2 225	2 281	2 420	2 510	2 670
Årsgebyr for avløpstjenesten i Gjesdal	7	2 195	2 302	2 580	3 008	3 175
Årsgebyr for renovasjonstjenesten i Gjesdal	8	2 610	2 350	2 180	2 180	2 400
Netto dr utg. til kultursektor pr innb. I ref. gruppe	9	1 968 1 823	1 862 1 977	2 081 2 136	2 315 2 409	2 426 2 211
Medarbeidere						
Årsverk	10	86,7	89,1	86,3	91,9	91,5
Sykefravær (prosent)	11	5,9	8,5	6,8	5,9	9,5
Medarbeidertilfredshet	12	4,2	-	4,3	-	Ikke målt

Måltall – målsettinger i planperioden

Område	Note	Status 2020	2022	2023	2025
Innbyggere og brukere					
Saksbehandlingstid oppmålingstjenester (dager)	13	52	60	60	60
Saksbehandlingstid byggesaker - søknad om tiltak uten ansvarsrett	14	17	21	21	21
Saksbehandlingstid byggesaker - søknad om rammetillatelse	14	43	40	40	40
Saksbehandlingstid søknad om godkjenning av plan for nydyrking (høringstid inkludert)	14	71	80	80	80
Saksbehandlingstid søknad om bygging av landbruksvei (høringstid inkludert)	14	99	80	80	80
Bibliotek – utlån pr innbygger		4,5	5,0	5,0	5,0
Økonomi					
Samlede VAR-gebyrer målt i prosent av referansekommunene	15	93,5	98	98	98
Årsgebyr for vannforsyning i Gjesdal	16	2 670	2 950	3 000	3 100
Årsgebyr for avløpstjenesten i Gjesdal	16	3 175	3 330	3 400	3 400
Årsgebyr for renovasjonstjenesten i Gjesdal	16	2 400	3 270	3 350	3 400
Medarbeidere					
Sykefravær	17	9,5	6	6	6
Medarbeidertilfredshet	18	Ikke målt	4,9	4,9	4,9

Kommentarer til nøkkeltall og måltall

Kommentarer til nøkkeltall

1. Total mengde husholdningsavfall pr innbygger gikk noe opp. Dette kan nok skyldes koronapandemien i og med at flere innbyggere tilbragte mer tid hjemme
2. Nedgang i vannforbruket har stabilisert seg, flere bruker mindre vann – kan tyde på vi fremdeles klarer å luke bort lekkasjer.
3. Fra og med 2020 ble vi med i Frilager og tallene kan ikke sammenlignes med tidligere år. Det legges fram en egen evaluering erfaringene fra dette medlemskapet.
4. Ungdomshuset (ungdom 13-20 år) åpnet sommeren 2015. I 2019 flyttet ungdomshuset inn i Veveriet og tilbudet har etter flyttingen blitt mye mer brukt.
5. Beregningen bygger på en standard bolig på 120 m2. Gjesdal ligger fortsatt betydelig under referansekommunene.
6. Årsgebyr for vannforsyning hadde en økning på 6,4 % fra 2019 til 2020.
7. Årsgebyr for avløpstjenesten hadde en økning på 5,5 % fra 2019 til 2020.
8. Årsgebyr for renovasjonstjenesten hadde en økning på 10 % fra 2019 til 2020. Til grunn ligger standard abonnement på 120 liters restavfall.
9. Gjesdal ligger i 2020 noe høyere enn referanse-kommunene og dette skyldes store driftstilskudd (forskuttering av spillemidler bl.a.) i forbindelse med Ålgårdhallen og ombygging av Gjesdallhallen 2. Fra 2020 slår også husleien for Veveriet inn som betydelig kostnad.
10. Tjenesteområdet har en liten nedgang fra 2019 til 2020.
11. Fraværet var spesielt høyt i 2020, grunnet koronapandemien.
12. Medarbeidertilfredsheten er generelt bra i tjenesteområdet. Skalaen er endret de siste to målingene, og går nå fra 1 til 5 hvor 5 er best.

Kommentar til måltall

13. 52 dagers behandlingstid i 2020, men godt innenfor lovkravet på 80 d. Har mål om å ha 60 d saksbehandlingstid.
14. Bemanningen på byggesak er nå redusert med en stilling, dette vil gjøre arbeidet med tilsyn og oppfølging av ulovligheter utfordrende fremover.

15. Det forventes at samlet VAR-gebyr for Gjesdal kommune sammenlignet med referansekommunene vil ligge på i underkant av 100%.
16. Det er lagt inn 6,5 % økning på vann for 2020, 5,4 % økning på avløp og 10 % økning på renovasjon. Videre er det beregnet en forventet prisstigning på gebyrer for vann, avløp og renovasjon på ca 5 % pr år. Både for vann, avløp og renovasjon forventes det at det kan komme store investeringer (IVAR) som kan medføre større økning i gebyret. Beregnet standardbolig 120 m2.
17. Målsettingen er å øke nærværet og holde sykefraværet til under 6 % i planperioden.
18. Generelt er det en god medarbeidertilfredshet i tjenesteområdet. Det arbeides kontinuerlig for å bevare og videreutvikle dette i årene fremover.

Kommentar til gebyrer 2022:

VAR-sektoren (se vedlegg, pkt 1):

Samlet sett øker gebyr for vann- avløp og renovasjon med 8 %.

IVAR sitt nye sorteringsanlegg på Forus har også påvirket renovasjonsgebyret.

En krevende kartlegging av kummer spiller inn på gebyrene, dette videreføres.

Plan – og bygningsloven, matrikkeloven og seksjoneringsloven (se vedlegg, pkt. 3):

Generell økning på 3 % for saker etter plan- og bygningsloven og matrikkeloven.

Rammeendring fra 2021 til 2022

Vedtatt budsjett 2021 (tall i hele tusen)	80 677
Lønn- og pensjonsjusteringer	1 372
Prisjusteringer	662
Helårsvirkning av vedtatte tiltak/interne justeringer	500
Innarbeide tiltak 2022	300
Budsjettramme 2022	83 511

Foreslåtte innsparinger/omstillinger og tiltak i perioden

Tjenesteområde kultur og samfunn(tall i hele tusen)	2022	2023	2024	2025
Behov byggdift / Arealbruk	1 500	1 500	1 500	1 500
Effektivisering og digitalisering	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Sum	300	300	300	300

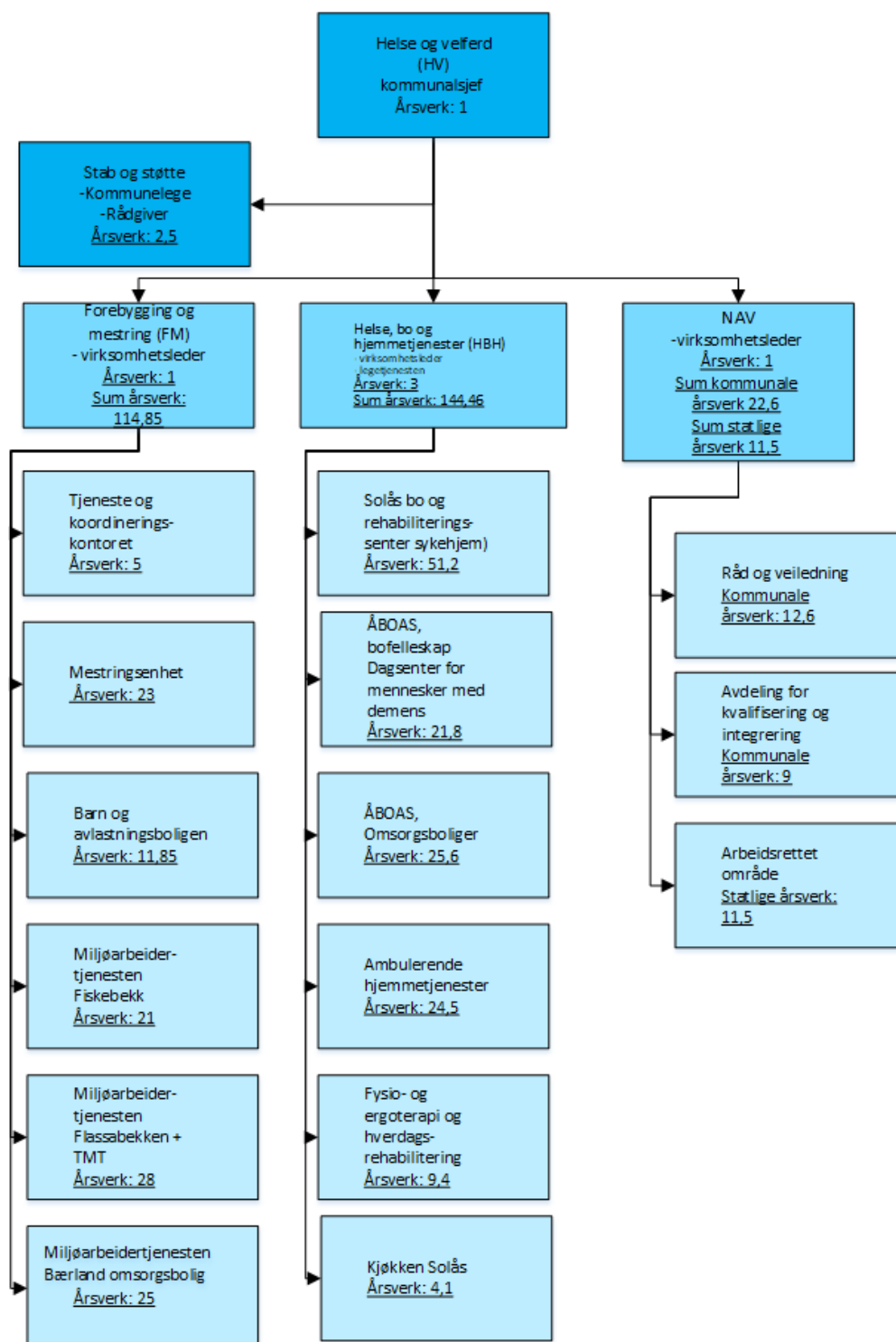
Kommentarer til endringer og tiltak i perioden 2022-2025

1. Kultur og samfunn opplever stort trykk på avdelingene Arealbruk og Byggforvaltning. Det er behov for byggesaksbehandler og byggdifter, men disse blir ikke prioritert.
2. Redusere og effektivisere drifta for å kunne absorbere økte volumer. Dette må skje gjennom bruk av automatisering, sensorbruk, digitalisering og andre teknologiske nyvinninger. Prioritere riktig innenfor basiskvalitet, senke nivå der hvor dette er mulig, unngå for mye bruk av vikarer, aktivt søke på aktuelle eksterne tilskuddsordninger og redusere våre egne tilskudd noe innenfor kulturmiddelpotten.

2.d. Helse og velferd

Organisasjon

Hovedmål

Tjenesteområdet skal bidra til en bærekraftig utvikling av samfunnet, og gi og videreutvikle tjenester som fremmer livskvalitet og mestring.

Strategier

1. «Hva er viktig for deg?» skal være vår tilnærming i møte med innbyggere
2. Fra symptomfokus til ressursfokus
3. Fra kompenserende tiltak til hjelp til egenmestring
4. Tilrettelegge for inkludering i aktivitet og arbeidsliv
5. Tilrettelegge for selvstendighet og trygghet i egen bolig
6. Tidlig innsats i alt vi gjør
7. Aktiv bruk av velferdsteknologi
8. Videreutvikling av kompetente ledere og medarbeidere
9. Lean og forbedringskultur

1) Satsingsområder fra gjeldende kommuneplan

Folkehelse

God helse og livskvalitet for alle er et sentralt mål i kommuneplanen. God helse handler ikke bare om å være frisk, men også om evne og kapasitet til å mestre og tilpasse seg livets uunngåelige vanskeligheter og hverdagens krav. Hjelp til egenmestring vil være sentralt i all tjenesteproduksjon. Samtidig blir det viktig at den enkelte får tidligst mulig hjelp når det er behov, for å unngå at sykdom og utfordringer forverrer seg. Tidlig innsats er derfor et sentralt begrep i tjenestene i Helse og velferd, og en rettesnor i de prioriteringer som må gjøres. Viktige mål er:

- Innbyggerne i Gjesdal opplever mestring, trygghet og livskvalitet i egen bolig
- Pårørende er og blir sett på som en ressurs
- Helse og velferd bidrar til at innbyggerne har en meningsfull hverdag
- Brukere og pårørende har reell innflytelse på utforming av tjenestene både på individ- og systemnivå
- Våre innbyggere møter ansatte som samhandler tverrfaglig, helhetlig og målrettet

Attraktive Gjesdal

Gode og fremtidsrettede tjenester gitt av helsepersonell med høy faglig og relasjonell kompetanse vil bidra til å bygge et attraktivt Gjesdal. Tjenesteområdet har satt som mål at helse- og velferdstjenestene skal ha et godt omdømme.

Tidlig innsats barn og unge

I tjenesteområdet skal barn, og foreldre med barn under 18 år, være en prioritert gruppe. Sårbare barn og familier skal motta tidlige og helhetlige tjenester. Viktige mål for tjenesteområdet er:

- Barn og foreldre med barn under 18 år er en prioritert gruppe i Helse og velferd
- Sårbare barn og familier mottar tidlige og helhetlige tjenester

Gjesdal kommune – en lærende organisasjon

Videre utvikling av den lærende organisasjon vil være sentralt. Feil og avvik må ses på som muligheter for læring, slik at organisasjonen videreutvikles. Utvikling av kvalitet og kompetanse vil være sentralt i tjenesteområdet.

2) Status for tjenesteområdet

Tjenesteområdet er preget av en langvarig pandemi. I begynnelsen av pandemien gikk presset på tjenestene ned, da flere unnlot å oppsøke hjelpetjenestene. Dette bildet har endret seg i siste halvdel av pandemien, og trykket på tjenestene i 2021 har vært stort. Dette gjelder særlig innenfor heldøgns-tjenestene, men også innenfor psykisk helse og miljøtenester. Det har vært en økning i brukerbehov og kompleksitet. Grunnet pandemien har flere utviklingstiltak blitt satt på vent.

Det har vært en økning i brukere med demens. I forbindelse med pandemien ble flere tiltak og

møteplasser satt på pause. Manglende aktiviteter har ført til økt ensomhet og et større hjelpebehov. Dette har ført til høyere trykk på både hukommelsesteam, bofellesskap og dagsenter for personer med demens. Det er pr oktober 2021 11 personer på venteliste til bofellesskapet på ÅBOAS.

3) Prioriteringer og tiltak i planperioden

Prioriteringer

Planer og planarbeid

- Lage rehabiliteringsplan
- Revidere strategisk kompetanseplan
- Revidere pårørendestrategi
- Utarbeide og iverksette tiltak i handlingsprogram demens 2021-2025
- Utarbeide handlingsplan for nullvisjon mot selvmord

Utviklingstiltak

- Gjennomføre tiltak i tråd med Leve hele livet - strategisk handlingsplan for eldreomsorgen i Gjesdal kommune 2019-2023
- Utarbeide og iverksette tiltak i handlingsprogram demens 2021-2025
- Økt prioritering av tiltak som bygger opp under den enkeltes mulighet til å mestre egen hverdag
 - Videreutvikle tilbud som sikrer meningsfull aktivitet
 - Tilrettelegge for varierte og fremtidsrettede boligløsninger i samarbeid med boligkontoret
 - Videreutvikle lavterskeltilbud, hverdagsrehabilitering og hverdagsmestring
 - Forebyggende hjemmebesøk
 - Ansette demenskoordinator og kreftkoordinator
 - Avlastningstilbud for pårørende til personer med demens
- Digitale og velferdsteknologiske løsninger
 - Velferdsteknologi som første nivå i tjenestetrappen
 - Videre utrulling av elektronisk medisinstøtte
 - Videre utrulling av lokaliseringsteknologi
 - Innføre digitale tilsyn
 - Innføre DigiHelse og videreutvikle DigiSos
- Lederskap og medarbeiderutvikling
 - Kompetanseutvikling i tråd med framtidig kompetansebehov og strategisk kompetanseplan
 - Heltidskultur og nærvær
 - Videreutvikle den lærende organisasjon
- Forebyggende gjeldsrådgivning i NAV for å forebygge økonomiske problemer og frafall i jobb.
- Tett oppfølging av ungdom for at flest mulig skal fullføre utdanning eller skaffe seg formell kvalifikasjon. Inkluderer blant annet tettere samarbeid med Oppfølgingstjenesten i fylkeskommunen.
- Lavterskeltilbud psykisk helse i Mestringsenheten. Tilby tidlig innsats og mulighet for innbyggere å selv ta direkte kontakt med tilbudet.

Vesentlige forbedringer

Velferdsteknologi

Tjenesteområdet vil styrke satsingen på implementering av velferdsteknologiske løsninger. Det vil ansettes prosjektleder innen velferdsteknologi i 50% stilling. Gjennom investeringsmidler vil det bygges opp et velferdsteknologilager. Lageret vil bestå av ulike velferdsteknologiske hjelpemidler som både kan benyttes i direkte tjenesteproduksjon, samt gi mulighet for at innbyggere kan teste ut ulike løsninger.

Demenskoordinator

Antallet personer med demens øker både nasjonalt og i Gjesdal. For å sikre tidlig innsats og helhetlig oppfølging av personer som får oppdaget demens opprettes 100% stilling som demenskoordinator. Stillingen vil fungere både som demenskoordinator og medlem i hukommelsesteamet. Det skal tilrettelegges for et tilbud som er tilpasset den enkeltes behov, og sikrer helhetlige tjenester. Det er ikke funnet rom til ytterligere styrking av hukommelsesteamet.

Kreftkoordinator

Kommunedirektøren har funnet rom til å opprette 20% stilling som kreftkoordinator i ambulerende hjemmetjenester. Kreftkoordinatoren vil i stillingen være frigjort fra ordinære oppgaver. En kreftkoordinator vil jobbe bruker- og pårørenderettet med råd, veiledning, planlegging og tilrettelegging av hverdagen for dem som får påvist en kreftdiagnose. Kommunedirektøren ser at de fleste kommunene har en slik funksjon, og at en kreftkoordinator vil bidra til mer helhetlige tjenester inn i kreftomsorgen i Gjesdal kommune.

Den lærende organisasjon

Videre utvikling av den lærende organisasjon vil stå sentralt i arbeidet videre. Videre implementering av LEAN i den enkelte avdeling, og deltakelse på lederprogrammet «Gjesdallederen» vil være viktig. Tjenesteområdets ansatte skal jobbe smartere, ikke hardere. Det er opprettet kvalitetsutvalg som vil bidra til økt kvalitetsfokus og tjenesteutvikling. Dette innebærer å bruke den enkelte ansattes kompetanse i større grad, kontinuerlig læring og bruk av digitale og velferdsteknologiske løsninger. Arbeidet med innføring av heltidskultur vil økes.

Nærværarbeid

Tjenesteområdet har hatt et høyere sykefravær i 2021 enn tidligere år. Dette skyldes delvis pandemien. Tjenesteområdet vil ha høyt fokus på nærværarbeid i planperioden. En robust grunnbemanning med tilstrekkelig kompetanse vil være sentralt for å løse de utfordringene tjenesteområdet står ovenfor i tiden som kommer.

Avvikling og nedskalering av oppgaver/tjenester

Innsparing omsorgsboliger på ÅBOAS

Det har de siste to årene vært en sterk økning i brukerbehov og kompleksitet hos flere av brukerne på omsorgsboligene på ÅBOAS. Omsorgsboligene på ÅBOAS er ikke bygd for å gi tjenester til brukere med komplekse behov, og lokalene vanskeliggjør en effektiv drift. For å effektivisere driften og gi et forsvarlig tilbud ønsker kommunedirektøren å flytte brukere over 67 år med store hjelpebehov fra omsorgsboligene på ÅBOAS til Solås bo- og rehabiliteringssenter. Dette vil i praksis medføre noe økt press på plassene ved Solås bo- og rehabiliteringssenter i påvente av utbyggingen av ÅBOAS-kvartalet. Innsparingen vil medføre reduksjon på 4,14 årsverk i avdelingen.

Innsparing lønn virksomhet Helse, bo- og hjemmetjenester

Det er i budsjettforslaget lagt inn en besparing på 1 000 000,- i lønn i virksomheten helse, bo- og hjemmetjenester. Innsparingen vil bli gjort ved å redusere innleie ved sykdom og ledige stillinger. Innsparingen vil medføre økt arbeidsbelastning for ansatte, samt redusert mulighet for innleie ved kurs, ressursgrupper og utviklingsarbeid. En videre konsekvens vil også være økt sårbarhet ved uforutsette hendelser og brukerbehov, noe som kan påvirke arbeidsmiljøet.

Reduksjon 0,8 stilling som gjeldsrådgiver

Virksomhet NAV har for tiden en stor satsing på forebyggende gjeldsrådgivning. Det er to faste stillinger og en prosjektstilling knyttet opp til gjeldsrådgivning der målet på sikt er å komme tidligst mulig inn når gjeldsproblemene oppstår. Konsekvensen av kuttet vil medføre lengre ventetid og lavere kapasitet hos NAV for å gi hjelp ved gjeldsrådgivning og frivillig/tvungen forvaltning.

Innsparinger i virksomheten forebygging og mestring

Innenfor virksomheten forebygging og mestring er det kuttet i kompetansmidler og midler til inventar og utstyr. Avdelingene vil innenfor rammen ikke ha mulighet til å delta på eksterne kurs og samlinger. Kompetanseheving må foregå lokalt og ved å nyttiggjøre seg kompetanse på tvers av avdelingene. Det er ikke funnet rom innenfor budsjettrammen til inventar og utstyr i 2022. Dette kan føre til redusert standard på inventar og utstyr, og kan påvirke arbeidsmiljøet. Det reduseres 1 årsverk i virksomheten. Reduksjonen fordeles på flere avdelinger, og håndteres via blant annet redusert innleie ved sykdom og ledige stillinger.

Konsekvenser og utfordringer

Gjennom 2021 har det vært en økning i antall brukere og kompleksitet. Det har vært et særlig økt press innenfor heldøgns-tjenestene. Nye brukerbehov medfører mindre handlingsrom til å prioritere tiltak innenfor tidlig innsats og forebygging. Rammene i kommende planperiode vurderes som stramme, og det er ikke avsatt midler til buffer mot nye brukere eller brukerbehov. Tjenesteområdet vil måtte håndtere nye brukere og nye brukerbehov innenfor vedtatt budsjettramme.

Aktivitetssenter for eldre

Det er ikke funnet rom innenfor eksisterende ramme til å styrke dagtilbudet for eldre på ÅBOAS. Gjesdal har pr i dag et dagsenter for personer med demens som har plass til 8 deltakere pr dag. Det er behov for å utvide dette tilbudet, samt å differensiere tilbudet etter brukernes ønsker og funksjonsnivå. Det er venteliste på dagens dagsenter for personer med demens, og vi ser at det er behov for å lage et mer differensiert tilbud, slik at brukere med et noe høyere funksjonsnivå kan trives på dette tilbudet. Dagsenter for personer med demens er et viktig tiltak for både å gi en meningsfull hverdag for den enkelte, begrense funksjonsfall hos bruker, og som avlastning for pårørende. Det er vurdert at det er behov for 100% stilling som fagleder, og 120% stilling som sjåfør.

Aktivtør Solås bo- og rehabiliteringssenter

Det er ikke funnet rom innenfor budsjettrammen til å ansette aktivtør i 50% stilling ved Solås bo- og rehabiliteringssenter. I 2021 har personalet ved avdelingen brukt ledig tid på aktiviteter og samlinger for brukerne. I strategi for eldreomsorg i Gjesdal kommune er fellesskap og aktiviteter viktige målsetninger, og en aktivtør ved Solås bo- og rehabiliteringssenter ville styrket dette viktige arbeidet. Reduksjon i lønnskostnader vil medføre at de ansatte på avdelingen ikke lenger kan ivareta denne delen.

Fysio/ergoterapi

Innenfor budsjettrammen er det ikke funnet rom til å styrke fysio/ergoterapi tjenesten. Kapasiteten innenfor blant annet hjelpemiddelformidling, forebyggende hjemmebesøk og utredning av personer med demens eller trening til hjemmeboende er begrenset. Manglende styrking av denne tjenesten medfører lengre ventetid og lavere kapasitet. Det er ikke funnet rom til å videreføre samarbeidet med helsestasjon og skolehelsetjeneste om forebyggende fysioterapitjenester.

Lavterskel psykisk helse

Mestringsenheten opprettet høsten 2021 et lavterskeltilbud til innbyggere med milde til moderate psykiske utfordringer. Det har de senere år vært en økning i antall brukere med milde til moderate psykiske utfordringer. Kapasiteten på tjenesten er i dag er lav, noe som medfører økt ventetid før det gis tilbud. Det er ikke funnet rom innenfor budsjettrammen til å styrke dette tilbudet.

4) Nøkkeltall og måltall for tjenesteområdet

Medarbeidere	Note	2017	2018	2019	2020
Antall stillinger		347	361	347	351
Antall årsverk		252	268	260	258
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse		72,52 %	74,29 %	75%	77,4%
Nærvær /sykefravær Helse og velferd		92,5/7,5	91,2/8,8	92,5/7,5	90,2/9,8

Område innbyggere og brukere	Note	2016	2017	2018	2019	2020
Fellestjenester Helse og velferd						
Venteliste vanskeligstilte/omsorgsboliger eksklusiv ÅBOAS.		3/9	2/5	7/3	2/2	0/2
NAV						
Antall mottakere av sosialhjelp totalt		359	362	348	311	295
Antall deltakere i kvalifiseringsprogram		10	11	17	21	18
Forebygging og mestring						
Barn og avlastningstjenester						
Støttekontakt/antall timer		20/81,5	22/89,5	38/123	44/144	43/130
Antall mottakere/timer tildelt omsorgslønn pr uke		15/118	13/93	11/91,5	9/88	12/100
Antall barn som får botilbud/avlastning i institusjon /timer pr uke		8/259	11/304	11/458	10/442	10/105
Antall brukere/timer BPA				10/519	13/735	14/790
Miljøtjenesten Flassabekken						
Antall plasser i varig tilrettelagt arbeid (VTA)		12	12	13	13	13
Antall timer og brukere praktisk bistand			1,5/1	7/3	7/3	7/3
Timer tildelt dagtilbud/ personer med utv.h.			58/4	44,5/2	44,5/2	100/4
Antall timer tilsyn og miljøarbeid/personer med utv.h.				662/8	664,4/8	649/7
Timebaserte miljøtjenester (TMT) timer/brukere.	1		x	x	112/14	129/17
Miljøtjenesten Fiskebekk						
Antall timer og brukere praktisk bistand			51/14	48/14	43/12	49/13
Timer tildelt dagtilbud/ personer med utv.h			315/12	335/15	360,05/16	286/13
Antall timer tilsyn og miljøarbeid/personer med utv.h.				751/31	641/15	636/16
Mestringssenteret						
Antall timer pr.uke helsehjelp/antall brukere	2	x	x	84/118	109/117	113/125
Antall rusavhengige i aktivitet/behandling/antall samlet		8/18/46	12/25/66	31/33/52	42/28/54	38/27/53
Antall rusavhengige under 25 år		8	12	12	14	10
Antall henvisninger friskliv		76	84	68	38*	X
Smiå – Antall kurs/unike deltakere				36/95	23/83	13/88
Bo- og hjemmetjenester psykisk helse og rus						
Antall timer pr.uke helsehjelp/antall brukere	3	x	x	187/21	172/28	152/33
Bærland omsorgsboliger						
Antall timer pr uke helsehjelp/antall brukere			x	x	3/504	3/504
Helse- Bo og Hjemmetjenester						
Fysioterapi/Ergoterapi						
Antall henviste Hverdagsrehabilitering / gjennomførte.			39/17	65/58	130/71	x/47
Antall saker Fysio/ergo og hverdagsrehabilitering				650	640	707
Hjemmetjeneste						
Brukere/ timer Hjemmesykepleie		125/435	119/471	110/386	127/450	121/419
Brukere/ timer Praktisk bistand		57/49	64/63	60/59	53/58	56/47
Antall timer/brukere BPA				76/5	104/6	103/4
Antall timer/brukere omsorgslønn				32/4	25/3	21/3
Sykehjem						

Utnyttelse av sykehjemssenger		94,4%	81,2 %	88 %	90%	79%
Utnyttelse av Ø-hjelps tilbudet		43,3%	91 %	70,1 %	81%	45%
Betaling utskrivningsklare pasienter antall døgn			308	297	88	23
Antall innvilgede/avslag korttid og rehabiliteringsopphold fra 01.07.17		x	50/1	127/3	163/4	165/3
Vedtak innvilget langtidsopphold/avslag fra 01.07.17.		x	3/0	14/0	10/0	18/1
Venteliste langtidsopphold Solås fra 01.07.17			0	0	0	0
Andel plasser i skjermet enhet for aldersdemente (inkl. ÅBOAS bofelleskap)		23	23	23	23	23
ÅBOAS omsorgsboliger						
Venteliste omsorgsboliger		x	x	3	2	3
Antall timer/brukere praktisk bistand		x	x	38/14	41/15	42/15
Antall timer/brukere hjemmesykepleie		x	x	466/18	481/18	530/17
ÅBOAS Bofelleskap + dagsenter						
Venteliste langtidsopphold bofelleskap ÅBOAS		x	3	5	4	7
Timer dagtilbud personer med demens		x	128	129	150	84
ÅBOAS kafé						
Omsetning Kafe	4	x	x	449 099	430 820	169 594
Besøkstall pr dag		x	x	47	47	Ikke tilgjengelig

Måltall – målsettinger i planperioden

Område	Note	Status 2020	2021	2022	2025
Innbyggere og brukere					
Virksomhet NAV					
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde		43,4 %	< 48 %	< 48%	< 48%
Andel unge (18-24 år) som har mottatt økonomisk sosialhjelp		5,3 %	< 6%	< 6%	< 6%
Virksomhet Forebygging- og mestring					
Antall frisklivshenvisninger			95	95	95
Rus: antall brukere med tjenester mellom 18- 24 år		10	12	13	15
Virksomhet Helse, Bo og hjemmetjenester					
Antall deltakere hverdagsrehabilitering		62	70	80	100
Gjennomsnittlig forbedringspoeng fra oppstart til endt rehabilitering		2	2	2	3
Medarbeidere					
Gjennomsnittlig stillingsstørrelse		75 %	77 %	79 %	81 %
Nærvær /sykefravær		92,5/7,5	93,5/6,5	94/6	94/6

Kommentarer til nøkkeltall og måltall

1. Timebaserte miljøtjenester ble opprettet i 2018
2. Tidligere psykisk helse og rusvern ble delt opp to avdelinger 2018. Mestringssenteret ble egen avdeling 2018

3. Tidligere psykisk helse og rusvern ble delt opp to avdelinger 2018. Bo- og hjemmetjenester psykisk helse og rus ble egen avdeling 2018
4. Kaféen var stengt store deler av året på grunn av pandemi

Rammeendring fra 2021 til 2022

Vedtatt budsjett 2021	230 431
Lønn- og pensjonsjusteringer	8 485
Prisjusteringer	54
Volumøkninger/helårsvirkning vedtatte tiltak	3 000
Innarbeide tiltak 2022	2 900
Budsjettramme 2022	244 870

Foreslåtte innsparinger/omstillinger og tiltak i perioden

Tjenesteområde Helse og velferd (tall i hele tusen)	2022	2023	2024	2025
Nye vedtak i løpet av 2021 - videreføres 2022	7 650	5 000	5 000	5 000
Økte behov i henhold til fremskrivninger 2023-25		2 350	6 350	7 850
Innsparing lønn - forebygging og mestring	-600	-600	-600	-600
Redusert stilling gjeldsrådgivning NAV	-500	-500	-500	-500
Innsparing omsorgsboliger ÅBOAS	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Reduserte driftsutgifter forebygging og mestring	-1 000			
Innsparing lønn - helse, bo og hjemmetjenester	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Demenskoordinator	700	700	700	700
Kreftkoordinator	150	150	150	150
Sum	2 900	3 600	7 600	9 100

2.e. Idrett, kirke og politiske organer

Foreslåtte prioriteringer i planperioden

Idrett – tilskudd og leie

Idretten er over tid høyt prioritert gjennom tidligere vedtak om etablering av nye anlegg, særlig knyttet til Gjesdal idrettspark. Ny fotballhall og Ålgårdshallen - flerbrukshall stod ferdig sommeren 2020. Fra tidligere investeringer i regi av klubbene selv har Gjesdal kommune forpliktet seg til å gi tilskudd til å dekke lånet Ålgård fotballklubb har tatt opp for å bygge klubblokaliteter og tribuneanlegg, samt deler av lånet Dirdalhallen AS har tatt opp for å finansiere idrettshallen i Dirdal. Disse to anleggene innebærer årlige kostnader for kommunen på ca 1,65-1,75 mill frem til 2025. Årlige kostnader fortsetter i mange år inntil de respektive lånene er nedbetalte.

I tillegg til tilskudd for betjening av lån, leier kommunen Dirdalhallen og Ålgårdshallen på dagtid. Leiepris er 350 000 for Dirdalhallen og 500 000 for Ålgårdshallen pr år.

Kunstgressbane i Dirdal ble prioritert i 2021. Dette ble realisert gjennom et nytt godt samspill mellom idretten selv og kommunen. Mye ble gjort på dugnad, og kommunen har forpliktet seg til de første årene å bidra med eget tilskudd og forskuttering av spillemidler tilsvarende en sum på 5,2 mill. Før spillemidler blir utbetalt er det i årene 2022-2025 lagt inn 400 000 i årlig bidrag til å betale renter og avdrag på lånet som Gjesdal kommune har garantert for.

Kommunestyret har vedtatt at realiseringen av Oltedal flerbrukshall kan starte 1. kvartal 2022. Det er lagt inn midler til dette prosjektet fra og med 2023, da i form av kommunalt tilskudd for å dekke kommunens forpliktelser knyttet til finansieringen av hallen. Ut fra informasjon fra prosjektansvarlig for ny hall i Oltedal, er intensjonen fra lokale initiativtakere å realisere prosjektet etter modell fra Dirdalhallen og Ålgårdshallen. Et aksjeselskap er etablert og planleggingen er i gang.

Angående andre planer knyttet til idrett vises det til kommentarer under plan for idrett og friluftsliv, under kapittel for investeringer.

Tilskudd til idrettsanlegg (tall i hele tusen)	2022	2023	2024	2025
Ålgård fotballklubb - klubblokaliteter og tribune	1 400	1 470	1 480	1 500
Dirdalhallen	250	250	250	250
Ålgårdshallen – flerbrukshall - tilskudd	1 530	1 400	1 230	1 200
Ålgårdshallen – leie til barnehager og skoler	520	530	540	550
Kunstgressbane Dirdal	400	400	400	400
Oltedal - flerbrukshall		750	1 500	1 500
Samlet	4 100	4 800	5 400	5 400

Gjesdal kirkelige fellesråd

Kommunedirektøren foreslår å videreføre samme nominelle nivå på tilskuddet til kirkelig fellesråd i 2022 som i 2021. Økte lønnskostnader kompenseres av lavere totale finanskostnader knyttet til kirkebyggene. Det reelle økonomiske handlingsrommet blir dermed på samme nivå i 2022 som i 2021.

Gjesdal kirkelige fellesråd har presentert nye driftstiltak på 685 000 kr for 2022. Når det gjelder investeringer er to prosjekter oversendt fra fellesrådet: Fasaderehabilitering Oltedal kirke og elektronisk orgel i Ålgård kirke. Kommunedirektøren foreslår å sette av 2 mill i 2023 til påkostninger på fasaden på Oltedal kirke. Ut over dette er de andre tiltakene listet opp under «ikke prioriterte tiltak». Det er ikke funnet rom for å prioritere tiltakene på denne listen. Teknisk drift har ansvar for drift og vedlikehold av kirkegårdene. Det er prioritert noe midler til dette i planperioden, se kapittelet om investeringer.

Politiske organer

Budsjettet for 2022 er foreslått bevilget som en del av rammen til fellestjenester. Totale kostnader knyttet til politiske organer er på samme nivå som i 2021. Kostnadene er først og fremst lønn til ordfører og varaordførere, samt godtgjørelse for møter og refusjoner for alle politikere.

2.f. Driftstiltak/innsparinger – samlet oversikt

Fellestjenester (tall i hele tusen)	2022	2023	2024	2025
Digitalisering og økte lisenskostnader	600	600	600	600
Revisjon og kontroll	200	200	200	200
Økte behov fellestjenester - arkiv og økonomifunksjon	700	700	700	700
Effektiviseringer og omstillinger	-700	-700	-700	-700
Sum	800	800	800	800

Tjenesteområde oppvekst (tall i hele tusen)	2022	2023	2024	2025
Årsvirkning økt elevtall skolene høst 2021	2 000	2 000	2 000	2 000
Økt elevtall fra og med høst 2022	1 000	4 200	4 000	4 000
Barnevernsreform - nye oppgaver	5 700	5 700	5 700	5 700
Redusert antall barn i barnehagene	-1 800	-6 300	-9 300	-9 500
Barnekoordinator	250	500	500	500
Bortfall av øremerkede midler til helsesykepleier	700	700	700	700
Ekstra time naturfag og inntektsgradering SFO	300	700	700	700
Sum	8 150	7 500	4 300	4 100

Tjenesteomr. kultur og samfunn (tall i hele 1000)	2022	2023	2024	2025
Behov byggdrift / Arealbruk	1 500	1 500	1 500	1 500
Effektivisering og digitalisering	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Sum	300	300	300	300

Tjenesteområde helse og velferd (tall i hele 1000)	2022	2023	2024	2025
Nye vedtak i løpet av 2021 - videreføres 2022	7 650	5 000	5 000	5 000
Økte behov i henhold til fremskrivninger 2023-25		2 350	6 350	7 850
Innsparing lønn - forebygging og mestring	-600	-600	-600	-600
Redusert stilling gjeldsrådgivning NAV	-500	-500	-500	-500
Innsparing omsorgsboliger ÅBOAS	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Reduserte driftsutgifter forebygging og mestring	-1 000			
Innsparing lønn - helse, bo og hjemmetjenester	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Demenskoordinator	700	700	700	700
Kreftkoordinator	150	150	150	150
Sum	350	3 350	7 850	9 350

Tjenesteområde samlede endringer (tall hele 1000)	2022	2023	2024	2025
Fellestjenester	800	800	800	800
Oppvekst	8 150	7 500	4 300	4 100
Kultur og samfunn	300	300	300	300
Helse og velferd	2 900	3 600	7 600	9 100
Totalt	12 150	12 200	13 000	14 300

2.g. Ikke prioriterte driftstiltak

Nye tiltak/behovsøkninger - ikke prioritert (tall i hele tusen)	2022	2023	2024	2025
Oppvekst				
Tilpasset opplæring/spesialpedagogiske ressurser-barnehager og skoler	5 400	5 400	5 400	5 400
Helsesykepleier i forhold til norm - gradvis opptapping	780	780	780	1 560
Læremidler etter ny læreplan 2020	3 000	3 000		
Fornyng av utslitt inventar	1 500	1 500	1 500	1 500
Tidlig innsats - (forsterket fokus 3 åringer og 1.klasse)	2 000	2 000	2 000	2 000
Driftsmidler til barnehager og skoler (ikke lønn)	1 000	1 000	1 000	1 000
Kvalitetsutvikler barnehager	750	750	750	750
Helse og velferd				
Lavterskel PHR	800	800	800	800
Aktivitør Solåsheimen	400	400	400	400
Aktivitetssenter ÅBOAS - drift og lønn	1 600	1 600	1 600	1 600
Ekstra stillinger fysio/ergo	1 000	1 000	1 000	1 000
Styrke hukommelsesteam	500	500	500	500
Kultur og samfunn				
En byggdrifter	700	700	700	700
Økte ressurser for plan, byggesak og oppmåling	950	950	950	950
Byggesaksbehandler - tilsyn	800	800	800	800
Fast ansettelse fritidsveileder	330	330	330	330
Aktiviteter på Veveriet - frivillighetens år 2022	350	150	150	150
Musikalsk miljøarbeider 50 % stilling		330	330	330
Reasfaltering og kantstein	2 100	2 100	2 100	2 100
Kirkelig fellesråd				
Inventar og utstyr i kirkene	130	110	120	130
Generelt vedlikehold kirkene	160	220	240	260
Oppgraderinger kjøkken, møterom Ålgård	40			
Økt diakonstilling	175	200	200	200
Økt stilling daglig leder og organisk	305	800	850	900
Orgel Ålgård kirke	700			
Diverse investeringer utstyr og uterom	850	500	500	
Totalt ikke prioriterte driftstiltak	26 320	25 920	23 000	23 360
Ikke prioritert - pr tjenesteområde	2 022	2 023	2 024	2 025
Oppvekst	14 430	14 430	11 430	12 210
Helse og velferd	4 300	4 300	4 300	4 300
Kultur og samfunn	5 230	5 360	5 360	5 360
Kirkelig fellesråd	2 360	1 830	1 910	1 490
Totalt ikke prioriterte driftstiltak	26 320	25 920	23 000	23 360

Del 3

Bevilgningsoversikt drift, investeringsprogram og bevilgningsoversikt investering

3.a. Bevilgningsoversikt drift

Bevilgningsoversikt drift del 1 (tall i hele tusen)	2021	Budsjett Rev 2021	2022	2023	2024	2025
1 Rammetilskudd	356 100	366 100	377 800	378 000	377 000	376 000
2 Inntekts- og formueskatt	350 800	350 800	368 000	371 400	374 800	378 200
3 Eiendomsskatt	17 000	18 400	21 500	21 600	21 700	21 800
4 Andre generelle driftsinntekter	20 875	22 875	21 074	21 074	21 074	21 074
5 Sum generelle driftsinntekter	744 775	744 775	788 374	792 074	794 574	797 074
Sum bevilget + fellesposter	698 190	708 190	734 808	735 908	735 408	733 408
7 Avskrivninger	47 386	47 386	50 000	52 000	54 000	56 000
8 Sum netto driftsutgifter	745 576	755 576	784 808	787 908	789 408	789 408
9 Brutto driftsresultat	-801	2 599	3 566	4 166	5 166	7 666
10 Renteinntekter	5 000	5 000	7 400	7 400	7 400	7 400
11 Utbytter	5 600	5 900	6 000	6 100	6 200	6 300
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
13 Renteutgifter	14 690	14 690	12 800	13 400	13 600	13 700
14 Avdrag på lån	33 760	33 760	36 270	37 270	39 270	42 770
15 Netto finansutgifter	-37 850	-37 550	-35 670	-37 170	-39 270	-42 770
16 Motpost avskrivninger	47 000	47 000	50 000	52 000	54 000	56 000
Netto driftsresultat	8 349	12 049	17 896	18 996	19 896	20 896
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
18 Overføring til investering	-8 500	-8 500	-18 000	-19 000	-20 000	-21 000
19 Avsetn/bruk av bundne driftsfond	-297	-297	104	104	104	104
20 Avsetn/bruk av disposisjonsfond	448	-3 252				
21 Dekning av tidl. års merforbruk	0	0				
22 Sum disp./dekning av netto dr.res	-8 349	-12 049				
23 Fremført til inndeckn i senere år	0	0				
Rammer fordelt tjenesteområdene Bevilgningsoversikt ihht § 5-4 (tall i hele tusen)	2021	Budsjett Rev 2021	2022	2023	2024	2025
Fellesposter (idrett, kirke, m.m)	23 840	25 840	14 048	15 098	13 698	10 398
Fellestjenester inkl kontroll og revisjon	21 825	22 025	25 155	25 155	25 155	25 155
Oppvekst	341 417	344 417	367 226	366 576	363 376	363 176
Kultur og samfunn	80 677	80 877	83 511	83 511	83 511	83 511
Helse og velferd	230 431	235 031	244 870	245 570	249 670	251 170
Sum bevilgningsoversikt del 2	698 190	708 190	734 808	735 908	735 408	733 408

3.b. Investeringsprogram utstyr, vei og bygg

Utstyr og bygg (2B-1)

Tiltaksnavn	2022	2023	2024	2025
Utstyr m.m				
IKT - oppgraderinger, sikkerhet og kapasitet	600	600	600	600
Digitaliseringsprosjekter	500	500	500	500
Velferdsteknologi - Helse og velferd	1 500	1 500	1 500	1 500
IKT i skolen - til elevene	1 500	1 500	1 500	1 500
Inventar og utstyr skolene	1 000			
Fornyelse PC' er - hele kommunen	500	500	500	500
E-byggesak		300		
Kartløsning på nett og nytt GPS utstyr	300		300	
El-biler og ladestasjoner	1 300	300	300	
Egenkapitaltilskudd KLP	1 800	1 850	1 900	1 950
Kommunale bygg - påkostninger og nybygg				
Uteområder skoler og barnehager	2 000	2 000	2 000	2 000
Ålgård skole - rehab.	400		17 000	25 000
Rettedalen 1 - ventilasjon og gulv			2 000	
Rettedalen 7 - ombygging og påkostninger	8 000	9 000		
Rettedalen 11 - Tak og fasader gammel brannst.		400		
Brannforebyggende tiltak	250	250	250	250
Universell utforming kom.bygg og brukerbehov	400	400	400	400
Oltedal skole og Bærland skole - nytt skolekjøkken	1 700			
Gjesdal ungdomsskole - solskjerming	350			
Oltedal kirke - fasaderehabilitering		2 000		
Utskifting tekniske anlegg (ventilasjon/SD)				1 500
ÅBOAS og Vestliveien - diverse tiltak	400		500	
Ombygging Husafjell barnehage	350	3 300		
Flassabekken omsorgsboliger - lagerbod	200			
Nesjane barnehage - vognskur	600			
Bamsebo barnehage – rehab.				5 000
Utstyr og inventar Veveriet	300			
Svømmehall			25 000	
Sum utstyr og bygg	23 950	24 400	54 250	40 700

Se kommentarer til investeringsprogrammet neste side.

Utstyr m.m

IKT – oppgraderinger infrastruktur og kapasitet

Det legges opp til enda mer trykk på brukervennligheten av IKT systemer til våre ansatte.

I 2022 starter prosjektet «en-sone modell». Dette vil gi alle ansatte i kommunen en felles oppstartsplattform uavhengig om en jobber i åpen eller sikker sone. De som jobber i sikker sone, ca. 550 brukere, får en enklere hverdag da det vil være ett brukernavn og ett passord for innlogging og ikke lenger 2 som nå. Vi har allerede tatt i bruk multifaktor innlogging så sikkerheten blir ivaretatt på et høyt nivå.

Digitaliseringsprosjekter

Det legges inn 500 000 til ulike digitaliseringsløsninger i hele organisasjonen i 2022, og 500 000 hvert år fra 2023-2025. En intern tverrfaglig gruppe foretar prioriteringer innenfor bevilget ramme.

Velferdsteknologi – helse og velferd

Det er satt av 1,5 mill årlig til innføring av ulike nye digitale/teknologiske løsninger i helse- og omsorgstjenestene. Midlene vil benyttes til tekniske løsninger, kompetansebygging og endringsprosesser som må gjennomføres for å få til en god gjennomføring. Velferdsteknologi er et viktig verktøy i møte med fremtidens demografiske utfordringer.

I 2022 er prioriteringene:

- Videre implementering av lokaliseringsteknologi
- Digitale tilsyn
- Velferdsteknologiske knutepunkt
- Opparbeide et velferdsteknologilager til bruk i tjenesteproduksjon og for å kunne låne ut løsninger til brukere
- Finansiering av prosjektstilling knyttet til velferdsteknologi

IKT i skolen – til elevene

Gjesdalelevne skal bruke fremtidsrettede digitale verktøy i sin læring. Alle elever fikk sin digitale enhet i løpet av 2017. Det er fra 2020 lagt inn årlige midler til fornying av maskinparken, og dette videreføres også for planperioden 2022-2025.

Inventar og utstyr i skolene

Inventar og utstyr på noen skoler er utslitt, og det legges opp til å anskaffe nytt for 1 mill i 2022.

Fornyelse PC'er – hele kommunen

Fra og med 2022 endres praksis gjennom at IKT avdelingen får ansvar for tidspunkt for fornyelse av PC'er, og innkjøpene foretas samlet en eller to ganger i året. Det legges opp til større grad av standardisering av PC'er.

E-byggesak

Programvare for bedre digital samhandling og mer effektiv saksbehandling.

Kartløsning på nett og nytt GPS utstyr

Kommunen har hatt kartløsning på hjemmesiden via fellesløsning i regi av Greater Stavanger. Når vi nå er ute av denne, foreslås midler til egen løsning. De andre kommunene i samarbeidet har sagt nei til å gå videre med en felles løsning. GPS-utstyret som brukes til å måle eiendomsgrenser er 7-8 år gammelt, og det er behov for utskiftninger.

El-biler og ladestasjon

Satsing på innkjøp av elbiler fortsetter i hele planperioden, både til bruk innen helse og velferd, kultur og samfunn og fellestjenester.

Egenkapitaltilskudd KLP

Antatt krav til økt egenkapitaldekning i sykepleierordningen og fellesordningen. Årlig økning.

Kommunale bygg – påkostninger og nybygg

Uteområder skoler og barnehager

Det er et stort behov for påkostninger og oppgraderinger av uteområdene på flere barnehager og skoler. Fra og med 2021 er det lagt inn midler til å fornye lekeapparater og oppgradere uteområdene for å fremme økt friluftaktivitet. Tiltaket videreføres med årlig sum i hele planperioden.

Ålgård skole – påkostninger

Planlagt oppstart for utførelse er skjøvet ut til 2024, etter at påkostninger av Rettedalen 7 er utført. Det er lagt inn noe midler til forberedende arbeider i 2022.

Rettedalen 1 – ventilasjon og gulv

Utskifting av gamle ventilasjonsanlegg og slitte gulvbelegg. Skifte av vinduer og støydempende tiltak ble utført i 2020.

Rettedalen 7 – ombygginger og påkostninger

Vedtatt ombygging til Familiens hus i 2021. Forventet oppstart våren 2022, med ferdigstillelse våren 2023. Helsestasjonen flyttes hit når arbeidet er ferdigstilt. Kalkyletallene er ikke oppdatert, og det må påregnes en del høyere totalkostnader på grunn av betydelig økning i materialkostnader. Totalramme for prosjektet vil bli oppjustert i forbindelse med neste års handlings- og økonomiplan og budsjett for 2023.

Rettedalen 11 – tak og fasader gammel brannstasjon

Asbestsanering av taket og maling av slitte fasader på bygget.

Brannforebyggende tiltak

Midler er lagt inn årlig for å utarbeide nye brannkonsepter for ytterligere brannsikkerhet i kommunale bygg. I tillegg ligger det inne midler til utføring av mindre brannforebyggende tiltak.

Påkostning universell utforming kommunale bygg

Utbedring av adkomst til hovedfunksjoner i kommunale arbeids- og publikumsbygg.

Oltedal og Bærland skole – nytt skolekjøkken

Eksisterende elevkjøkken ved Oltedal skole og Bærland skole er gammelt, slitt og oppfyller ikke dagens krav. På Oltedal er det behov for mer bygningsmessige tilpassinger, gulvbelegg, maling, elektro og ventilasjon.

Gjesdal ungdomsskole - solskjerming

Tiltak for solskjerming utføres i 2022.

Oltedal kirke – fasaderehabilitering

Det er skader på pusskonstruksjon på grunn av feil utført arbeid. Helhetlig fasaderehabilitering er nødvendig for å bli kvitt problemene.

Utskifting og oppgradering tekniske anlegg – SD anlegg

Flere av de tekniske anleggene i kommunale bygg er gamle og har behov for oppgraderinger.

ÅBOAS og Vestliveien – diverse tiltak

Forbedringstiltak varme og ventilasjon omsorgsboliger, bofellesskap og mestringscenter. Personalkjøkken Vestliveien.

Ombygging Husafjell barnehage

Det er gjort en foreløpig kalkyle med tanke på å endre bruken av barnehagen til andre formål. Behovet for dette bygget må avklares nærmere, og har tilknytning til tidspunktet for realiseringen av utbyggingen av ÅBOAS-kvartalet.

Flassabekken omsorgsboliger – lagerbod og søppelbod

I dag er det uteboder til hver leilighet, men det mangler lagerbod for basen for diverse utstyr som tilhører fellesarealer. I tillegg er det behov for et overbygg for søppeldunker.

Nesjane barnehage – vognskur

Det er behov for vognskur for oppbevaring av barnevogner. Dagens løsning der enkelte vogner plasseres inne i barnehagen og dermed opptar lekeareal er en dårlig løsning for barna.

Bamsebo barnehage – påkostninger gammel avdeling

Det er betydelig slitasje på gammel avdeling i denne barnehagen. Det er behov for omfattende rehabilitering, noe som innebærer nye gulvbelegg, maling, elektro, varme/belysning, vinduer/dører m.m. Eventuell ombygging og tilrettelegging for universell utforming og enklere drift vil bli vurdert i prosjektet. Prosjektet er skjøvet ut i planperioden, i påvente av ny barnehage- og skolebruksplan som fullføres i 2021.

Inventar og utstyr Veveriet

Det er behov for supplering av noe utstyr for huset, eksempelvis solskjerming, AV-utstyr og møbler.

Svømmehall

Midler satt av i gjeldende plan i 2024 er antatt minimum kostnad for rehabilitering av gammel hall. Det er ikke satt av ytterligere midler i planperioden, og kommunedirektøren legger opp til at andre aktører må komme på banen for en eventuell realisering av en ny svømmehall/minibadeland.

Veier, G/S veier og kirkegårder (2B-1 fortsettelse)

Tiltaksnavn	2022	2023	2024	2025
Trafikksikkerhet - strakstiltak	200	200	200	200
Tiltak etter TS plan (egenkapital for støtte søknad)	300	300	300	300
Sikring og belysning Gjesdal idrettspark	800			
Uterom Veveriet	700			
Dirdal kirkegård - utvidelse	5 000			
Ålgård kirkegård, asfalt, vannposter, strøm	300			
Damsikkerhet Flassavatnet	100	1 500	1 500	
Oltedal skole - asfalt og autovern	250			
Driftsmateriell vei og grøntområder	2 100	2 850	1 600	700
Rassikring og forsterking vei Haugamork		1 500	2 000	
Ålgård kirkegård rehab				1 250
Oltedal kirkegård mur				500
Hovedplan vei og grønt				800
Gjesdal kirkegård driftsområde utenom bygg				500
Sum utstyr bygg og veier	9 750	6 350	5 600	4 250

Se kommentarer til tabellen på neste side.

Kirkegårder, veier og G/S veier

Trafikksikkerhet - strakstiltak

Arbeidsgruppen for vei og trafikksaker er styringsgruppe for kommunens nye trafikksikkerhetsplan, og har ansvar for den årlige revideringen av tiltakslisten i planen. Arbeidsgruppen får et økonomisk handlingsrom til å følge opp konkrete innspill om trafikksikkerhetstiltak. Midlene skal gå til tiltak som er i tråd med målsettingene i trafikksikkerhetsplanen, og prioritere innspill som kommer via skolemiljøutvalgene og barnetråkk-registreringer.

Tiltak etter TS-plan – egenandel for støttetiltak

Egenkapital for tiltak etter plan for søknad FTU (Fylkets trafikksikkerhetsutvalg)

Sikring og belysning Gjesdal idrettspark

For å unngå snøras fra tak på fotballhall og unngå farlige trafikksituasjoner mellom tribuneanlegget til ÅFK og de to nye hallene foreslås det midler til sikring og belysning i dette området.

Uterom Veveriet

Etter at hele Veveriet er tatt i bruk er det mange flere som ferdes og oppholder seg utenfor bygget. Det legges inn midler for å gjøre uterom attraktivt å oppholde seg i.

Dirdal kirkegård - utvidelse

Reguleringsplan og gravplassplan behandles i november/desember 2021. Når godkjenning foreligger legges arbeidet ut på anbud og antatt byggestart er våren 2022.

Ålgård kirkegård – universell utforming, asfalt, vannposter

Forbedret fremkommelighet for båresykkel, HC og rullestol. Flere vannposter for besøkende på kirkegården.

Damsikkerhet Flassavatnet

Betongdammen ved Flassavatnet tilfredsstiller ikke krav i Damsikkerhetsforskriften og krever ombygging.

Oltedal skole – asfalt og autovern

Sette opp autovern samt asfaltere gang/sykkelvei bak skolen (HMS-tiltak).

Driftsmateriell vei og grøntområder

Ny saltebil, biler, klippere og robotklippere for gartnere.

Rassikring og forsterkning vei Haugamork

Veien til Haugamork har et parti med fare for steinsprang som må sikres.

Ålgård kirkegård – rehabilitering

Innmåling og tegning av nytt gravkart for tilrettelegging for gjenbruk av graver og utvidet urnelund.

Oltedal kirkegård - mur

Innramming av kirkegård tilpasset etter gjeldene forskrifter.

Hoveplan vei og grønt

Utarbeide hovedplan for kommunale veier og for kommunale friområder/parker.

Gjesdal kirkegård – driftsområde uterom

Bedre tilrettelegging for driftspersonell i forbindelse med vedlikehold av gravplassen.

3.c. Investeringsprogram idrett og friluftsliv

Plan for idrett og friluftsliv (2B-2)

Prosjektnavn	Planperioden - bruk av kommunale midler				
	2022	2023	2024	2025	Totalt
Nærmiljøanlegg					
Kunstgressdekke Opstad ballbinge					320
Ålgård sentrum - aktivitetsanlegg ungdom					1 320
Hinderløype Bærland skole					125
Aktivitetsanlegg Bærland					875
Turkart Madland					
Vardejakt Ålgård					
Nærmiljøkart Opstad					
Ordinære anlegg					
Ålgårdhallen – flerbrukshall					56 300
Belysning turvei Oltedal					1 700
Ombygging til turnhall					6 200
Fotballhall (kunstgress og lysanlegg)					1 200
Sandvolleyballbane Gjesdal idrettspark					300
Kunstgrasbane Dirdal					11 975
Dagsturhytte					1 500
Oltedalhallen – flerbrukshall					33 000
Påkostninger Gjesdalhallen trinn 4			8 000		8 000
Fornyning kunstgress idrettsparken			4 500		4 500
Uprioriterte anlegg					
Gjesdal IP – tennisbaner					
Sum utgifter	0	0	12 500		12 600
Utbetalt tilskudd kommunale	0	0			0
Netto finansiering kommunale					

Kommentarer til tiltak idrett og friluftsliv

Anlegg uten kommunal bevilgning

Mange anlegg som står oppført i plan for idrett og friluftsliv er anlegg/tiltak som er gjennomført eller planlegges gjennomført uten kommunale bevilgninger. Noen av disse er realisert, og kommunen har forskuttet forventede spillemidler. Anleggene må legges inn i prioritert rekkefølge i forhold til søknad om spillemidler.

Kunstgrasbane Dirdal

Realisert i 2021, Gjesdal kommune bidrar med tilskudd og forskuttering av spillemidler. Dette gjøres gjennom årlig tilskudd til Dirdal IL til dekning av kommunens andel av renter og avdrag på lån som Gjesdal kommune har garantert for.

Oltedal Flerbrukshall

Antatt foreløpig total kostnad på 33 mill. Etter innspill fra prosjektgruppe legges det opp til samme måte å realisere prosjektet på som for Dirdalhallen og Ålgårdhallen. Midler prioriteres over driftsbudsjettet gjennom årlige bidrag til dekning av finanskostnader knyttet til oppføringen av hallen.

Påkostninger Gjesdalahallen

Flere tiltak er utført, men det gjenstår diverse tiltak i henhold til vedlikeholdsplan for hallene. Tiltakene er skjøvet ut i planperioden.

Fornyning kunstgress idrettsparken - hovedbane

Banedekket er slitt og trenger å skiftes ut.

Ikke prioriterte anlegg

Tennisbaner Gjesdal idrettspark er ikke prioritert anlegg.

3.d. Investeringsprogram: Boligsosial- og boligpolitisk handlingsplan, Ålgård sentrum og tomteområder

Boligsosial- og boligpolitisk målsetting (2B-3)

Helhetlig boligutvikling tilpasset fremtidens behov

Gjesdal kommune har de senere årene styrket ressursinnsatsen for å realisere boligpolitiske og boligsosiale målsettinger. Infrastruktur er ferdig utbygd i Ålgård sentrum. Dette legger til rette for å bygge ut konsentrert bebyggelse nær kollektivtransport og store handelssentre. I dette området kan både boligsosiale og boligpolitiske målsettinger realiseres. I tillegg har kommunen en aktiv rolle knyttet til nye boligfelt for både sentralt og spredt bebyggelse.

Boligkontor ble opprettet 1. august 2019. Boligkontoret har en sentral rolle i arbeidet med realisering av vedtatte målsettinger og oppfølging av vedtak knyttet til mulighetsstudiet som ble ferdigstilt våren 2020, samt Husbankens boligsosiale handlingsplaner og målsettinger.

I **Kodlidalen** ble reguleringsplan for 132-200 boenheter godkjent sommeren 2018. Fra og med juni 2021 har nye huseiere flyttet inn, og det har vært god fart på salget. Det fortsettes med utbygging av byggetrinn to, og i dette byggetrinnet blir det boliger for flere ulike grupper. Dette gjøres blant annet gjennom testing av konseptet «Leie før eie».

Målgrupper og fremdrift

Det er behov for at det utvikles løsninger som legger til rette for at vi kan sikre bærekraftige boligløsninger for førstegangsetablerer, vanskeligstilte, mennesker med nedsatt funksjonsevne og eldre. Boligløsningene i Ålgård Sentrum og Kodlidalen må være med å redusere behovet for boliger med heldøgns omsorg.

Det vil derfor være viktig med sosiale møteplasser, universelt utforma boliger, boliger som er fremtidsretta med tanke på bruk av teknologi, og noen konsepter bør ha servicetilbud.

I 2021 ble det inngått kontrakt for utbygging av 20 leiligheter i sentrum. Disse er planlagt ferdigstilt medio 2023.

Medskaping av fremtidens boliger

Kommunen legger vekt på å utvikle områdene i samarbeid med innbyggere, private utbyggere, Husbanken og andre relevante samarbeidsaktører. Det er avholdt og vil bli avholdt flere boligsamråd ved utvikling av de ulike områdene.

ÅBOAS – kvartalet skal i hovedsak ivareta kommunens behov for boliger med heldøgns omsorg. Sykehjemmet på Solås og Ålgård BOAS har i dag en samlet kapasitet på 64 plasser. Arealene er ikke optimalt utnyttet, og heldøgns tjenestene som utføres har potensiale for effektivisering og en mer hensiktsmessig organisering.

Tidlig i 2020 forelå mulighetsstudiet med forslag til anbefalt utbygging av dette kvartalet. Egen sak om organisering av arbeidet, takten i utbyggingen og tidsplan kommer i siste møterunde i 2021 eller tidlig i 2022. Det settes av midler for å kunne starte fysisk arbeid i området høsten 2023.

Utbyggingene av sentrum og ÅBOAS skjer i tett samarbeid Husbanken, både i forhold til planlegging, gjennomføring og finansiering.

Kommentarer til foreslåtte tiltak kommunale boliger

- Det settes av 7 mill pr år i planperioden til kjøp av kommunale boliger.
- Det settes av midler i 2022 til realisering av 20 leiligheter og fellesarealer i Kanalhuset i Ålgård sentrum.
- Oppstart av realiseringen av bofelleskap med heldøgns omsorg foreslås høsten 2023, mens forprosjekt og prosjektering er lagt inn i 2022-2023. Sum i perioden: 323 mill.

Kjøp/bygging kommunale boliger (tall i hele tusen)	2022	2023	2024	2025
Kjøp kommunale boliger	7 000	7 000	7 000	7 000
Boliger med heldøgns omsorg/nytt sykehjem	3 000	20 000	100 000	200 000
Offentlig - privat samarbeid tilrettelagte boliger	50 000			
Samlet	60 000	27 000	107 000	207 000

Finansiering	2022	2023	2024	2025
Tilskudd fra Husbanken 20 %/40 %	1 200	18 200	51 200	51 200
Mva refusjon	5 600	4 200	20 300	40 200
Låneopptak	53 200	4 600	35 500	115 600
Samlet	60 000	27 000	107 000	107 000

Utvikling av infrastruktur til tomteområder (2B-4)

Kodlidalen – utbygging av infrastruktur

Det er lagt inn midler ut fra planlagt fremdrift for en helhetlig utbygging av boligfeltet med inntil 200 boenheter. Farten i den videre utviklingen av feltet vil avhenge av salgstakten, og det er i fireårsperioden lagt inn salg av tomter/delfelt for 20 mill ut over å dekke resterende kostnader til videre utbygging av infrastruktur. Opprinnelig er det tatt opp lån på 40 mill for bygging av infrastruktur i dette boligfeltet.

Adkomstvei idrettspark og boligfelt Kodlidalen

Etter at første byggetrinn ble avsluttet våren 2019, ble tunnell og vei benyttet til utbygging av Solås skole, idrettshaller og infrastruktur i Kodlidalen. Adkomsten som betjener Gjesdal idrettspark og hele utbyggingen av boligfeltet i Kodlidalen blir ferdigstilt i 2021. Den delen som muliggjør adkomst til felt D nord for tunnellen foreslås realisert i 2023 og 2024, da under forutsetningen av at det foreligger en revidert utbyggingsavtale for dette boligfeltet. I dette prosjektet ligger det også inne etablering av ny veiforbindelse til Husafjell, bak Gjesdallhallene, samt etablering av endelig gang- og sykkelveinett.

Bro og ferdigstilling Ålgård sentrum

Ny gangbro over Figgjoelven foreslås utført i 2023 og 2024, i etterkant av realiseringen av Kanalhuset i Ålgård sentrum. Kostnad for en 60 m lang gangbro er estimert til 10 mill basert på erfaringspriser og på lignende prosjekter i regionen de siste år.

Tomteområder og sentrumsplan (tall i hele tusen)	2022	2023	2024	2025
Kodlidalen boligfelt – infrastruktur	15 000		15 000	
Adkomstvei idrettspark og Kodlidalen		25 000	30 000	
Bro Ålgård sentrum		5 000	5 000	
Samlet	15 000	30 000	50 000	

Finansiering	2022	2023	2024	2025
MVA-kompensasjon	3 000	6 000	10 000	
Salg fast eiendom	15 000	15 000	15 000	
Låneopptak	-3 000	9 000	25 000	
Samlet	15 000	30 000	50 000	

3.e. Investeringsprogram: selvfinansierende tjenester – vann, avløp og renovasjon

Selvfinansierende tjenester VAR (2B-5)

Prosjektnavn (tall i hele tusen)	Område	2022	2023	2024	2025
Sanering - VA Fiskebekk - Tydebærveien	VA	5 000	4 500	4 500	
Overvannsledning Opstad - videreføring	A	1 000			
Prosjektering - Ny kloakkpumpe (tørroppstilt)	VA	200		1 000	1 000
Utskifting av vannkryss i Gjesdal kommune	A	500	500		
Termosikring høydebasseng Varaliå	V	200	800		
Årlig utskifting av et kjøretøy	V	400	400	400	400
Nye LED lys i Kongsgata (alle haller)	VAR	350			
Diverse tiltak innvendig - Kongsgata	VAR				850
Solceller bygg Kongsgata	VAR	800	1 600		
Utskifting av vannledning Bethelveien	VA		4 500		
Prosjektering sanering Fotlandsveien	VA		3 000	1 500	
Digitalisering og effektivisering teknisk drift	VAR	350	350	350	350
Driftsmateriell VAR-området	VAR	1 300	1 210		
Containere husholdningsavfall	A		500		
Omlagging spillvann - gamle Jæderfabrikk	A		400		
Driftskontrollanlegg - energi og miljøprofil	R			200	1 500
Ringledning Pålskjær - Øvre Ustigbakken	V			300	2 000
Risikovurdering av bekker og kulverter	A			500	500
Sikring vannforsyning Ålgårdsslåttan	V			400	
Sanering Kyrkjeveien	VA			4 000	4 000
Utskifting vannledning Littlehølen	V				1 500
Utvidelse brakker	VA				400
Renseanlegg Øvstabødalen	VA				150
Sum		10 100	17 760	13 150	12 300

V = vann, A = avløp og R = Renovasjon

Sanering VA – Fiskebekk - Tydebærveien

Utbedring av ledningsnett på Solås-/Fiskebekksiden. Anlegget gir et bedre avløpsnett med mindre fremmedvann, sikrere avløpsforhold og nyere nett. Det ble avdekket dårlig ledningsnett i enkelte områder. Arbeidet er ferdig prosjektert.

Overvannsledning Opstad – videreføring av sanering

Overvannsledning kollapse i Bjørkeveien. Litt arbeid gjenstår i 2022.

Prosjektering og etablering – ny kloakkpumpe (tørr oppstilt)

Stasjoner er utslitte og trenger kraftig opprusting/utskifting i henhold til dagens HMS-krav. Vi bør ha tørroppstilte pumper for ikke å utsette operatøren for bakterier. Pumper står i dag nede i kummen.

Utskifting av vannkryss i Gjesdal kommune

Utskifting av gamle vannkummer er viktig HMS-tiltak for arbeidere og sikker forsyning for abonnenter. Det er i dag mange kummer som ikke kan stenges, de er heller ikke sikre å arbeide med.

Termosikring høydebasseng Varaliå

Termosikring er underarmert høydebasseng. Høydebassenget sprekker og lekker pga temperatursvingninger. Rapport er fra 2006. Termosikring vil kunne sikre lang levetid for høydebassenget.

Utskifting av kjøretøy og maskiner

Mange kjøretøy i teknisk drift er eldre enn 10 år og moden for utskifting, med en årlig investering vil vi kunne ha en kontinuerlig utskifting. Utskifting til 7 år syklus bidrar til lavere reparasjonskostnader.

Nye LED-lys og diverse innvendige tiltak i Kongsgata (alle haller)

ENØK tiltak for å få ned strømkostnader.

Solceller bygg Kongsgata

ENØK tiltak for å få ned strømkostnader.

Utskifting av vannledning Bethelveien

Sanering av AC ledning med tilhørende avløpsledning. Gjelder tiltak 1 i hovedplan, kun prosjektering i 2021. Sanering bør utføres samtidig som arbeid i Fotlandsveien.

Prosjektering sanering Fotlandsveien

Mulige feilkoblinger som medfører økte vannmengder i spillvannsledning ved økt nedbør. Her må det startes med kartlegging og prosjektering, for videre innspill av prosjekter til økonomiplan. Ved kraftig nedbør er det risiko for at vann kommer inn i kjellere i dette området. Bør utføres samtidig som Bethelveien.

Digitalisering og effektivisering i Teknisk drift

Økt behov for å effektivisere tidsbruk og nye tjenester.

Driftsmateriell VAR-området

Henger hjulmaskin, asfaltcontainer for drift, løftebukk og dataprogrammer for effektiv drift.

Containere husholdningsavfall

Utvide tilbudet av nedgravde containere hvor forholdene ligger til rette for å oppnå en optimal innsamling, tryggere innkjøring og mindre trafikk med store biler i gater med vanskelige kjøreforhold.

Omlegging spillvann – gamle Jæderfabrikk

Tiltak 17 i hovedplanen. Dagens spillvannsledning har manglende fallforhold og kvalitet som medfører høye driftsutgifter. Omlegging i ny trase med pumpestasjon. Overordnet plan nødvendig.

Driftskontrollanlegg – energi og miljøprofil

Anbudsdokumenter på DK anlegg med tjenester. Fokus på strøm, økonomi, brukervennlighet, standard, miljøprofil.

Ringledning Pålskjær - Øvre Ustigbakken

Nedre sone i Oltedal som også fungerer som krisevannforsyning for IVAR regionen har pr. i dag bare enveis forsyning. Ny ringledning ved Pålskjær er nødvendig for to-veis sikker forsyning.

Risikovurdering av bekker og kulverter

Utarbeide studie, vurdere risikoområder knyttet til klimaendringer, dokumentere eventuelle tiltak for framtidige klimaendringer.

Sikring vannforsyning Ålgårdsslåten

Tiltak 6 i hovedplan. Ringledning fra Høljaberget til Ålgårdsslåten med tilhørende trykkreduksjon. Dagens situasjon er en lang endeledning. Denne vil sikre forsyning til Ålgårdsslåten, Kongsgata og Opstad.

Kartlegging og sanering Kyrkjevegen

Mulige feilkoblinger som medfører økte vannmengder i spillvannsledning ved økt nedbør. Her må det startes med kartlegging og prosjektering, for videre innspill av prosjekter til fremtidige handlings- og økonomiplaner. Overvannsledninger er ikke tilstrekkelig dimensjonert etter dagens krav. Fordrøynings basseng på 750m3 må etableres i forbindelse med saneringsarbeidet.

Utskifting spillvannsledning Litlehølen

Eksisterende spillvannsledning ligger med ujevnt og dårlig fall. Spyles jevnlig for å utsette kostnad.

Utvidelse av spisebrakke

Brakke for liten for mannskapet på arbeidsplassen.

Renseanlegg Øvstabødalen

Ombygninger for å tilfredsstille drift og HMS krav.

3.f. Bevilgningsoversikt investeringer

Bevilgningsoversikt - investering	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Investeringer i varige driftsmidler	113 938	86 500	117 000	103 660	240 600	263 150
Tilskudd til andres investeringer	2 377					
Investeringer i aksjer og andeler	1 680	1 800	1 800	1 850	1 900	1 950
Utlån av egne midler	3 700					
Avdrag på lån						
Sum investeringutgifter	121 695	88 300	118 800	105 510	242 500	265 100
Kompensasjon for merverdiavg	17 005	9 680	15 600	15 460	43 850	48 490
Tilskudd fra andre	4 738	1 620	1 200	18 200	51 200	51 200
Salg av varige driftsmidler	15 034	13 500	30 000	30 000	30 000	30 000
Salg av finansielle anleggsmidler						
Utdeling fra selskaper						
Mottatt avdrag på utlån egne midler	933	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Bruk av lån	64 000	54 000	53 000	21 850	96 450	113 410
Sum investeringsinntekter	101 710	79 800	100 800	86 510	222 500	244 100
Videreutlån	34 458	50 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Bruk av videreutlån	34 456	50 000	40 000	40 000	40 000	40 000
Avdrag på lån til videreutlån	11 675	12 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Mottatte avdrag på videreutlån	13 493	12 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Netto utgifter videreutlån	-1 816	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	9 100	8 500	18 000	19 000	20 000	21 000
Netto avsetn/bruk av bundne fond						
Netto avsetn/bruk av ubundne fond	340					
Dekning av tidl. Års udekket beløp						
Sum overf. fra drift og netto avsetn	9 440	8 500	18 000	19 000	20 000	21 000

Etter ny kommunelov med forskrifter, gjeldende fra og med 2020, skal investeringsbudsjettet og handlings- og økonomiplan presenteres og vedtas ut fra oversikten over. Sum investeringsutgifter er presentert ut fra deltabeller tidligere i dokumentet. Samlede investeringer i planperioden er på ca 725 mill. Dette er 145 mill mer enn i inneværende planperiode. Hovedtyngden av investeringer kommer de to siste årene i planperioden. Det absolutt største enkeltprosjektet er utbyggingen av ÅBOAS-kvartalet, der det er satt av 323 mill i planperioden. Videre ligger det inne ferdigstillelse av infrastruktur for adkomst til boligfelt på Ålgård Nord (øst for Solbakkane), samt fullføring av infrastrukturen i boligfeltet i Kodlidalen. Det er også lagt inn midler til påkostninger på Ålgård skole sent i perioden. Se ellers oversikt og omtaler av det enkelte prosjekt under kapitlene 3b-3e.

Del 4 Vedlegg

4.a. Vedlegg - Gebyrsatser for 2022

KOMMUNALE GEBYRER FOR 2022

VAR- sektoren

VANN OG AVLØP

TILKNYTNINGSGEBYR:

	VANN	AVLØP
Gruppe 1: 0-649 m2 bruksareal (BRA)	Kr 12 850,-	Kr 15 340,-
Gruppe 2: 650-4999 m2 bruksareal (BRA)	Kr 38 540,-	Kr 46 040,-
Gruppe 3: over 5000 m2 bruksareal (BRA)	Kr 116 670,-	Kr 138 050,-

ÅRSAVGIFT, FASTLEDD:

Gruppe 1: 0-649 m2 bruksareal (BRA)	Kr 1 250,-	Kr 1 550,-
Gruppe 2: 650-4999 m2 bruksareal (BRA)	Kr 6 170,-	Kr 7 700,-
Gruppe 3: over 5000 m2 bruksareal (BRA)	Kr 30 840,-	Kr 38 510,-

VARIABEL DEL PR M3

Kr 12,88 Kr 13,47

LEIE VANNMÅLER, On= 2,5 m

Kr 350,- pr år

LEIE AV VANNMÅLER, On > 2,5 m³

Kr 700,- pr år

GEBYR FOR ØDELAGT/FROSSEN VANNMÅLER

Kr 1 000,- + verdi av ny vannmåler

RENOVASJON:

Husstander med 140 l restavfall /brun/papir/glass	Kr 3 270,- pr år
Husstander med 240 l restavfall /brun/papir/glass	Kr 5 560,- pr år
Husstander med 140 l restavfall /papir/glass/ kompostbinge	Kr 2 780,- pr år
Husstander med 240 l restavfall /papir/glass/ kompostbinge	Kr 4 730,- pr år

Fellesløsninger:

F1: med 140 l restavfall /brun/papir /glass	Kr 3 270,- pr år
F3: med 240 l restavfall + 2 brune/papir/glass	Kr 6 540,- pr år
F5: med 660 l restavfall + 6 brune/glass/2x660papir	Kr 17 960,- pr år
Fellesløsninger med kompostbinger i stedet for brune dunker gis 15 % reduksjon	
Fellesløsning m/nedgravde beholdere (pr. abonnement.)	Kr 2 780,- pr år

Bleiedunk Kr 750,- pr år

Hytterrenovasjon Kr 1360,- pr år

Byttegebyr for renovasjonsdunker Kr 150,- pr gang

FEIEGEBYR:

Kr 340,- pr år/pipe

SLAMAVSKILLERE:

Tømming av private slamavskillere

Kr 960,- pr år

Gebyr månedsfaktura (frivillig - kommunale gebyr)

(ikke mulig å bestille månedsfaktura for de med vannmåler eller hytterrenovasjon)

Kr 50,- pr mnd

GRAVEGEBYR:

Behandlingskompensasjon pr utstedt gravemelding i kommunalt areal:

Kr 1 500,-

I tillegg til alle satsene kommer 25 % merverdiavgift.

Gebyr etter vedtekter for kirkegårdene i Gjesdal kommune

TJENESTEKR. PR. ÅR	BESKRIVELSE
Feste av grav: 225,-	Faktureres hvert 4.år
Stell av grav: 1 100,-	Inkluderer 4 årlige stell
Engangskjøp selvvanningskasse: 500,-	
Kistegrav for avdøde som ikke er bosatt i kommunen: 3 100,-	
Urnegrav for avdøde som ikke er bosatt i kommunen: 1 100,-	

Forskrift om gebyrregulativ for saksbehandling etter plan- og bygningsloven i Gjesdal kommune 2022

KAP. 1 - ALMINNELIGE BESTEMMELSER

§1 GEBYRET INNBEFATTER

Gebyret innbefatter saksbehandling, dokumentkontroll og tilsyn. I byggesaker utstedes gebyret til tiltakshaver (hjemmelshaver ved delingssaker). I plansaker utstedes gebyret til forslagsstiller dersom ikke annet er avtalt.

§2 BETALINGSPLIKT

Alle som får utført tjenester etter dette regulativet skal betale gebyr. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

§3 TIDSPUNKT FOR BEREGNING AV GEBYR OG BETALINGSTIDSPUNKT

Ved beregning av gebyr benyttes gebyrsatsene på søknadstidspunktet.

- Plansaker faktureres i en to-gang:
 - gebyr for oppstart faktureres sammen med referat fra oppstartsmøte
 - resterende gebyr faktureres før saken tas opp til førstegangsbehandling.Gebyr skal ilegges selv om reguleringsplanen blir avvist av kommunen.
- Byggesaker faktureres med 50 % av fullt gebyr ved rammetillatelse. De resterende 50 % faktureres når igangsettingstillatelse gis. Ved delt igangsettingstillatelse betales særskilt gebyr for hver gitte tillatelse fra og med nr.2.
- Øvrige saker / dispensasjoner faktureres ved behandling av søknad.

§4 TILLEGGSGEBYR

Gebyr for behandling av ulovlig byggetiltak og for behandling av saker/tiltak som ikke er omhandlet i gebyrregulativet beregnes etter medgått tid med 1000,- pr time.

§5 URIMELIG GEBYR

Hvis gebyret anses å være åpenbart urimelig i forhold til det arbeid og de kostnader kommunen har hatt med saken eller anses urimelig av andre grunner, kan kommunedirektøren fastsette et passende gebyr.

§6 VED KOMBINERTE BYGG

Består bygningen av flere funksjoner beregnes gebyret etter den del som har størst areal.

§7 DISPENSASJONSSØKNADER

Det beregnes ett gebyr pr. dispensasjonsbehandling.
Se pkt. 2.10.

§8 REGULERING AV GEBYRSATSER

Gebyrregulativet reguleres normalt ved årsskiftet i forbindelse med behandling av økonomiplanen. Regulativet kan også endres på andre tidspunkt.
Endring kunngjøres i lokalpressen.

§9 AVSLAG

Ved vedtak som medfører avslag på søknad, blir tiltakshaver kun belastet gebyr for dispensasjonsbehandlingen (maks et dispensasjonsgebyr).

§10 KLAGEADGANG

Gebyrfastsettelsen i den enkelte sak kan ikke påklages der gebyrregulativet følges. Kommunedirektøren avgjørelse av søknad om reduksjon av gebyr kan påklages etter reglene i forvaltningsloven.

KAP. 2: SÆRSKILTE BESTEMMELSER

2.1	REGULERINGSPLANER	GEBYR
	Oppstart av detaljreguleringsplan	15 450
	For areal til og med 2 000 m ²	34 700
	For areal over 2 000 m ² til og med 5 000 m ²	57 350
	For areal over 5 000 m ² til og med 10 000 m ²	71 450
	For areal over 10 000 m ² til og med 20 000 m ²	93 150
	For areal over 20 000 m ² betales et tillegg på	1 250 pr. påbegynt 1 000 m ²
	Tilleggsgebyr for bygningsareal (BRA)	745 pr. 100 m ² tillatt BRA
	For masseuttak, massefyllinger og andre planer med store arealkrevende uspesifiserte flater	Hele oppstartgebyret + 50 % av arealgebyret
	Max. gebyr	500 000

2.2	ENDRINGER AV REGULERINGSPLAN	GEBYR
	For areal til og med 1000 m ²	10 300
	For reguleringsendringer opp til 1000 m ² kan kommunen være behjelpelig med å utarbeide digitalt plankart i samsvar med de tekniske kravene i sosi-standard for arealplaner – det skal da betales et tillegg for dette arbeidet.	4 100
	For areal fra 1001 m ² til og med 2 000 m ²	14 100
	For areal over 2 000 m ² til og med 5 000 m ²	22 200
	For areal over 5 000 m ² til og med 10 000 m ²	29 450
	For areal over 10 000 m ²	43 500

2.3	KONSEKVENsutREDNING	GEBYR
	Konsekvensutredning	75 % av arealgebyret for tilsvarende reguleringsplan

TILTAK SOM KREVER SØKNAD OG TILLATELSE ETTER § 20-1		
For garasjer byggemeldt sammen med bolig betales kun gebyr for bolig. Ved ufullstendig søknad se pkt. 2.15		
2.4	Tiltak etter § 20-4 som krever søknad og tillatelse og som kan forestås av tiltakshaver.	
a.	Mindre tiltak på bebygd eiendom (SAK 10 § 3-1)	7 250
b.	Alminnelige driftsbygninger i landbruket ≤ 1 000 m² bruksareal (BRA) (SAK10 § 3-2)	7 250
c.	Midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg	7 250
d.	Fradeling, oppretting av feste, arealoverføring (Maks behandlingsgebyr pr. søknad kr. 20 000.)	7 250
e.	Andre mindre tiltak	7 250
f.	Tiltak nevnt i pkt. a-e hvor det dispenseres fra plan – ikke eget gebyr for dispensasjon	10 600
g.	Riving av tiltak nevnt i pkt. a+b og som ikke er SEFRAK-registrert. Andre rivingssøknader se pkt.2.13	5 150
h.	Endring av gitt tillatelse 50 % av gebyr i pkt.2.12	2 575
Tiltak etter § 20-3 som krever søknad og tillatelse og har krav om ansvarlig foretak		
2.5	BOLIGER,	
a.	Enebolig (111, 113)	17 700
b.	Enebolig med hybel/sokkelleilighet /tomannsbolig (112, 121-124)	22 950
c.	Rekkehus, pr. boenhet (131,133)	11 750
d.	Andre småhus (ikke over 4 leiligheter pr. hus) (136)	34 400
e.	Bygg i 2 eller flere etasjer med 5 eller flere leiligheter (141 - 146)	45 800
f.	Terrassehus, pr. boenhet (135)	11 750
g.	Bygning for bofellesskap (150)	34 400
h.	Tilbygg/påbygg/ombygging, tiltak a-g ≤ 50m² BRA/BYA Tilbygg/påbygg/ombygging > 50 m² BRA/BYA Ved ombygging tiltak a-g ≥ 50 % av totalt BRA betales som for nybygg	7 250 11 750

2.6	VERKSTED, INDUSTRIBYGG OG LAGER	
a.	Etasjebygg for fabrikk eller verksted, verksted kombinert med kontor og andre industribygg.	45 850
b.	Tilbygg / påbygg tiltak a-b	22 950
c.	Ombygging tiltak a-b, 50 % av fullt gebyr i vedkommende kategori	

2.7	KONTOR-, FORRETNINGS- ELLER ANDRE NÆRINGSBYGG	
a.	Kontorbygg og forretningsbygg (300 - 500)	57 400
b.	Tilbygg / påbygg tiltak a-b	22 950
c.	Ombygging tiltak a-b < 50 % av totalt BRA, betales med i 50 % av fullt gebyr i vedkommende kategori Ombygging tiltak a-b ≥ 50 % av totalt BRA betales som for nybygg (hovedombygging)	

2.8	HOTELL OG RESTAURANTBYGG	
a.	Hotell og restaurantbygg (500)	57 400
b.	Tilbygg / påbygg	28 600
c.	Ombygging < 50 % av totalt BRA, 50 % av fullt gebyr i vedkommende kategori Ombygging ≥ 50 % av totalt BRA betales som for nybygg (hovedombygging)	

2.9	BYGG FOR OFFENTLIGE OG PRIVATE TJENESTER	
a.	Bygg for offentlige og private tjenester, (600 – 700)	57 300
b.	Omsorgsboliger, pr. boenhet	7 250
c.	Tilbygg / påbygg tiltak a-b < 200m ² BRA Tilbygg / påbygg tiltak a-b ≥ 200m ² BRA	17 250 22 950
d.	Ombygging tiltak a-b < 50 % av totalt BRA, 50 % av fullt gebyr i vedkommende kategori Ombygging tiltak a-b ≥ 50 % av totalt BRA betales som for nybygg (hovedombygging)	

2.10	ANDRE BYGG	
a.	Fritidsbolig (160)	17 700
b.	Camping-/utleiehytte, pr. enhet (524)	12 100
c.	Garasje/uthus/anneks/naust (181, 182, 183) > 70m ²	7 250
d.	Driftsbygninger > 1000 m ² BRA. (≤ 1000 m ² se 2.18)	17 700
e.	Andre bygg	7 250
f.	Tilbygg / påbygg tiltak a-e	7 250
g.	Ombygging tiltak a-e < 50 % av totalt BRA Ved ombygging tiltak a-h ≥ 50 % av totalt BRA betales som for nybygg (hovedombygging)	7 250

2.11	DISPENSASJONER	
a.	Enkel dispensasjonsbehandling, pr. dispensasjon (uten høring og /eller politisk behandling, maks 21 000,- samlet pr. sak)	7 250
b.	Dispensasjonsbehandling som krever høring eller politisk behandling (til FM og FK) pr.sak	16 650
c.	Dispensasjonsbehandling som krever høring og politisk behandling (til FM og FK) pr.sak	27 000
d.	Dispensasjon fra reguleringsplan eller kommuneplan for fradeling til nye boligtomter	27 000

2.12	MINDRE ENDRINGER	
-------------	-------------------------	--

	Endring av tillatelse. Ved større endringer beregnes gebyr som ved ombygging. For tiltak etter §20-4 betales det 50% av gebyret ved endringer av gitt tillatelse.	5 150
--	---	-------

2.13	ANDRE TILTAK	
a.	Bruksendring (Gebyr for ev. ombygging kommer i tillegg)	80 % av fullt gebyr i vedkommende kategori
b.	Riving av bygning ≤ 100 m² BRA	7 250
c.	Riving av bygning ≥ 100 m² BRA eller mer enn 10 tonn avfall	12 150
d.	Fasadeendring, tekniske installasjoner, innhegninger, gjerde, støyskjerm, skilt og reklameinnretninger	7 250
e.	Mindre avløpsanlegg < 50 personenheter PE	7 250
f.	Mindre avløpsanlegg > 50 personenheter PE	17 750
h.	Varige konstruksjoner/anlegg, basseng, støttemurer	7 250
i.	Vesentlig terrenginngrep: Massefylling, masseuttak mm.	17 750
j.	Forelegging av planer om tiltak (Nettstasjoner, trafokiosker)	7 250
k.	Andre søknadspliktige tiltak etter § 20-1 jf. § 20-3 og som ikke er nevnt ovenfor	7 250

2.14	DELT IGANGSETTING	
	Gebyr for igangsetting nr 2, 3, 4 osv.	3 000

2.15	FERDIGATTEST ELDRE BYGG	
	Ferdigattest for bygg med byggetillatelse eldre enn 5 år	3 000
2.16	UFULLSTENDIGE SØKNADER etter § 20-3	
a.	Avslutning av ufullstendig søknad etter 6 mnd	2 000
b.	Innhenting av opplysninger ved ufullstendig søknad	2 000
2.17	GEBYRTILLEGG FOR ULOVLIGE TILTAK Uavhengig av utfall. Kommer i tillegg til ordinært saksbehandlingsgebyr. Overtredelsesgebyr vurderes i tillegg, se pkt. 2.17	
a.	Behandling av søknad som er sendt inn etter at kommunen har avdekket ulovlig tiltak.	Ekstraarbeid etter medgått tid
b.	Behandling av søknad som er sendt inn uoppfordret etter at tiltaket er oppført.	Kun ordinært saksbehandlingsgebyr
c.	Behandling av søknad om tiltak hvor arbeid er igangsatt etter utgang av saksbehandlingsfrist, men uten at tiltaket tilfredsstiller vilkårene for tillatelse.	Ekstraarbeid etter medgått tid
d.	Tillegg ved oppstart før igangsettingstillatelse er gitt.	Ekstraarbeid etter medgått tid.

2.18	Overtredelsesgebyr	
	Overtredelsesgebyr	I samsvar med pbl. § 32-8 og SAK10 kap. 16

2.19	Godkjenning av ansvarsrett	
	Lokal godkjenning av foretak / godkjenning som selvbygger	1 000

Gebyrer for arbeider etter matrikkelloven (Lovens § 32, forskriftene § 16) fastsettes som følger:

1.1 Oppretting av matrikkelenhet

1.1.1. Oppretting av grunneiendom og festegrunn

areal fra 0 – 1000 m² kr 17 450.-
areal fra 1001 m² – økning pr. påbegynt da.kr 575.-
Punktfeste: kr 8 450.-
Maks gebyr: (pr.ny grunneiendom/festegrunn) kr 45 000.-

Ved samtidig oppmåling av flere tilgrensende tomter som er rekvirert av samme rekvirent, gis følgende reduksjon i gebyret:

6 – 10 tomter: 10 % reduksjon
11 – 25 tomter: 15 % reduksjon
26 og flere: 20 % reduksjon

1.1.2 Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn

Punktfeste: kr 8 450.-
Andre saker faktureres etter medgått tid. - se pkt. 4.9

1.1.3 Oppretting av uteareal på eierseksjon

Gebyr for tilleggsareal, samlet areal alle seksjoner
areal fra 0 – 250 m² kr 10 600.-
areal fra 251 m² – økning pr. påbegynt da.kr 1545.-

Ved samtidig oppmåling av flere tilgrensende tomter som er rekvirert av samme rekvirent, gis følgende reduksjon i gebyret:

6 – 10 tomter: 10 % reduksjon
11 – 25 tomter: 15 % reduksjon
26 og flere: 20 % reduksjon

1.1.4 Oppretting av anleggseiendom

Gebyr for oppretting av anleggseiendom
areal fra 0 – 2000 m²kr 29 250,-
areal fra 2001 m² – økning pr. påbegynt da. Kr 1 150,-

1.1.5 Registrering av jordsameie

Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid. – se pkt 4.9

1.1.6 Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning

Viser til 4.1.1, 4.1.2, 4.1.4 og 4.1.5. I tillegg kommer et tilleggsgebyr på 2 700,-.

1.1.7 Avbrudd i oppmålingsforretning eller matrikulering

Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises eller ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold settes til 1/3 av gebyrsatsene etter 4.1 og 4.2

1.2 Grensejustering

1.2.2 Grunneiendom

Ved grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal. (maksimalgrensen er satt til 500 m²). En eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen.

areal fra 0 – 250 m²kr 4 850,-

areal fra 251 – 500 m²kr 7 350,-

1.2.3 Anleggseiendom

En anleggseiendom kan justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens arealet, men den maksimale grensen settes til 1000 m²

areal fra 0 – 250 m²kr 11 350,-

areal fra 251 – 1000 m²kr 14 640,-

1.3 Arealoverføring

1.3.2 Grunneiendom

Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tinglysing gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift

areal fra 0 – 100 m²kr 7 700,-

areal fra 101 – 250 m²kr 12 800,-

areal fra 251 – 500 m²kr 16 600,-

arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m² medfører en økning av gebyret på kr. 1 100,-

1.3.3 Anleggseiendom

For anleggseiendom kan areal som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, - ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Arealet kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføring er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende areal.

areal fra 0 – 250 m²kr 16 100,-

areal fra 251 – 500 m²kr 20 760,-

arealoverføring pr. nytt påbegynt 500 m³ medfører en økning av gebyret på kr. 1575,-

1.4 Klarlegging av eksisterende grense der grensen tidligere er koordinatbestemt ved oppmålingsforretning

For inntil 2 punkterkr 1 600,-

For overskytende grensepunkter, pr. punkt kr 310,-

1.5 Klarlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt / eller klarlegging av rettigheter

For inntil 2 punkter kr 6 350,-

For overskytende grensepunkter, pr. punkt kr 700,-

Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid, se pkt 4.9.

Skal alle grenser for en eiendom klarlegges så skal det betales gebyr etter pkt. 4.1.1

1.6 Urimelig gebyr

Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til de prinsipper som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene kommunen har hatt, kan kommunedirektøren eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr.

Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunngitt søknad fra den som har fått krav om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.

1.7 Utstedelse av matrikkelbrev

Matrikkelbrev inntil 10 siderkr 175,-

Matrikkelbrev over 10 siderkr 350,-

Endring i maksimalsatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.

1.8 Andre oppgaver

For arbeider som ikke passer inn i klassene over, vil arbeid bli fakturert slik:
Ingeniør / konsulent kr 775.- pr.time

1.9 Betalingsbestemmelser

Betaling skjer etter det gebyrregulativ og de satser som gjelder på rekvisisjonstidspunktet. Betaling kan kreves før forretning berammes eller annet arbeid igangsettes. Gebyrsatser inkluderer hjelpemannskap, bilgodtgjørelse, administrasjonsutgifter, merkemateriell og merking av grenser, tinglygingsgebyr kommer i tillegg

Gebyr for arbeid etter lov om eierseksjoner. LOV-2017-06-16-65, §15

1. Almennelige bestemmelser

Gebyrregulativet omfatter saksbehandling etter reglene i eierseksjonsloven og omfatter ikke tillatelser etter annet regelverk.

- 1.1. Gebyrsatsene inkluderer ikke tinglygingsgebyr eller event. dokumentavgift
- 1.2. For saker som ikke passer inn i de pkt og satser som er angitt i regulativet kan rådmannen av eget initiativ fastsette et passende gebyr.

2. Seksjonering

2.0	Oppretting av eierseksjoner	
2.1	1-4 seksjoner	8 000
2.2	5-10 seksjoner	10 000
2.3	Fra 11 seksjoner, tillegg pr ny seksjon	300

3. Reseksjonering

3.0	Endring av seksjoner og /eller fellesareal	
3.1	1-4 seksjoner eller fellesareal endres	8 000
3.2	5-10 seksjoner eller fellesareal endres	10 000
3.3	Fra 11 seksjoner, tillegg pr ny endret seksjon	300

4. Sletting/oppheving av seksjonert sameie

4.0	Sletting/oppheving av seksjonert sameie	
4.1	Saksbehandling	3 500

4.b. Vedlegg - Obligatoriske oppstillinger

Økonomisk oversikt - drift	2021	2022	2023	2024	2025
Driftsinntekter					
Rammetilskudd	366 100	377 800	378 000	377 000	376 000
Inntekts- og formuesskatt	350 800	368 000	371 400	374 800	378 200
Eiendomsskatt	18 400	21 500	21 600	21 700	21 800
Andre skatteinntekter	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	21 875	20 074	20 074	20 074	20 074
Overføringer og tilskudd fra andre	110 690	110 677	110 677	110 677	110 677
Brukerbetalinger	30 891	31 878	31 878	31 878	31 878
Salgs- og leieinntekter	77 032	80 458	80 458	80 458	80 458
Sum driftsinntekter	976 788	1 011 387	1 015 087	1 017 587	1 020 087
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter	522 603	522 686	522 686	522 686	522 686
Sosiale utgifter	132 173	127 532	128 682	127 182	123 882
Kjøp av varer og tjenester	214 675	230 100	229 450	226 250	226 050
Overføringer og tilskudd til andre	57 352	77 504	78 204	82 304	83 804
Avskrivninger	47 386	50 000	52 000	54 000	56 000
Sum driftsutgifter	974 189	1 007 821	1 011 021	1 012 421	1 012 421
Brutto driftsresultat	2 599	3 566	4 066	5 166	7 666
Finansinntekter					
Renteinntekter	5 000	7 400	7 400	7 400	7 400
Utbytter	5 900	6 000	6 100	6 200	6 300
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0
Renteutgifter	14 690	12 800	13 400	13 600	13 700
Avdrag på lån	33 760	36 270	37 270	39 270	42 770
Netto finansutgifter	-37 550	-35 670	-37 170	-39 270	-42 770
Motpost avskrivninger	47 000	50 000	52 000	54 000	56 000
Netto driftsresultat	12 049	17 896	18 896	19 896	20 896
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:					
Overføring til investering	-8 500	-18 000	-19 000	-20 000	-21 000
Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	-297	104	104	104	104
Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	-3 252	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0
Sum disponert av netto driftsresultat	-12 049	-17 896	-18 896	-19 896	-20 896

Anskaffelse og anvendelse av midler (tall i hele tusen)	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Anskaffelse av midler					
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	976 788	1 011 387	1 015 087	1 017 587	1 020 087
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	24 800	46 800	63 660	125 050	129 690
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	127 900	122 400	91 350	166 050	183 110
Sum anskaffelse av midler	1 129 488	1 180 587	1 170 097	1 308 687	1 332 887
Anvendelse av midler					
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	926 803	957 821	959 021	958 421	956 421
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	86 500	117 000	103 660	240 600	263 150
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	112 250	105 870	107 520	109 770	113 420
Sum anvendelse av midler	1 125 553	1 180 691	1 170 201	1 308 791	1 332 991
Anskaffelse - anvendelse av midler	3 935	-104	-104	-104	-104
Endring i ubrukte lånemidler	0	0	0	0	0
Endring i arbeidskapital	3 935	-104	-104	-104	-104
Avsetninger og bruk av avsetninger					
Avsetninger	4 635	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	1 086	104	104	104	104
Til avsetning senere år	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	3 549	-104	-104	-104	-104
Int. overføringer og fordelinger					
Interne inntekter mv	55 500	68 000	71 000	74 000	77 000
Interne utgifter mv	55 886	68 000	71 000	74 000	77 000
Netto interne overføringer	-386	0	0	0	0

4.c. Vedlegg - Prosjektliste – alle investeringer

Prosjektnavn - alle investeringer (tall i hele tusen)	2022	2023	2024	2025
Rettedalen 7 - ombygging	8 000	9 000	0	0
Pc'er - hele kommunen	500	500	500	500
Rettedalen 1 - ventilasjon og gulv	0	0	2 000	0
Rettedalen 11, tak og fasader gml brannstasjon	0	400	0	0
Påkostninger universell utforming	400	400	400	400
Kapasitetsutvidelse og sikkerhet IKT	600	600	600	600
IKT i skolene	1 500	1 500	1 500	1 500
Ladestasjoner og EL-biler	1 000	300	300	0
Digitaliseringsprosjekter	500	500	500	500
Bro sentrum - Elvebredden	0	5 000	5 000	0
Kartløsning på nett og nykartlegging FKB	300	0	300	0
Ålgård skole	0	400	17 000	25 000
Bærland skole	1 700	0	0	0
Inventar skolene	1 000	0	0	0
Svømmehall	0	0	25 000	0
Gjesdal ungdomsskole - solskjerming	350	0	0	0
Gjesdalahallen - påkostninger	0	0	8 000	0
Kommunale boliger	7 000	7 000	7 000	7 000
Boliger Ålgård sentrum - samarbeid med private	50 000	0	0	0
ÅBOAS - planlegging og utbygging	3 000	20 000	100 000	200 000
Rehabilitering omsorgsboliger - ÅBOAS og Vestliveien	400	0	500	0
IKT og velferdsteknologi HV	1 500	1 500	1 500	1 500
Anbudsdokumenter på DK anlegg med tjenester	0	0	200	1 500
Utsifting SD anlegg - tekniske anlegg	0	0	0	1 500
Uteområder skoler og barnehager	2 000	2 000	2 000	2 000
Automatisering og digitalisering bygg og uteområder	350	350	350	350
Tilpasninger VAR og drift Kongsgata	1 150	1 600	0	0
Containere - nedgravde	0	500	0	0
Utsifting vannkryss - hele kommunen	500	500	0	0
Damsikkerhet Flassavatn - Stemmen	100	1 500	1 500	0
Kartlegging sanering Kyrkjeveien	0	0	5 200	9 400
Boliger funksjonshemmede - Flassabekken	200	0	0	0
Autovern m.m - Oltedal skole	250	0	0	0
Hovedplan vann	0	0	0	800

Prosjektnavn - alle investeringer (fortsettelse)	2022	2023	2024	2025
Fornyelse kjøretøy - teknisk drift	400	400	400	400
Tiltak etter TS-plan - egenandel eksterne midler	300	300	300	300
TS-plan - straksmidler	200	200	200	200
Adkomstvei Kodlidalen - Gjesdal idrettspark	0	25 000	30 000	0
Sanering og ombygging avløpsstasjon Fiskebekk	5 000	4 500	4 500	0
Kodlidalen boligfelt	15 000	0	15 000	0
Omlegging vannledning Bethelvieien	0	4 500	0	0
Veveriet- uterom	700	0	0	0
Veveriet - inventar alle etasjer 2019	300	0	0	0
Oltedal kirke - fasader	0	2 000	0	0
Gjesdal kirke - påkostninger	0	0	0	500
Dirdal kirkegård inkl parkeringsplass	5 000	0	0	0
Omlegging spillvann - v/Jæderfabrikken	0	400	0	0
Ålgård kirkegård - universell utforming m.m	300	0	0	1 250
Kirkegårder-Oltedal-Dirdal, gjerde og hekker	0	0	0	500
Digitalisering av byggetegninger	0	300	0	0
Høydebasseng Varaliå	200	800	0	0
Rassikringstiltak	0	1 500	2 000	0
Driftsmateriell teknisk	4 100	3 660	1 600	700
Sanering overvannsledning Opstad	1 000	0	0	0
Prosjektering sanering Fotlandsveien	0	3 000	1 500	0
Ny kloakkpumpe - prosjektering og kjøp	200	0	1 000	1 000
Brannforebyggende tiltak	250	250	250	250
Nesjane barnehage - vognskur	600	0	0	0
Gjesdal Idrettspark parkering	800	0	0	0
Gjesdal Idrettspark friidrettsbane	0	0	0	500
Rehab kunstgress - idrettsparken Ålgård	0	0	4 500	0
Totalt	117 000	103 660	240 600	263 150

4.d. Kostnadsoversikt pr. bygg

HMS-relaterte behov											Totalt behov
Bygning/bygningsgruppe	Ansvaret og gjennomføringen	Bygning	Innenmiljø	Universell utforming	Brann og beredskap	Ytre miljø	Offentlige pålegg	SUM IK-BYGG	Tilleggs-behov rehab.	TOTALT BEHOV 2021	Handlingsplan 2022 - 2027
Sum alle bygg	0	20 487	1 982	4 187	538	1 904	0	29 105	166 400	199 425	
Boliger										4 000	Fortløpende oppussing ved skifte av leietakere
SKOLER	0	7 796	1 575	2 039	103	1 036	0	12 549	141 000	153 549	
Bærland skole	0	1 801	290	364	2	30	0	2 487	81 000	83 487	Ca. 81 mill. som rehab. anbefalt i perioden 2025-2027
Bærlands huset	0	285	0	0	101	0	0	386		386	
Ålgård skole	0	1 840	200	406	0	700	0	3 226	54 000	57 226	Ca. 54 mill. som rehab. anbefalt i perioden 2023-2025
Gjesdal u. skole	0	1 830	1 085	30	0	0	0	2 945	1 000	3 945	Ca. 1 mill. ombygging av klasserom, solskjerming og lekkesjer innen 2023
Solås skole	0	220	0	150	0	106	0	476	200	676	Ca. 0,2 mill til utv. belysning innen 2023
Solås skole SFO (tidl. Husafjell bh)	0	20	0	100	0	0	0	120	3 500	3 620	Ca. 3,5 mill. i.f.m planlagt ombygging til barnebolig i løpet av 2023
Olteidal skole	0	652	0	656	0	150	0	1 461	1 300	2 761	Ca. 1,3 mill for skolekjøkken og rehab. som ikke er utført hittil. Anbefalt innen 2023
Dirdal skole	0	1 145	0	253	0	50	0	1 448		1 448	Inkluderer ikke ombygging av gym/garderober
IDRETTSBYGG	0	5 884	0	100	0	5	0	5 989	0	5 989	
Ålgård sv. Hall/gym	0	1 245	0	50	0	5	0	1 300		1 300	Rehab. av gammel sv.hall er ikke tatt med. Ny hall planlegges
Gjesdalhallen	0	4 639	0	50	0	0	0	4 689		4 689	
BARNEHAGER	0	2 261	257	504	53	363	0	3 445	8 400	11 765	
Barnsebo barnehage	0	1 285	0	200	0	80	0	1 565	5 700	7 265	Ca. 5,7 mill. som rehab. anbefalt innen 2024
Solås barnehage	0	370	100	25	0	0	0	495	2 700	3 195	Ca. 2,7 mill for rehab. 1 avdeling innen 2024
Olteidal barnehage ny	0	53	2	0	0	100	0	155		155	
Nesjane barnehage	0	136	0	150	0	0	0	287		287	
Kodlidalen barnehage	0	290	100	35	50	155	0	620		620	
Gilja barnehage	7	110	4	104	0	0	0	225		225	
Flassabekken barnehage	0	10	0	0	0	8	0	18		18	
Øygardvatnet barnehage	0	7	51	0	2	20	0	80		80	
SYKEHJEM	0	1 301	50	324	258	0	0	1 933	0	1 933	
Solås bo- og rehab.	0	1 301	50	324	258	0	0	1 933		1 933	
OMSORGSBYGG	0	626	100	443	124	0	0	1 293	0	1 293	
Åboas	0	391	100	322	124	0	0	937		937	
Oboas	0	180	0	121	0	0	0	301		301	
Gboas	0	55	0	0	0	0	0	55		55	
RÅDHUS/ADM. BYGG	0	2 619	0	777	0	500	0	3 896	17 000	20 896	
Storahuset	0	997	0	100	0	0	0	1 097		1 097	Diverse utbedringer anbefales innen 2024
Rettedalen 7	0	1 522	0	477	0	500	0	2 499	17 000	19 499	Ca. 17. mill til rehab. og tilrettelegging for familiens hus i perioden 2022-2023
Rettedalen 11	0	300	0	200	0	0	0	300		300	

Stasjonsbygget og Kongsgata 21 er ikke tatt med i oversikten.

Deler av kostnadsbehovet i IK-bygg finansieres innenfor egne driftsrammer.

Utbedringsbehov med tilstandsgrad 3 prioriteres

Gjesdal kommune

Rettedalen 1, 4330 Ålgård
Telefon 51 61 42 00

e-post: post@gjesdal.kommune.no

www.gjesdal.kommune.no
www.facebook.com/gjesdal